

MARIA REGINA ROMÂNIEI

Ilderim

Poveste în umbră și lumină

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Adaptată pentru scenă în versuri

DE

ION PERETZ

BUCUREȘTI

EDITURA LITERARĂ A CASEI ȘCOALELOR

1921

ILDERIM

BCU Cluj / Central University Library Cluj

782163

MARIA REGINA ROMANIEI

ILDERIM

Poveste în umbră și lumină

Adaptată pentru scenă în versuri de Ion Peretz

BUCUJ Central University Library Cluj

Bc. 782165-10

BUCUREȘTI

EDITURA LITERARĂ A CASEI ȘCOALELOR

1921

ACTUL I.

<i>Regele Nial</i>	<i>Sir Angus</i>	<i>Regina Dana</i>
<i>Mihail</i>	<i>Sir Seumas</i>	<i>Marian</i>
<i>Sir Donagan</i>	<i>Sir Ian</i>	<i>Fiona</i>
<i>Sir Manus</i>	<i>Sir Ivor</i>	<i>Rhona</i>

Doamne de onoare, Seniori, Curteni, Pagi, Guarzi.

Sala cea mare de piatră la castelul Regelui Nial. E seară. Pe zidurile întunecate, în torțiere de fier, ard torțele de brad și fumul lor se ridică spre bârnela înegrite ale tavanului. Perdele grele de catifea ascund ușile de intrare și pereții sunt acoperiți cu închipuiri de bătălii sângeroase țesute de mâna Reginei Dana. O masă mare e întinsă și veselia, larma și însuflețirea sunt în toiu. Pe două scaune mari, înalte, stau Regele și Regina, domnițele în fața lor pe trei scaune de lemn înflorite, Mihail, principele de coroană, la un cap de masă, iar la cellalt, tăcut și îngândurat în zalele-i de fier și haina lui cernită, șade Sir Ivor. Pagi umblă în jurul mesei turnând din canele de aur vinul oriental și berea spumoasă în paharele mesenilor. În dreapta printr'o fereastră cu plumburi se zărește licărind afară felinarul de corn, în care arde opaițul dela poarta de eșire.

ACTUL I.

NIAL, DANA, MARIAN, FIONA, RHONA, MIHAIL,
SIR ANGUS, SIR DONAGAN, SIR IAN, SIR IVOR, SIR MANUS,
SIR SEUMAS, SENIORI, DOAMNE DE ONOARE, PAGI,
SLUJITORI, GUARZI.

SIR ANGUS (unui slujitor)

Mai toarnă!

SIR DONAGAN

Tot ți-e sete?

SIR ANGUS

Dacă-î mereu uscată
Pârdalnica! Mi-e milă...

SIR DONAGAN

Halal de beregată! (Toti râd)

SIR SEUMAS

Ai fost când-va, se vede, nisip răscopt de soare
Pe țărături sarazine.

SIR IAN

Și bei acumă.

SIR ANGUS

Oare ?

Mai toarnă dar ! (Slujitorului)

SIR MANUS

Și mie !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR IVOR

Să bem în sănătate

Reginei Dana !

SIR ANGUS (către Sir Manus)

Trece-mi mai iute cana, frate !

MIHAIL

Sir Ivor să ridice cuvântul de urare !

SIR IVOR

Nu, Donagan bătrânul.

SIR ANGUS

Nu ! prea răcnește tare !...

SIR MANUS

Ca leul !...

SIR ANGUS

La castelu-i, de frică stau pitite
Femeile prin colțuri, când strigă...

SIR IAN

Fericite

Mai sunt ! (Râd toți)

SIR SEUMAS

Noroc că-i pururi plecat la drum !..

SIR DONAGAN

Destul !

SIR IAN (cu ironie)

Se crede moșu-acasă...

SIR DONAGAN

De mofturi sunt sătul.

Legăți-vă de altul mai tânăr !

MIHAIL (îmboldind pe Ian să vorbească)

Ian !...

SIR IVOR

Rușine !

Regina ne așteaptă urările.

SIR IAN

Mai bine

Ca Seumas cine poate vorbi ?

SIR MANUS

Adevărat.

Adie primăvara în stihu-i desmierdat.

TOȚI

Sir Seumas !

RHONA (căt-re Marian)

O să cânte ?

MARIAN

Nu cred.

RHONA

Ba chiar așa !

Iși înstrunește lira.

MARIAN

Ce bine'mi pare !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

RHONA

Da !

Și mie.

FIONA

Și...

RHONA (Fionei)

Taci ! Mama se uită la noi !...

SIR ANGUS

Hai,

Sir Seumas ! Stăm cu vinul în cupe...

SIR SEUMAS (sculându-se în picioare)

Mândre Crai

O Nial, și tu, mândră Regină Dana, robul
Supus vi se închină. Ești falnic cum e globul

De aur, ce se'nvârte de-asupra-ne, când varsă
 Din naltul cer căldura-i și pe pământ revarsă
 In valuri de lumină deplina-i bunătate;
 Iar tu, învăpăiată de raze 'nflăcărate,
 Ce parcă's înroșite în zare de amurg,
 Regină, ești frumoasă! Cea mai frumoasă!... Curg
 Din buzele-mi cuvinte de laudă și slavă,
 Se'ngrămădesc pripite să iasă, căci zăbavă.
 Nu'ndură. Să te cânte se îmbulzesc, un roi
 De-albine, ce zumzește spre tine, Dana! Noi,
 Supușii, vă aducem închinăciune. Cum
 Se duce ăst vin din cupe, așa-ți urăm acum
 Să piară ori-ce grijă și ori ce întristare
 Și'n fericirea voastră să nu fie'ncetare!

BCU Cluj / Central NIAL University Library Cluj

Îți mulțumesc, Sir Seumas. Regină, mulțumește!

TOȚI

Trăiască domnii noștri!

SIR ANGUS (către Sir Manus):

Acuma pot?

SIR MANUS

Golește

Paharul!..

SIR ANGUS

Ce paharul? E mult prea mic. Nu poate
 Să'ncapă în cuprinsu-i atâta sănătate!... (Slujitorului)
 Toarnă-mi în coif! (Toți râd)

SIR MANUS (ironic)

Sir Angus, de unde ai adus
Astfel de obiceiuri.

SIR ANGUS (arogant)

La mulți în lume-am spus.
Sir Manus, taina asta ?

SIR MANUS (cu indiferență)

Nu știu.

SIR ANGUS

M'au întreat
Trei oameni despre asta. Răspunsul li l'am dat
Cu paloșul.

SIR MANUS (cu ironie)

Și oare le-a fost plăcut ?

SIR ANGUS

Se pare...

Căci nu mai stau de atuncea să facă vre-o 'ntrebare
Cui-va ?

SIR MANUS

De ce ?

SIR ANGUS (îngâmfat)

Sau poate se 'ncearcă sub pământ
Cu viermii să vorbească.

SIR MANUS (ofensat)

Sir Angus !

SIR ANGUS

Crezământ

Nu te îndeamnă nimeni să-mi dai. Poți încerca
Indată. (Se ridică și vrea să scoată spada. Toți se ridică,
ca să-i împedice d'a se bate. Sir Donagan se duce între Sir
Angus și Sir Manus).

SIR DONAGAN (lui Sir Angus)

Ho ! Nebune, aici nu te juca
Cu d'astea ! Viața voastră nu e a voastră, ci
A Regelui.

SIR MANUS

Așa e. (Toți vin la locul lor)

SIR IAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mai bine stați aci,
Și beți pentru iubite !

SIR SEUMAS (corectându-l)

Pentru iubire !...

RHONA

A.

Fiona: ce-o să zică ?

FIONA

Nu vrei s'auzi ?

RHONA

Ba da !

MARIAN

Doar de ne-ar lăsa mama ! ..

DANA

Sir Seumas, iar ți-e rândul.

Ia-ți lira și ne cântă iubirea !

SIR SEUMAS

Mi-era gândul

S'o fac chiar d'adineauri, Regină ! Așa dar
Incep.

NIAL

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Tăcere !

SIR ANGUS (Slujitorului)

Iute ! Mai toarnă-mi un pahar !

SIR SEUMAS (recită, acompaniându-se cu lira)

I

Iubire, ciudată durere !
Te plângi doar atuncea când pieri
Și fără ea viața nu are
Nici farmec și nici înțeles.
Cu cât este rana mai mare,
Cu-atâta fugi de vindecare.
Iubire, ciudată durere,
De ce ești de neînțeles ?

II

Iubire, ciudată durere !
 De dorul tău inima-mi cere,
 Căci fără el viața nu are
 Nici farmec și nici înțeles.
 Lovește-mă cât poți de tare !
 Cruzime îți cer, nu cruțare.
 Iubire, ciudată durere,
 De ce-ai fi de neînțeles ?

FETELE (gânditoare)

Iubire !... (Aplauze unanime)

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 NIAL (ridicând paharul)

Să trăiască Sir Seumas !

TOTI (se ridică)

Să trăiască !

SIR ANGUS

Să beau... s'auz mai bine.

NIAL

Nu cred să se fălească
 Mulți regi cu barzi ca tine, Sir Seumas. Noi avem
 Tot ce-i viteaz și nobil în țară. Dacă vrem,
 Putem să ne întrecem cu mândrul împărat
 Din răsărit, ce șade pe tronul său turnat

In aur in cetatea de basme minunate,
Ce-o cântă trubadurii în stihuri fermecate.
Nu e așa. Regină ?

DANA

Tot ce-i viteaz ! Mă mir
De vorba-ți, Rege Nial !

NIAL

De ce ? Nu-i vezi în șir :
Sir Donagan bătrânul, Sir Ian din miază noapte,
Sir Seumas, ce adună din fire blânde șoapte,
Sir Angus, ce la curte veni din țări străine,
Sir Manus, sfetnic ager cu vorbele puține,
Și fala țarei noastre Sir Ivor Mac Duach
Și toți fruntașii țării ? Răspunde, Dana !

DANA

Ah !

Tu ai uitat sau poate nu ți s'a povestit,
Că'n țara noastră este-un viteaz nestăpânit
Ca mânzul la pășune, ce nu se învoește
Să vie să se închine la curte. Se zvonește,
Că e frumos la față, cum e o mândră floare ;
Că Ilderim, olică : „cel ce-i născut din soare“,
Intrece 'n frumusețe pe toți, câți sunt la masă
Aicea. Ca puhoiuri din munte, ce se lasă
In clocote la vale umflata de zăpada
Topită'n primăvară, sunt faptele-i. Grămada
De nobili stăpâni aicea nu s'a gândit vre-odată,
Că e sfruntată această purtare ? Si răsplată,

Aşa cum se cuvine, nu s'a gândit să-i dea
 Nici unul? Nu se află în țara asta-a mea
 Un om să îngenunche pe-ăst tânăr răzvrătit
 Să ni-l aducă aicea învins și pocăit? (Murmure)
 Eu nu mă 'mpac cu gândul, că este un viteaz,
 Ce Regelui i-asvârlă ocară în obraz
 Nevrând să i se 'nchine!... Vorbiți, vă rog! Știți voi
 De dânsul? (Tumult între nobili, unii se scoală)

SIR ANGUS

Auzit-am...

SIR IAN (cătref Sir Seumas)

BCU Cluj / Cent
 Să mergem amândoi!
 Cu lira și cu spada îl vom aduce.

SIR MANUS

Eu

Voi merge singur.

SIR ANGUS

Mâine!... Acum mă simt cam greu.

SIR SEUMAS (cătref Sir Ian)

Tu l'ai văzut?

SIR IAN

De unde?

SIR IVOR

E îndrăzneală mare !

Regina e în dreptu-i.

SIR DONAGAN

Să-l prindem !

SIR ANGUS (lui Sir Manus)

Supărare

Nespusă simt !... Mă arde în piept !... Stai jos să bem

SIR MANUS

Ocara pentru Rege a noastră e. (Aprobare generală)

SIR DONAGAN

Avem

Și drept și datorie să-l răzbunăm.

SIR ANGUS

Acum

E noapte. Toarnă ! Imi trebui putere pentru drum.

(Sgomot mare, nobilii discută cu aprindere).

NIAL (bătând în pământ cu spada)

Tăcere ! Nu cu strigăt și zarvă se răspunde,
Dar cu cuvinte limpezi. Sir Donagan, știi unde
Se află acest tânăr ? Tu ești cel mai bătrân.
Deci cel dintâi la sfaturi. Ce e cu-acest păgân ?

SIR DONAGAN (ridicându-se)

Nimica bun, stăpâne, nimic ! Un cocoșel,
 Care se'ngâmă în pene ! De unde e, nici el
 Imi pare, că nu știe. Un tinerel cam prost
 La minte, care crede, că lumea 'ntregă a fost
 Zidită pentru dânsul. că arma e făcută
 S'o joace în lumină la soare și născută
 Pe lume herghelia de cai, ca să străbată
 Câmpiile în goană și codrii să-i răzbată,
 Parcă i-ar fi moșie. E-o pacoste ! E drept.
 Și este chiar nevoe să-l ia un om de piept
 Să-l sguide puternic, ca să se mai învețe,
 Să știe cât i-e nasul de lung...

NIAL (surâzând)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Așa povețe

Ne dai. Donagan, astăzi, că-mi pare, drept să-ți spun,
 Că ești puțin cam aspru cu un copil nebun,
 Ce poate că nu are cusururi decât cele,
 Ce sunt firești la vârsta-i. Tu știi, ce ușurel e
 Un tânăr. Svăpăiată e tinerețea pururi.
 Spune-ne tu, Sir Seumas, ce crezi de-așa cusururi
 Și despre nesupusul acesta, iubitor
 De soare.

SIR SEUMAS

(Vrea să vorbească, dar îl împiedecă Sir Donagan)

SIR DONAGAN (ridicându-se din nou)

Prea se 'ncrede acest răzvrătit
 In sine ! Să fi tânăr nu e vr'un lucru mare.
 Din noi prin tinerețe trecut-a fiecare,

Dar tinerii de astăzi cam uită bucuros,
 Că pot să 'nvețe cinstea și ce e rușinos
 Ușor de la aceia de ieri. Ei, când ai puf
 De piersică pe față și ochi lucioși, năduf
 Îți face ori-ce povață ! Prilej pentru păcate
 E ori și ce. Sir Seumas, cu vorbe înfocate
 Să vă încânte acuma urechile. Eu beau.

(Se așează și soarbe din cupă)

SIR ANGUS (admirativ)

Adânc sorbiși, bătrâne! (Toți rîd) Ei, vezi,... așa te vreau!...

SIR SEUMAS (ridicându-se)

Da! Ilderim înseamnă ; cel ce-i născut din soare...
 Și raze aurite se joacă sclipitoare
 În pletele lui. Este la chip și mai frumos
 Ca Ian, ce-i fala noastră. Zefirul răcoros
 Și păsările toate vrăjiți se par, când trece...
 Și fiecare floare în cale-i se întrece
 Să înflorească. Râsu-i e vesel, plin de foc,
 Cum se cuvine celui ce crede în noroc.
 Eu l'am văzut călare prin brazii mohorâți
 Ai codrului și parcă prin nori posomorâți
 Se strevedea un soare. Iar el cânta voios
 Și răsvrătitu-i cântec suna mult mai frumos
 Ca clopotele sfinte în ziua de Crăciun;
 Se resfrângea în aer ca râsul cel nebun
 Al zânelor ascunse în trunchiuri de copac.
 El e întruchipare a viselor, ce zac
 Poeților în suflet în nopțile încântate,
 Când luna și pământul se 'ndrăgesc și toate

Luminile din ceruri în taină și povestesc
Ce știu, iar în desişuri de codri ciripesc
Privighetori duiosase, ce cu-al lor viers vrăjit
Răpesc a noastre inimi...

SIR IAN

Frumos l'ai zugrăvit!

SIR ANGUS (lui Sir Ian)

Nu-ți pare rău?

SIR IAN

Cui? Mie? E loc și pentru mine
Și pentru el sub soare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
RHONA (cătore Marian)

Aș vrea să-l văz? Ce bine

Ar fi să vie aicea!

MARIAN

Da. (Fionei) Tu nu zici nimic?

FIONA

Ascult.

SIR SEUMAS

Desigur lupta cu'n astfel de voinic
Ar fi o desfătare pentru un Rege!... Dar
Eu unul o spun tare, că paloșul mi s'ar
Sfărma mai bine 'n două, decât să curm o viață
Ca asta. Sunt ființe, ce poartă pe-a lor față

O binecuvântare dumnezească ș'au
 Un farmec, ce nu poate să piară. Eu îmi dau
 Cuvântul, că și moartea ar sta pe loc uimită
 Și ar cruța făptură așa desăvârșită.
 Căci mie mi se pare, că el e bucuria
 Ne înfrânată-a vieții, lăsată de țaria
 De sus să poarte în lume un trai ne'ncătușat
 Și fără griji.

DANA

Sir Seumas, nu crezi, c'ar fi păcat,
 Ca o așa minune să poată rătăci,
 Fără să-și aibă locul la masa noastră aci?
 Un om atât de chipeș c'un braț așa voinic
 Se cade să ne fie, nu dușman ci amic ;
 Să lupte pentru Rege și slava noastră. Tu,
 Poete blând, momește-l cu cântecele-ți ! Nu
 Poți ?

SIR SEUMAS

Ah ! ce bucurie și cinste pentru mine
 Ar fi s'aduc fugarul, ca ție să se 'nchine,
 Regină Dana. Stihuri aș întocmi atunci,
 Ca să coprind în ele și vântul de prin lunci
 Și soarele din ceruri, durerea, bucuria
 De pe pământ, avântul frumos și reveria
 Cea dulce. Aș face doina întregii noastre firi!...

DANA

Destul ! N'avem nevoie de-astfel deaiuriri !
 Fără de șart. Vrem fapte. E rândul tău, vorbește,
 Sir Manus, om cu minte, ce nu se zăpăcește

Uşor ! Cunoşti tu oare fiinţa minunată ?
 E un ştrengar sau este un zeu ? Adevărată
 Ţi-e pururi vorba. Poate că nemereşti cuvinte
 Adevărate. Spune, Sir Manus, ce ai în minte !

SIR MANUS

Prea multă cinste faceţi acestui tânăr, care
 Nu este încă vârstnic şi totuşi mi se pare,
 Că Donagan şi Seumas au amândoi dreptate;
 Deşi se pune 'n umbră de cel dintâiul toate
 Câte le pune al doilea în splendidă lumină.
 Eu cred, că se cuvine să mai păstrăm puţină
 Măsură, ca să fie un portret desăvârşit.

SIR IVOR

Da. BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR MANUS

Ilderim e tânăr şi nemaipomenit
 De chipeş, încât dânsul ar desfăta privirea
 Cea mai învierşunată 'n potrivă-i. Dar i-e firea
 Prea neastămpărată. E neascultător...
 El nu cunoaşte lege... E un răzvrătit
 Frumos, cum nu e 'n lume un altul, nici în cer
 Un sfânt mai mândru. (Mişcare).

SIR SEUMAS

Ce-am spus ?

SIR MANUS

E-un splendid giuvaer

Al firei. Dar o taină 'i învăluie. De unde
 A moştenit el zale de aur ? Işi ascunde

Obârșia. Nu știe nici unul dintre noi
 Cine i-e tată? Unde-i căminul...? Și apoi
 De unde are spada bătută 'n nestimate?
 Sub cerul nostru aspru, cu zări întunecate,
 El pare ca o rază de soare rătăcită
 Printre furtuni și ploae. La legea cuvenită
 Se cade să-l aducem. (Aprobare generală).

SIR ANGUS

Da... Măine... Azi să bem!

SIR DONAGAN

Nu-i lucru greu. Aicea suntem destui.

SIR IAN

Și brațe tari și inimi ne'nfrânte. Avem

SIR MANUS

Ar fi păcat

De cel, care l'ar prinde, să fie vătămat!
 E-o pasăre cu pene așa strălucitoare!
 Dar lucru ciudat este — Mă 'ntreb pentru ce oare? —
 Că numai de o vreme încoace s'a iscat
 Mânia în potrivă-i...

NIAL

Așa-i.

SIR MANUS

Neapărat

Că'n mâinile-ți, Regină, și el ar fi de ceară
 Și s'ar ciopli de grabă la curte-ți... Așa dară

Imi dai poruncă mie să plec să-l urmăresc
Și să-l aduc aicea la tronul tău regesc?

DANA

Sir Ivor e în ochii stăpânului său cel
Mai de credință, poate vrea Regele, ca el
Să săvârșească fapta aceasta. Spune tu
Care ți e voia, Nial! Vrei să-l silești sau nu
Pe răzvrătit să vie și să se pocăiască
Ingenunchiând să-ți ceară iertarea ta regească?

NIAL

Eu am de o potrivă încredere în cei,
Ce stau la masă aicea, dar nu gândesc să cei,
Căci n'am așa dorință, ca un viteaz să fie
Strivit în floarea vieții. Sir Ivor să-l îmbie,
De vrea, mergând cu veste la el : că mi-e pe plac
Să-l văz aci ca oaspe și nu gândesc să-i fac
Rușinea, ca în lanțuri să șadă 'n față-mi. Zi,
Sir Ivor, vrei tu oare dorința a-mi împlini?

SIR MANUS (cu amărăciune)

Tot el !...

SIR IAN

E bun !...

SIR ANGUS

Mai bine! Băusem azi cam mult
Și să pornesc chiar mâine...

SIR IVOR (ridicându-se)

Sunt gata să ascult,
Stăpâne, a ta poruncă. Și chiar acum pe loc
Am să pornesc să-l caut și, de-oi avea noroc,

Nădăduesc, că silă nu-mi trebuie de fel,
 Ca să momesc să vie aicea la castel
 Sglobia păsărică; dar eu îți cer ertare
 Și ție și Reginei, că'n astă cuvântare,
 De și e scurtă, totuși m'arăt cum sunt: stângaciu
 Și c'al meu traiu de pustnic mă face nedibaciu
 La vorbe măestrite. Eu nu l'am întâlnit
 În calea mea stingheră pe mândrul răzvrătit
 Și trebuie să aflu pe unde locuește
 Ast Ilderim ș'anume cam ce obicinuește
 Să facă; de aceia te rog să lași măcar
 Nehotărâtă ziua întoarcerii...

DANA

Așa dar

Sir Ivor se gândește să plece 'n cercetare
 Nu cu mânuși de zale pe pumnul său cel tare
 Ci 'n catifea 'nvelindu-l! Spun drept: am socotit
 Că'n țara-ne stâncoasă un om e-obicinuit
 Cu arma și cu lupta, iar nu cu măestrirea
 Cuvintelor; și nu pot s'ascund nedomerirea
 Văzând atâta grijă pentr'un flăcău haihui,
 Ce calcă pe hotaruri, ce nu sunt ale lui.

SIR IVOR

Dacă mi-ar cere Craiul s'aduc pe o tupsie
 Capul bălaiu și tânăr, mi-aș face o datorie
 Să'ndeplinesc porunca-i, de-ar fi în lupte drepte;
 Dar tinerimea are cuvânt, ca să aștepte
 Iertare pentru cele ce face. Și e bine,
 Că Regele dorește s'adaste până 'și vine
 Copilul cel sburdalnic în minte...

DANA

E prea mult!

Destulă vorbărie! M'am obosit s'ascult

Cuvinte goale. Noaptea s'a scurs pe jumătate
 Și aburul puternic de vinuri parfumate
 Ne ametește. Este, cred, ceasul să curmăm
 Ospățul. Noapte bună !
 (Nobilii se ridică și pleacă unul câte unul. Sala se golește).

SIR DONAGAN

Regină, ne'nchinăm

Plecat.

SIR MANUS

Să mergem ! Ivor, ce faci ?

SIR IVOR

Eu mă pornesc

La drum îndată.

SIR IAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Haidem, Sir Angus !

SIR ANGUS

Mulțumesc.

Aștept să se usuce.

SIR IAN

Ce ?

SIR ANGUS

Coiful. Am băut

Numai în el.

SIR SEUMAS

Hai scoală ! (Pornesc cu toții)

MARIAN

Fiona, ți-a plăcut

Necunoscutul ?

FIONA

Dacă nu l'am văzut?...

MARIAN

Ei și?...

L'a zugrăvit Sir Seumas !

RHONA

Aș vrea să-l văd aci !

MARIAN

Și eu !...

FIONA

Tăcere ! Mama se uită iar la noi.

DANA

Nu mergeți ? Este vremea.

FETELE

Da, mamă. (Es).

NIAL (către Dana)

Vii ?

DANA

Să-ți văz plecând curtenii.

Nu. Voi

NIAL

Prea bine (Ese).

SCENA II.

DANA (Privind pe fereastră)

Este el!

Sir Ivor, trist și aspru!... S'aducă pe rebel
Eu l'am silit... Voit-am să se izbească tare
Aur cu fier, lumină cu întuneric. Care
O să învingă? Doamne, mi-e sufletu'mpărțit!...
Aș vrea pe răzvrătitul să-l văz cerșind smerit
Iertare ș'aș vrea parcă pe Ivor rușinat
Și'nfrânt să-l am în față-mi, și doru-mi răzbunat
Să fie!... Piere 'n umbră... și poate că acum
Chiar moartea îl pândește la margine de drum.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Cortina. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTUL II.

Sir Ivor
Ilderim

Lady Igraine
Modred

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Căsuța, în care s'a retras Lady Igraine. În fund zidul de piatră peste care se zărește în depărtare clopotnița monastirei Saint-Giles. O poartă mare de fier îl închide. În dreapta cerdacul unde lucrează Lady Igraine, iar în stânga începând aproape din fața casei se întinde parcul cu arbori seculari. În jurul celui mai apropiat de cerdac un colac mare de piatră servește de bancă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTUL II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA I.

LADY IGRAINE, MODRED.

MODRED

Te-ai obosit?... mai lasă atâta lucru... Nu
E nici un zor, că doară n'ai să-l sfârșești acu!...

LADY IGRAINE

Imi porți prea multă grijă. Lăsasem lucru... așa...
Fără să bag de seamă. Mi se înfățișa
Acuma chiar în ochi-mi în haina lui cernită
Copilul meu cel mare și fața lui mâhnită

Părea, și 'n colț de pleoapă o lacrămă lucea...
Și am rămas pe gânduri.

MODRED

Și mintea-ți tălmăcea
Vedenia cu spaimă și 'ngrijorare. Dar
Când l'ai văzut pe Ivor altfel? Eu în zadar
Am încercat pe buza-i s'aduc un zâmbet sau
Voioasă licărire în ochii lui. Nu au
Putut a mele glume să scoată vre odată
Din jalea sa cea mută copilul fără tată.

LADY IGRAINE

Și totuși mi-este teamă. De ce? N'aș putea spune
Dar am în sullet grijă și așa amărăciune,
Cum am avut în viață doar de trei ori; știi bine:
La nunta mea cu Malcolm, la moartea lui și 'n fine,
Când a plecat de-apururi în țara 'ndepărtată,
Spre-a nu se mai întoarce acilea niciodată,
Soarele falnic, care cu raze aurite
Brăzdă întunecimea vieții-mi necăjite...
Să nu se întâmple iarăși nenorocire mare!

MODRED

De ce să-ți frământai mintea cu d'astea? Fiecare
Durere are 'n lume pătașă-o bucurie.
Cu fala lui Sir Malcolm tu te-ai mândrit, și vie
Ți-a fost apoi mâhnirea, când l-au adus ucis
În luptă în ajunul Crăciunului.

LADY IGRAINE

Deschis

Era coșciugul. Ivor, sârmanul, tremurând
Sedea alături, iară călugării cântând,

Cerniți ca niște stafii, duceau pe tatăl său
Incet înspre mormântu-i.

MODRED

Sărmanul ! cât de rău
I-aduse moartea asta ! De-atuncea mai duiosă,
Mai dulce fu iubirea, ce-ți arăta. Frumoasă
Se scurse viața până...

LADY IGAINE (ridicându-se)

Frumoasă pentru el.
Nu pentru mine, Modred. Căci sufletu-mi rebel
Fusese 'ntotdeauna. Viteazului bărbat,
Cu pletele argintate și pururi încrunțat,
Ce mă dorise, 'n grabă fusesem azyvârlită
Ca și o pradă... Viața îmi fuse lui jertfită...
Stăpân, nu soț, găsisse copila 'n al său mire:
Și totuși ce fierbinte dorință de iubire
Aveam în pieptu-mi !...

MODRED

Ivor de-aceea fu jertfit !

LADY IGRAINE

Jertfit ?

MODRED

Da. Chiar din noaptea de-atunci, când s'a ivit
In pragu-ți nechematul cu mândra 'nfățișare,
Cu zale luminoase și spada lucitoare

Și cu manta țesută din razele de lună.

LADY IGRAINE

Taci, Modred!

MODRED

De atuncea perit-a mama bună!
 Și Ivor singuratec, uitat chiar, rățăcea
 Prin lunci și prin pădure, iar când se întorcea
 Purtând în haine 'n cute o dulce adiere
 De prin dumbrăvi tot singur se regăsea.

LADY IGRAINE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Durere

Mai mare ca aceea, ce'n pieptu-mi se trezi,
 Când calu-i trecu podul de fier în zori de zi,
 Spre-a nu se mai întoarce, nu are asemănare
 Pe lume.

MODRED

În iubirea-i tu n'ai vrut alinare!...
 Când Ivor cu sfială încet se furișa
 În camera ta, Lady, de-a pururi te găsea
 Cu lacrimi, ce pe față-ți ca picături de rouă.
 Alunecau gonite în grabă. Ședeau două
 Iubiri așa de aproape și așa de 'ndepărtate!
 Și n'aveai zâmbet dulce pentru copilul...

LADY IGRAINE

Poate...

Dar gândul meu aiurea sbura.

MODRED

Și'n urmă...

LADY IGRAINE

Taci! (șade pe bancă)

De ce mă mustri într'una azi, Modred?

MODRED

Nu te'mpaci

Cu gândul, că în viață ai făcut rău.

LADY IGRAINE

Eu n'am

Făcut vr'un rău la nimeni.

MODRED

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și totuși...

LADY IGRAINE

Mi-alinam

Durerea mea. E dreptul ori-cui. L'aveam și eu.

MODRED

Dar îl avea și Ivor.

LADY IGRAINE

Să-l fi luat!...

MODRED

E greu,

Când ai o fire, cum e a lui.

LADY IGRAINE

Atunci ce vrei

Să-i fac? Iubesc pe Ivor cât pot. Și n'ai temei

Să spui altfel. De dânsul mă vezi îngrijorată.
Nu-i asta o dovadă?

MODRED

Mă iartă.

LADY IGRAINE

Altă dată

Nu te mai iert. Ascultă! S'aude cornul! Vine
Vreun drumeț... Se poate să fie și el... Ce bine
Ar fi!... Vezi cine este. Primește-l tu. Eu viu...
Îndată. (intră în casă)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA II.

MODRED

MODRED

Ivor par'că nici nu-i mai este fiu
De când l'a lăsat singur în vechiul Gorromalt
Și a venit să-și cate lângă Saint Giles un alt
Azil, zicând, că vine la pace și mai mare,
Iubirea ei cea nouă fu fără îndurare.
Căci ea purta în suflet ceva, care-i ținea
Nădejdea'n floare. Spada, la care se 'nchina
Prindea în auritu-i mâner făgăduință
De zile viitoare și fără vre-o căință

Și fără milă Ivor fu părăsit... Sosește
 Străinul!... Bate'n poartă... Dac'o fi el?... Ferește-
 Ne, Doamne, de mâhnire și rău. Poștiți!... E el!...
 (Deschide poarta, Ivor intră sever și îngândurat).

SCENA III.

MODRED, SIR IVOR.

SIR IVOR

Ești bine, Modred? Mama ce face?

MODRED

BCU Cluj / Central University Library Cluj Stai nițel,
 Că vine acuma. Este mai bine.

SIR IVOR

Acum o lună,
 Când am venit, fusese bolnavă.

MODRED

Se adună
 Griji din senin pe capul bieților oameni, vai
 Și multe boli pe trupul lor... E mai bine. Hai,
 Dă-mi mantia încoace s'o perii!... A fost eri
 La schit la Saint Giles... Uite!... Halal de-așa scutieri!
 Nu curăță cum trebui... A mers de s'a rugat
 Și pentru tine... Rău e de omul neînsurat!...

La Gorromalt stai singur și vezi!...

SIR IVOR

Așa a vrut

Măicuța, am rugat-o destul...

MODRED

Nu s'a putut

Altfel. S'o vezi: lucrează cât este zi și 'n seară
 Mai stăm de vorbă până târziu.. Poftim!... Na!... Iară
 O pată!... Inflorește în aur și mătasă
 O față pentru masa cea sfântă. De acasă
 Aproape nu mai ese... Deunăzi a venit
 Și starița s'o vază. Spunea, că-i îngrijit
 Tot schitul, că nu vine ca în trecut... Ai stat
 Puțin la curte, Ivor... Ei, cât te-am legănat
 Eu pe genunchi, frumosul meu puișor, ș'acum
 Te văd ca un pom mare și 'nalt, ce stă în drum
 Și vremii și furtunei, de Domnul așezat
 Pe stâncile de piatră semeț, neîncovoiat,
 Iar nu pe culcuș moale de mușchiu. Ah, puiul meu,
 Tot încruntat și aspru stai pururi! De ce? Eu
 Imi amintesc pe Lady, când, tânără, cânta
 Duios și strâns la pieptu-i cu drag te alintă...

SIR IVOR

E mult de-atuncea, Modred.

MODRED

Și unde pleci acum
 Cu spada ta cea bună? La ce izbânzi? Nici cum

Nu vrei să te porți altfel de cât în haine lungi
 Și negre? Cavalerii au hainele cu dungi,
 Vrăstate și cu roșu, cu-albastru; se gătesc
 Cu fel de fel de fețe, ca florile ce cresc
 În rai. Mai ții tu minte legendele bătrâne
 Și basmele frumoase cu îngeri și cu zâne
 Ce-ți povesteam pe vremuri, când erai mic?

SIR IVOR

Da, da!

Taci Modred! Mi se pare, c'aud pe mama...

SCENA IV.

MODRED, SIR IVOR, LADY IGRAINE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 LADY IGRAINE

A,

Tu ești? Ce vânt te-aduce pe-aici?... Fii bun sosit,
 Copilul meu!

SIR IVOR

Măicuța mea dulce, am venit
 Să-ți cer și de-astă dată o binecuvântare,
 Cum fac în totdeauna în orice 'mprejurare
 Mai grea. Primii porunca să plec să iscodesc
 De-un cavaler, pe care stăpânul meu regesc
 Vroește printre oaspeți să-l numere. Nu știu
 Unde se află, însă se poate până viu
 La tine iarăși, mamă, să treacă multă vreme,
 Și tu știi bine, suflet stingher, că nu se teme
 De nimenea pe lume inima mea și-mi pare
 Mai netedă și calea, mai lesne ori-ce 'ncercare,

Mai neclintită 'n mine nădejdea, când, plecând,
Sărut mâna ta albă și blândă.

LADY IGRAINE

Ori și când,
Ori și'n ce loc te afli tu, binecuvântarea
Mea e asupra-ți, Ivor. Ia șezi puțin. Plecarea,
Nu cred, că ți e grăbită atât, să nu poți sta
Măcar câteva clipe aci la mama ta.

SIR IVOR

Nu, mamă,

LADY IGRAINE

Spune-mi: toare la curte numai este
Un alt viteaz să plece ca tine, Ivor, peste
Câmpii și lanuri? Ceilalți stau vecinic la palat,
Iar tu mereu pe drumuri, mereu însărcinat
Cu fel de fel de treburi!... Eu nu mai înțeleg
Ce-i asta!...

SIR IVOR

Scumpă mamă, de-ar fi ca să aleg
Eu însumi, aș alege tot viața asta. Mie
Nu-mi place traiul vesel al curtei.

LADY IGRAINE

Ce prostie!...
Se poate, Ivor? Când am plecat din Gorromalt
Lăsând castelul antic și turnul cel înalt,

Ca zidurile triste să scape de-o ființă
 Mâhnită și tăcută ca mine, aveam credință,
 Că-ți vei lua soție o tânără copilă
 Și nu voiam să turbur a dragostei idilă.
 Căci păsărilor tineri le trebuie, socot,
 Un cuib al lor. De-aceea vi l'am lăsat.

SIR IVOR

De pot

Să te aduc, măicuță, din nou la noi, nu vreau
 Nimic mai mult pe lume. Eu nu gândesc să iau
 Soție. Traiul aspru, ce-am dus la mănăstire,
 Mă face să văd viața, cum n'o văd alții. Am fire
 Ciudată. Nu se împacă cu veselia. Eu
 Mă simt născut din umbră și umbra apasă greu
 Pe fruntea mea. Hai, vino, măicuță, înapoi !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LADY IGRAINE

Mi-am cumpărat căsuța aceasta și îmi voi
 Sfârși zilele ntrânsa în rugi și priveghere.
 Alături este schitul Saint Giles. Imi dă putere
 Să rabd singurătatea-mi și-mi dă încredințare,
 Că voi putea la dânsul să aflu și mai mare
 Odihnă.

SIR IVOR

Dară, mamă...

LADY IGRAINE

Nu, Ivor, te-am rugat
 S'atunci împotrivire să nu faci.

SIR IVOR

Ai plecat

Spre-a nu te mai întoarce acasă niciodată ?...

LADY IGRAINE

Da, Ivor. Și acuma răspunde : nici o fată,
Din câte sunt la curte, n'a izbutit să-ți placă ?
Am auzit, că multe-s frumoase...

SIR IVOR

Mamă, dacă
Mi-ar place frumusețea trupească, aş afla
Prea multe. Dar la suflet mă uit întâiu. Aşa
Că nu prea am ce-alege. (Se scoală).

LADY IGRAINE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ce, pleci ?

SIR IVOR

Aş mai sta, dar
Chemarea datoriei este mai tare chiar
Ca lanțul de iubire... Mă duc. Rămâi cu bine,
Măicuță. (O sărută pe păr).

LADY IGRAINE

Pleci, drăguțul meu, fără să-mi spui cine
E cavaleru-acela, ce trebuie 'mblânzit
Ș'adus smerit la curte, așa cum a vroit
Regele Nial, fie prin vorbă sau prin faptă.
Știu bine, că cu tine va fi o luptă dreaptă.
Tu nu gândești ca alții, că lovituri dibace
Au preț mai mult ca toate cuvintele de pace ;

Cu toate că și-acestea, când sunt la locul lor
 Atârnă cât un paloș. Acel răzvrătit
 Ce vă sfidează, astfel; spune-mi și mie: cine-i?

SIR IVOR

Măicuță, cred, că este un fiu chiar al luminei...
 De-i adevăr tot ceea ce-am auzit de el
 Vorbindu-se prin lume, e o minune acel
 Frumos și mândru tânăr și Ilderim îl cheamă...
 „Născut din soare“ va să zică... Dar ce-ai, mamă?...
 O, mamă, ce durere amar te chinuște?...
 Pe pieptu-mi lasă-ți capul!... Te doare rău?... Vorbește!...
 Ce ntunecimi 'căzut-au pe sufletul iubit?...
 Vorbește, mamă! Spune, te rog, ce rău cumplit
 Te chinuște!... Spune, nu-ți poate ajuta
 Fiul tău Ivor?... Spune!... (Se pleacă plin de îngrijorare
 pe Lady Igraine, care și-a pierdut simțirea auzind cuvintele
 lui Ivor).

MODRED

Ah, n'o mai întreba
 Nimica!... E sfârșită. N'o vezi? E inimioara
 Intr'ânsa slabă, cum e o pasăre ușoară,
 Prinsă în laț. Tu, du-te, stăpâne! In grija mea
 O lasă. Știu mai bine, ce-i trebui și ce vrea
 Și cum s'o cat, când este durerii 'n pradă... Du-te
 In calea ta!... N'aibi grijă și Domnul să te-ajute!...
 Îți spun, că nu-i nimica. I-a covârșit durerea
 Sărmanu-i suflet. Leacul mai bun este tăcerea.

SIR IVOR

Dar, Modred, nu se poate s'o las acum!...

MODRED

Ah!

Ce-mi stai aci în cale, Sir Ivor Mac Duach?!

Incalecă pe calu-ți și nu te mai codi !...
 Ființa ta nu are de-acuma loc aci
 În casa asta... Uite ! I s'a întors acum
 Roșata în obraji-i... Pornește-te la drum
 Să nu te vază-aicea, când s'a redeștepta
 Să'ncerce să vorbească... Ei, hait ! Nu aștepta
 Mai mult !... Hai, pleacă ! Du-te ! Iți poruncesc să pleci !
 N'auzi ? !...

SIR IVOR (mirat)

Ce-i asta, Modred ? La vorbă te întreci
 Prea mult.

MODRED (nerăbdătoare)

Dar du-te odată ! Hai, pentru Dumnezeu!...
 Nu vezi, că se deșteaptă ?...

SIR IVOR (Plecând spre parc)

Plec ! (Esc trist).

SCENA V.

LADY IGRAINE, MODRED

LADY IGRAINE (trezindu-se dar cu mintea încă rătăcită)

Vai, copilul meu !

Tu, Ilderim, acela ce ești născut din soare,
 Lumină din lumină, o floare pe răzcare !...
 Luceafăr vieții mele ! De vreme ofilită,
 Ca floarea 'n întuneric, stam tristă, zăvorită
 Și singură în turnul bătrân din Gorromalt,
 Când „el“ veni în viața-mi pustie ș'ori ce alt

Peri din ochi-mi. Dânsul ca un talaz puternic
 Și cald veni și șterse din sufletu-mi cucernic
 Tot!... Patima cuvintelor lui și glasul fură
 O adiere de pe tărâmurii noi. 'Mi-umplură
 Ființa de-o iubire, ce nu se sătura
 Să se reverse. Ș'astfel... o, dulce ce era!...
 I-am dat făgăduiala, că, de va fi băiat
 Cel nou născut, cu-alt nume el nu va fi chemat
 Ca Ilderim, „născutul din soare“ și rodit
 Tot numai din lumină cerească, zămislit
 Din valul de căldură, ce-i pe pământ iubire
 Și viață și durere și chin și fericire
 Și moarte,... din simțirea, ce zeii au lăsat
 Aci să ne momească, când vor ca neîncetat
 Să se'mplinească țelul, pe care 'ntreaga fire
 L'a semănat ori unde : sub blânda licărire
 A stelelor din soare răsare, sub duiosă
 Zâmbire a miezii zilei ca și sub fioroasă
 Și recea viscolire de miază noapte. Tu,
 Tu, Ilderim ! Tu fiul trupului meu, ș'acu
 Ș'al inimii, al iubirei, al minții, al credinței
 Și al nădejdei mele,... răsplata suferinței !...

MODRED

Hai, Lady, haide, vino-ți în fire !

LADY IGRAINE (se ridică)

A plecat

Apoi spre mândrul soare, și spada-i mi-a lăsat...
 Spada-i de aur scumpă ! Am pus-o în odae
 La mine, și la dansa mă'nchin. Orice vâpae
 Pribeagă, orice rază de soare îi sărută
 Mânerul, ce sclipește, căci toată e bătută

In pietre scumpe ; însă cu vârful-i ascuțit
 Parcă se'nfige tare în mijlocul rănit
 Și sângerat al inimei mele 'ndurerate !...
 Dară sub ea, nădejde a vieții-mi sfâșiate,
 Vlăstarul începuse să încolțească și
 Aveam în gând doar viața, ce în curând va fi !...

MODRED

Fii liniștită, Lady, te rog, are să-ți vie.
 Iar rău.

LADY IGRAINE

Izbucni iarăși lumina aurie
 Ca o făgăduință, ce se'mplinește, ca
 O rază, ce scoboară din rai. In viața mea
 Sfărmată se ivise el : Ilderim ! Dar, vai,
 Tot mai era o umbră !...

MODRED -

Lady, te rog !

LADY IGRAINE

Tot mai

E și acum o umbră, atât de 'ntunecată,
 Că parcă simt din fundul genunii o săgeată,
 Ce sufletu-mi străpunge c'o neagră și adâncă
 Lovire. Bucuria mi-e 'ntunecată încă !...
 De ce ? Ce lucru trece ca norul pe lumină
 Și nu o lasă încă'n dulceața ei deplină ?...
 Ah, ce plutește oare în prag nedomirit
 La ușa casei mele ?... Intâiul meu rodit !..

Oh! Știu acum! Tu, Ivor! Tu, semnul de sclavie!..
 Și totuși ochi-ți limpezi erau și-atât de vie
 Și de duioasă 'ntr'ânșii lumina, când priveau
 La mine!.. Dar alături de dânsul nu te vreau!..
 Odată doară părul tău negru s'a atins
 De pletele-i de aur și parcă le-a și stins
 Lucirea... și de-atuncea eu nu te-am mai lăsat
 Să mă găsești cu dânsul... Dar unde ai plecat?...
 Oh, Ivor! nu erai tu aci adinioară?
 Ah! Modred! Unde este? Răspunde!.. Mănfioară
 Gândirea, că de-acuma s'a dus în căutarea
 Lui Ilderim! Pricepi tu acuma întrebarea
 Ce-ți fac și ce rost are?!. Copilul meu scădat
 În soare, Ilderim!..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MODRED

Da, Sir Ivor a plecat.

Dar să n'aibi teamă. Taina-ți atât de ascunsă'n minte
 A fost, că n'a ghicit-o. Eu l'am pornit nainte,
 Ca sufletu-ți să fie bine trezit — și nu
 I-e încă amărâtă inima lui...

LADY IGRAINE

Dar tu

Nu ai auzit oare, că el a fost trimes,
 Să prindă 'n laț pe fratele său? N'ai înțeles,
 Că trebuie s'aducă pe băețelul meu
 La curte, la regina?... Tu nu pricepi! Dar eu
 Știu bine ce înseamnă aceasta!.. Trebuiește
 Să chemi aci pe Ivor... Ah! Unde rătăcește?!..
 Femea fără minte ce ești! Tu l'ai gonit!..
 Cum nu 'nțelegi, că fapta grozavă aș fi oprit?

Poate că'n clipa asta copilul meu păşeşte
 Spre-a sa peire, vesel, frumos şi nici.gândeşte
 Că moartea 'l paşte ; iară eu stau fără să pot
 S'opresc pe loc al soartei ceas negru !... Ce stai ?... Tot
 N'ai înţeles ? !... Pe Ivor tu cheamă-l înapoi !...
 Să pun îndată stavili păcatului !... Ei doi
 Dacă se luptă, poate ca Ilderim să piară !...
 Gândeşte-te la faţa-i frumoasă, ca de ceară,...
 La ochii lui, în care' parcă-i sălăşluit
 Albastrul tot din ceruri !...

MODRED

Un gând n'ai dăruit
 Lui Ivor, Lady Igraine! Ruşine nu ţi-e oare ? !...
 De cel ce te iubeşte cu patimă arzătoare,
 Mult mai presus de orice iubire omenească
 Nu-ţi pasă !... Cum se poate 'ntr'atât să te orbească
 Iubirea pentru cellalt : copilul auriu
 Ca soarele, sburdalnic, zănatec şi zglobiu,
 Ce n'are altă grijă în lume de cât jocul
 Şi veselia. Fără cruţare vrei norocul
 Lui Ivor să-l pierzi astăzi ; să frângi inima, 'n care
 Iubirea lui răzbate adâncă ş'asa mare,
 Că desrădăcinând-o i-ai rupe viaţa 'n două ?..

LADY IGRAINE

Dar Ilderim nu-i fiul iubirei mele nouă ?
 Iar celălalt ce este ? Lăstar din tinereţe
 Neştiutoare, rodul unor porniri semeţe
 Şi-a datorii-mi către stăpânul cel temut !...
 Nu-i Ilderim un tânăr cuceritor, căzut
 Din ceruri ? Pe când Ivor e un viteaz cernit,
 Ce răfăceşte singur, tot aspru şi măhnit,

Invăluit în manta-i!... Se poate să se stingă
 Un soare, ca la umbră să facă loc?!... Să 'nvingă
 O ceață deasă toată lumina și căldura?!...
 E drept?... Ia spune, Modred!...

MODRED

Dar este drept măsura
 Să n'o ții între dânșii? E drept, ca să strivești
 O inimă ș'un suflet duios să-l nimicești,
 Deși trăește numai din dragostea cea mare,
 Ce are pentru tine?... Pre legea mea, îmi pare
 Că nici nu-i mai ești mamă și mi-e rușine mie
 S'ascult cuvântu-acesta plin de păcat!... Mânie
 Și jale simt în suflet când te auz... Cum nu
 Roșești să-ți lauzi vina tă mare?!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LADY IGRAINE

Ce știi tu!?

Se rușinează firea, pentru că poartă soare
 În sânul ei?... Iar cerul măreț roșește oare,
 Fiindcă trăește falnic prin strălucirea lui?
 Nu și-ar da noaptea luna și stelele gălbui
 Pentru a putea la pieptu-i să strângă-a lui căldură]
 Năpraznică?... Nu Modred! A timpului arsură
 Ți-a vestejit simțirea. De-aceea mi-ai vorbit
 De umbră și lumină, uitând că le-am trăit
 Cu ori ce picătură din sângele meu...

MODRED

Ești

Păgână, Lady Igraine, de sigur, când vorbești
 Așa! Mă doare 'n suflet cu-amarnică durere,
 Când mă gândesc la omul, ce 'ndură în tăcere

Pentru iubirea-i! Domnu 'ți va cere socoteală
 Odată pentru fapta-ți. Tu fără de sfială
 Calci legile! La dânsul tu n'ai să mai găsești
 Vre-o milă, chiar de ți iartă păcatul; căci strivești
 O viață, ce-ai născut-o chiar tu, cu dușmănie,
 Ca să 'nflorească alta 'n deplină bucurie!

LADY IGRAINE

Taci, Modred!... Ești nebună! Ascultă și pricepe
 Că viața mea în lume cu Ilderim începe!...

ILDERIM (Cântând în apropiere)

Vestmintele de sărbătoare
 Și 'mbracă natura. O floare
 Imensă-i câmpia smăltată
 Ș'adie mirezme, ce 'mbată
 Mai tare ca vinul spumos.
 Iubiți! Trăiți!...
 Trăiți! Iubiți!...

Se scurge viața senină
 Scăldată 'n amor și 'n lumină.
 Lăsați întristarea de-oparte,
 Fugiți de 'ntuneric departe
 Și râdeți, căci traiu-i voios!
 Iubiți! Trăiți!...
 Trăiți! Iubiți!...

LADY IGRAINE

O, Ilderim! Lumină în umbra-mi răsărită!...
 Tu mi-ai adus norocul pe viața-mi chinuită!...

MODRED

Hai, Lady, intră 'n casă! De-acum te-ai liniștit,
Căci Ilderim e-aicea, iar Ivor a pornit
Depart. De acuma primejdia-i trecută.

LADY IGRAINE

Da, ai dreptate, Modred. Să mergem!...
(Intră amândouă în casă)

SCENA VI.

SIR IVOR (intră din stânga, venind dintre arborii din livadă).

Abătută

Mi-e mintea. Ingrijită mi-e inima... Nu pot
Să mă despart de casa aceasta! Mi vine tot
Să mai încerc să intru la mama. Cum o fi
Acuma? De ce oare bătrâna mă goni
Cu-atâta 'nversunare?... Să fie supărată
Pe mine mama? Dară când i-am greșit vre-odată?...
Nu înțeleg... Și dacă nu i-am făcut nimica,
De ce să mă gonească, când e bolnavă? Mica
Și dulcea mea măicuță, de jale copleşit
Mă depărtez de tine!... Și dacă ți-am greșit,
Fără să știu, iertare te rog să-mi dai... Acum
La datorie, Ivor!... Regele-așteaptă... Cum
Să mă despart de-aicea cu inima zdrobită?!...
Te las, măicuță dulce, și plec la mea ursită...

ILDERIM (mai aproape)

Iubirea-i lăsată de fire
La toți să ne dea fericire.

Tu nu-ți pierde vremea, fecioară.
 Apucă norocul, ce-ți sboară
 Aproape, căci e schimbăcios.
 Iubiți! Trăiți!...
 Trăiți! Iubiți!...

SIR IVOR

Ce cântec se aude covârșitor de blând
 Și dulce? Imi svâcnește inima 'n pieptu-mi, când
 Ascult chemarea răsunătoare a iubirei.
 E Ilderim, de sigur! Din baerele firei
 Doar dânsul izbândește să ne deslege. A!...
 S'aprinde zarea!... Vine-o lumină!... El e!... Da!...
 Ajută-mi Doamne! (își face cruce).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA VII.

SIR IVOR, ILDERIM

(Ilderim se arată printre arborii seculari ai parcului în haina
 lui de aur și se oprește la vederea lui Sir Ivor).

SIR IVOR (înaintând spre el)

Imi pare, făptură luminată,
 Că ești acel ce poartă numirea minunată
 De Ilderim... Umblat-am cuprinsul în zadar
 Și călărit-am zile întregi în urma-ți; dar
 Nu te-am aflat ș'acuma te întâlnesc aci
 În fața porței. Fost-am trimes spre-a te pofti
 La Domnul meu ca oaspe și iată salutare
 Ți-aduc. Regele Nial te-așteaptă închinare
 Să-i faci.

ILDERIM (izbucnind în hohot de râs vesel)

Ha, ha ! această-i solia, ce-mi trimite
Regele Nial ? Dară închinăciuni smerite
Nu fac la nimeni. Slobod ca aerul trăesc,
Ca pasărea pribeagă prin lanuri rătăcesc
Ușor ca cerbul, care s'avântă prin desiș,
Sau ca hoinarul fără culcuș și acoperiș.
In hainele-mi de aur eu sunt un răzvrătit
Din zare de lumină pe lume zămislit!...
Nu-mi pasă de coroane de pe pământ ! Nu voi
Să mă închin la ele. Pornește înapoi
O, cavaler în haine cernite, cu solia
Ce-ți dau pentru al tău rege !... Ș'adaogă : robia
Lui Ilderim nu-i place ; dar poate, așa... 'n neștire
De trece pe la poartă-ți, va cere găzduire,
Căci n'are obiceiul să poposească 'n drum
Și 'n fața-i n'a stat ușă închisă pân'acum.
Când văd, că se încruntă și se posomorăște
O față, cum e norul ; un cântec, ce momește
Și soarele din neguri, îi cânt și-i descrețesc
Sprâncenele. Rău, bine, eu nu deosibesc
Nimica între ele. Nu cere ascultare
La mine. Simt în lume doar bucuria mare
De a trăi. Nici frica de Dumnezeu nu știu
Ce este. Căci sunt sigur, că de-aș putea să fiu
Adus în față-i, fără prea multă turburare,
Aș smulge și din ceruri o binecuvântare,
Dac'aș avea nevoie de dânsa, ha, ha, ha !...

SIR IVOR

Nu știu, la care lege tu capul ți-ai pleca,
Dară în țara asta e Nial cel mai mare
Și nimeni n'are dreptul ca fără închinare

Puterei lui să meargă pe aicea colindând.
Deci hai cu mine 'ndată la curte!...

ILDERIM

Eu?!... Nici gând
Nu am s'o fac!... Dar cine ești tu, mă rog, de vrei
Ca să-mi impui voința-ți? Ce drept ai tu să-mi cei
Să fac, ce nu am poftă? Răspunsul l'ai primit...
Și altul stai degeaba să-l capeți. Te-ai răstit
Zadarnic. Nu mă sperii... Hai, dute și dă-mi pace!
Acestea-s doar cuvinte deșarte și nu-mi place
Să-mi pierd zadarnic vremea. Intreaga zi m'așteaptă!...
E proaspătă și neîncepută. Neînțeleaptă
Și nefolositoare ți-e vorba. Iară mie
Mi-e dragă viața. Nu vreau să pierd o bucurie
Cuprinsă 'n ea. Mă lasă să trec și s'aibi noroc
Ca să lucească și în privirea-ți acel foc
Vioi, ce am în suflet, căci prea ți-e încruntat
Obrazul și ți-e portul prea trist!...

SIR IVOR

Adevărat.

Deci să lăsăm, ca spada de-acum să hotărască
Sfârșitul vorbei noastre.

ILDERIM

Da, da, să se sfârșească
Mai iute! (Scot spadele și încep să lupte. La sgoniôt apare
în prag Lady Igraine)

SCENA VII.

SIR IVOR, ILDERIM, LADY IGRAINE

LADY IGRAINE (cu desnădejde)

Ivor, Ivor, te rog, oprește!... Pune
 In teacă spada!... Ascunde ăst fier, care răpune!...
 Ăst fier, ce nici odată nu trebuie îndreptat
 Spre pieptul celui care-i cu tine strâns legat...
 Din sângele tău... ce e fratele tău!...

ILDERIM

Așa!?

Intunecimea asta mi-e frate!?!... Ha, ha, ha!...
 Ei, nostimă e viața! Ha, ha, ha, ha! Imi vine
 Să mor de Crăslu / Central University Library Cluj

SIR IVOR

Șezi, mamă! Acuma ți-e mai bine,
 Nădăjduesc... Vorbește și spune-mi voia ta!
 Nu-ți pun nici-o 'ntrebare și nu voi cerceta
 Cu vorbe taina vieții. Dar spune : adevărat
 Că este acest tânăr semeț, neînfrânat
 Cum e un zeu, de-un sânge cu mine, că-i vlăstar
 Din trupu-ți? Mamă dragă, pot chinul tău amar
 Să-l ușurez? Răspunde!

LADY IGRAINE

Da, da! E-al meu, al meu!
 Prin toată bucuria, ce-mi dote! Dar, vai, eu
 N'am spus!... căci era fala dar și rușinea mea!...
 Eu l'am ascuns... In urmă veni și ziua grea

Când tatăl său la curte trimese să-l poștească,
 — Căci era om de viță vestită și crăiască —
 Din inima-mi rănită l'am smuls și cum trăii,
 Cât a fost el departe, desigur că tu ții
 Minte ?...

SIR IVOR

Da, mamă.

LADY IGRAINE

Traiul pustiu și mohorât
 Mi-a fost atunci... Ții minte ?

SIR IVOR

Da, mamă.

LADY IGRAINE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Am urât

Castelul vechiu de-atuncea... Ș'odată... într'o zi,
 Când ierni și veri mai multe trecuseră, veni
 O veste de departe : că mândrul crai murise
 Purtând în groapă taina iubirei... Imi trimise
 Pe fiul nostru'n zale de aur îmbrăcat...
 Tot zalele acelea, ce dânsul le-a purtat
 Pe vremuri... și atunci eu părăsii castelul
 Și cumpărai căsuța...

SIR IVOR

Atunci ?...

LADY IGRAINE

Da. Ție țelul

Plecărei mele n'a fost chip să-l destăinuesc.
 Căci inima mea nu m'a lăsat, ca să-ți vorbesc

De lucruri, ce-au fost viața-mi mai mult ca răsuflarea
 Și aerul. Dorința de a căpăta iertarea,
 Puterea, mântuirea de rău a tuturor
 Acelor, ce-s scumpi mie m'a hotărât. Un dor
 Aveam ș'așa nevoie să stau lângă un schit,
 Că am plecat de acasă!... Ș'acuma a sosit
 Și ziua și sunat-a și ceasul, când rușine
 Și fală îmi sunt date pe față!... Se cuvine,
 Ca să mă judeci, cum ți-e pe-voe...

SIR IVOR

Dar se poate

Să judec pe aceea, ce mai presus de toate
 Mi-e dragă?!... Are fiul vre-un drept?... Și este bine
 Să cântăresc eu fapta-ți?... Ești sfântă pentru mine!...
 Deasupra zilei, nopței, tu te înalți așa,
 Că văd numai lumină pe blânda față ta!
 Pe scaun ca de rege temeinic așezată
 În inima mea, nimeni nu poate vreo dată
 Să te clintească. Dânsa e cuibul de iubire,
 În care ți-ai locașul de la a mea sosire
 Pe lume... 'Nalță fruntea, o mamă, și privește
 La strălucirea zilei! Vezi: soarele zâmbește
 Prin nori! Și uite, mamă, cine e colo 'n prag!...

LADY IGRAINE (întorcându-se spre Ilderim)

A! Ilderim! O, vino, copilul meu cel drag!

ILDERIM (venind grabnic spre ea)

Uscatu-ți-s'a plânsul, măicuță prea iubilă!?...
 Atât doream. Viteazul cu haina lui cernită,

De-mi este frate, iată-i întind prietenește
O mână. Spun, pre legea mea, că nu trebuie
Să scormonim în taine de-acelea ce-ar putea
S'aducă turburare în sufletu-ți. N'ai vrea
Să te-amărăști și ochii să ți-i roșești?!... Nu sunt
In lume păsări, care iubesc pe-acest pământ
Și mâine sboară peste talazurile mării,
Și soțul, ce-a fost astăzi, voios îl dau uitării?
N'a fost făcută lumea spre lacrimi și suspine.
Nici pentru zile aspre, ci pentru zări senine...
Ca să trăim și slobozi, atât pe cât putem,
Să ne iubim și 'n lume să desmierdăm ce vrem.
Căci scurtă-i tinerețea, iar viața dulce e...
N'am venit eu din alte țărâmurii calde? Ce
Comori odată scumpe lăsați!... Și tot trăesc
Prin negurile negre de aici și-am să răpesc
Din ceruri orice zâmbet și ori și ce cântare
Din inimile 'n cale 'ntâlnite... Intristare
Pe frunți îngândurate nu vreau! Nu mai plecați
Privirea! Căci în spate povere nu purtați.
Vedeți! Puterea toată e firea. Dânsa trece
Prin ani, fără de grijă, nepăsătoare, rece,
Și nu le duce dorul. Căci primăvara are
Cuiburi în pomi, iar vara belșugul pe răzoare
Și toamna bogăția culorilor și 'n albă,
Neprihănită haină se'mbracă iarna, salbă
De diamant punându-și... Eu rătăcesc prin toate
Cu o cântare 'n suflet. Nu plâng cele lăsate
In urmă. Ci 'ntind mâna spre cele, ce-mi orbesc
Vederea de departe și astfel izbândesc
Ori unde merg... Căci spada-mi, purtată altădată
De unul și mai mare ca mine, niciodată
Nu mă trădează. Mi-este prietenă... Și când
Mă poartă armăsarul prin lume alergând

N'am grije de nimica! Il chiamă „Lux“... Lumina
 Mi-e tot, mi-e băutură, mâncare și deplina
 Mea veselie. Mamă, prea dulce păsărică,
 Să-mi cânti și tu norocul ș'o umbră cât de mică
 Să n'acopere pacea din sufletu-ți! (Lui Ivor)

Ți-a zis,

Imi pare, Ivor. Frate, să nu-ți rămână 'nchis
 Paraponul în gându-ți!... Ia mâna mea! Îți spun
 Din nou: că de zăbrele și colivii nu-s bun.
 La regele tău, frate, te rog, nu stărui
 Să viu. Vre-odată, poate, de mă voi nemeri
 P'acolo, mă voi duce eu însu-mi bucuros.
 Dar nu supus, ci slobod de lanțul rușinos,
 Ce nu-l primește acela, ce legi nu vrea să ție,
 De nu le ține norul și vântul nu le știe.
 Rămâi cu bine, maică plăpândă! Călătorul
 Curând va bate iarăși la ușa ta. Deci dorul
 Să nu i-l duci. Cu bine, o frate, și să dea
 Domnul din cer ca ziua, când ne vom mai vedea,
 Să nu fie departe ș'atunci să ne 'ntâlnim
 Prietenos, nu 'n luptă cu spada! (Ese)

SCENA VIII.

LADY IGRAINE, SIR IVOR (mică tăcere. Apoi)

SIR IVOR

Să vorbim

Și noi acuma, mamă! Care-i voința ta?
 Pot să-ți ușurez gândul în vre un chip?

LADY IGRAINE

O, da!

Poți să-mi alini în suflet o mare suferință.
Pe capul meu de mamă să-mi faci făgăduință...
Ți-o cer... Dă mâna 'ncoace, pe piept, ș'acum grăește!...
Pe dragostea, ce-mi porți în suflet, juruește :
Că n'o să lupți în contra lui Ilderim, de ar fi
Chiar să ți-o ceară Nial, sau chiar de-ar trebui
Să-ți aperi cinstea!... Dacă chiar el te-ar înfrunța,
Spre a-î face rău, tu, Ivor, să nu tragi spada ta...
Ci, cât ți-e prin putere, tu pavăză să-i fii...
Neprețuita-i viață cu viața-ți să mi-o ții...
Făgăduiești tu, Ivor, aceasta?... Să n'am teamă
De-acum de el?... Răspunde!

SIR IVOR (o privește indurerat multă vreme, apoi rostește
simplu)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Îți făgăduesc, mamă!

— Cortina. —

ACTUL III.

Un iaz în margine de codru. Pe o piatră mare albă șade Domnița Fiona și ogarii ei albi îi stau culcați la picioare. E pe la asfințit și soarele de abia mai străbate printre crengele copacilor luminând încă cu roșeața amurgului zidurile castelului lui Nial, care se înalță în dreapta, în masivă și puternică așezare de piatră înegrită de vremuri. Iazul plin de smârc, de stuh și de trestii se întinde pătrunzând în codru, iar în marginea lui o potecă duce din inima pădurei în spre castel.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTUL III.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA I.

FIONA

Ce liniște !... Pădurea-i tăcută. Au pornit
De parte peste câmpuri și mlaștini... Fugărit,
Sărmanul cerb aleargă spre mântuire. Dară
Zadarnică i-e fuga... La viața lui hoinară
Curând se pune capăt... Parcă-i aud sunând
Cu voioșie cornul și haitele lătrând
In jurul lui... Sărmanul !... Dar ce s'aude?... Vine
Un cavaler prin codru... Oprește calul !... Cine
O fi?... A !... Este haina cernită !... Este chiar
Sir Ivor !... Dela luptă se 'ntoarce acuma. Dar
E singur !... Răzvrătitul nu e cu el !... L'o fi
Ucis în luptă !... Sigur !... A ! Vine drept aci
La mine...

SCENA II.

FIONA, SIR IVOR (Venind pe poteca din pădure).

FIONA

Bună ziua, Sir Ivor !...

SIR IVOR

Mă închin

Domniță, înainte-ți, Ești singură ?

FIONA

Da, vin

Ades să șed aicea la iaz. Știi, că, fiind
Mai șubredă din fire, eu nu pot să mă prind
In șirul celor care pornesc la vânătoare,

SIR IVOR

Da, știu.

FIONA

Vii de departe, Sir Ivor? Nu vrei oare
Să te-odihnești la iazul meu? Amândoi vom sta
De vorbă împreună frumos, pân' ce vor da
De noi, când s'or întoarce acasă vânătorii...
Căci pe aici vor trece 'n curând biruatorii.

SIR IVOR

Ba da, domniță.

FIONA

Spune, Sir Ivor, cercetarea
Ți-aduce vre-o izbândă și din ascunzătoarea

Lui ai gonit trufașul răzvrățitor? Ai pus
 Mâna pe cel, ce'n cântec e așezat mai sus
 Ca toți ș'a cărui fapte în lume sunt citate
 De toți și socotite ca lucruri minunate?
 Adevărat că este așa frumos, precum
 Se spune? E puternic și desăvârșit, cum
 Ne povestea Sir Seumas, poetul nostru? Dar
 Eu te întreb într'una și nu-mi răspunzi!...

SIR IVOR

Deci chiar

Și tu, dorești, gingașă Domniță, pe pribeag
 Să-l vezi lucind acilea ca aurul în prag
 La bunul nostru Rege? Ș'a 'ntins faima lui oare
 Pe inima ta mreaja? Când sunt strălucitoare
 Sunt păsările atât de neprețuite și irary Cluj
 Atât de 'mbătătoare, când sunt din miază-zi,
 Sunt florile încât mâna cea mai nevinovată
 Se'ntinde înspre vraja de ele revărsată?

FIONA

Nu! Nu! Te 'nșeli, Sir Ivor! Eu nici nu mă gândeam
 La el, ci la izbânda-ți. Așa de mult doream
 S'aud de ea!... Căci n'ași vrea, ca unde-ai fost înfrânt,
 Să izbândească altul...

SIR IVOR

Domniță, n'am cuvânt

Să nu te cred.

FIONA

Lipsit-ai cam mult. Eu mă uitam
 Departe, dimineța, spre culmi și mă 'ntrebam

Pe ce cărări sosi-vei. Dar e atât de deasă
Pădurea încât frunzișu-i întunecat nu lasă
Prin zidu-i de verdeață puțință să străbată
Vre-o rază de lumină din zarea îndepărtată.
Eu, Marian și Rhona cu toate ne-am mâhnit,
Când ai plecat, căci pururi noi trei te-am socotit
Viteaz fără de seamăn, dar nu prea îndrăznim.
Din pricina Reginei, să spunem, ce simțim.
Nu ai băgat de seamă, că dânsa nu iubește
Decât pe cel ce ascultă zmerit, ce poruncește
Ea? Deci, te rog, aibi grijă și vezi nu deștepta
Mânia ei. Adesea simt, că și-ar îndrepta
Pornirea-î cea mai aspră asupra celui, care
Ar atâța în mintea ei ura. Mi se pare,
Că liniștea și firea-ți tăcută nu îi place...
Adeseori, când râde cu hohote, mă face
Să tremur. E atuncea ceva mai nemilos
În râsul ei, decât e în graiu-i mânios,
Când e întărâtată.

SIR IVOR

Așa-i.

FIONA

Dar e frumoasă!...
Cu părul ei ca focul, pășirea-i viforoasă
Ca valul, când s'avântă spre mal și rupe tot
Cu-a lui putere. Mie îmi pare, că nu pot
Să semuesc pe mama decât c'o vijelie
A firei, ce se poate schimba 'n lumină vie

Și caldă. Mihail doar mai poate izbuti
Să facă să lucească iar soarele...

SIR IVOR

Da.

FIONA

Zi,

Sir Ivor, de ce pururi ești trist, așa mâlmit?...
Ești ca un steiu de piatră, ce șade, neclintit,
Stingher, iară pe dânsul turbat se năpustesc
Furtuna și potopul în veci... Și eu ghicesc.
Că 'n inima ascunsă a stâncii stă nestinsă
O flacăra, ce pururi viază și-i cuprinsă
De o dorință mare de-a izbucni odată
Prin zidul cel de piatră, ce-o ține încătușată
Cu aspra lege-a firei. Dorința-ți se frământă
Acolo și nimica pe lume n'o încântă
Și n'o deslănțuește. Te rog să nu te miri
De vorbele acestea. Căci sunt în lume firi,
Ce fac ca visătorul, ce șade acasă, când
Ceilalți pe văi și dealuri aleargă colindând
Dumbrăvile și codrii. Vezi, se îngrămădesc
In mintea mea deșartă gândirile. Gândesc
Și las visând să-mi scape din mână pe podele
Vre-o cusătură mândră 'nflorită și pe-acele
Tărâmurii de prin vise, mâhnirea feței tale
S'așează ca o umbră de-apururea.

SIR IVOR

Fatal e

Să fii așa, domniță. Sunt vieți, ce sunt trăite
In umbră și sunt inimi, ce sunt în veci menite.

Ca să rămână stâncă și nici nu năzuiesc
S'ating' odată raiul, în care locuiesc
Ceilalți în chip atât de firesc. Vezi, Ilderim
E omul de lumină. Să n'o tăgăduim...
Iar eu să stau de-o parte am fost sortit de fire.
Ca să privesc și dacă o fi vre-o licărire
De flacără ascunsă 'n adâncuri cufundată
Nu o să izbucnească afară niciodată!...
Căci poate ea e focul cel viu, ce-ar mistui
Ori ce-ar atinge. Singur de apururea va fi
Cel ce 'și ascunde rana și taina de privirea
Iscoditoare. Numai puțini au însușirea
Să'mprăstie căldură în jur. Ei au primit
Din leagăn sărutarea divină. A geruit
Pe alții și pe viața lor negură se lasă.
Se cade, ca mâhnirea, ce inima le-apasă,
Să nu împovăreze, pe cei ce întâlnesc,
Ci să și-o poarte singuri. Apoi se mai găsesc
Și firi, cum e regina, născute spre-a lupta
Să'nvingă, care 'n cale nu stau a se uita.
In urmă să 'ntârzie, căci ele sunt menite
Să cucerească totul; iar dacă 'n drum slăbite
Cad altele ș'acolo rămân, n'au nici măcar
Răstimp să vază mâna întinsă în zadar
Spre ele cu povețe sau rugi. Căci le e scris
Să meargă înainte puternici, cum am zis,
Și fără milă, astfel cum sunt cuceritorii.

FIONA

Dar cei, care pe lume nu sunt învingătorii
Și nici cuceritorii, nu s'ar putea să-și dea
Vre-un ajutor? Mâhniții și slabi ar putea

Să-și fie laolaltă o mângâiere. Mie
 Imi pare, că-s o cracă, dorită să se ție
 De-un stâlp blajin și tare; răsură, ce s'agață
 Spre a nu fi ruptă în treacăt de-un vânt, ce se răsfată
 In aer. Mi se pare, că este mai presus,
 De-a mea putere faptul de a sta 'n picioare, sus
 Și singură. Regina, cu toate că-i așa
 De falnică, nu-mi pare, că poate fi ceva,
 De care să mă sprijin. Surorile, ce-mi sunt
 Atât de dragi, sunt aspre... Și pe acest pământ
 Mi-e inima sgârcită, precum ar fi o floare,
 Dac' ar avea simțire. Prea plină de vâltoare,
 De glasuri și de sgomot, ce creeri-mi muncesc,
 E lumea și castelul cu săli, ce se lungesc
 La infinit, mă face să mă'nfiior, cum nu
 Pot spune. Sunt pierdută în el și'mi pare acu,
 Că n'am putere să mă 'ncordez spre a trăi...
 Și trebue 'n tăcere, ca, într'o bună zi
 Ca ghiociei, care 'nfloresc, cât le e dat,
 Și altor flori mai trainici le lasă resemnat
 Locul, să pier pălită și tristă...

(Se aude cornul în depărtare sunând triumfal).

SIR IVOR

Cornul sună
 Izbânda. Bucuria prin codrul tot răsună
 Până la noi.

FIONA

De-acuma sosesc. Eu mai 'nainte
 Te rog, Sir Ivor, dacă vroești, să iei aminte:
 C'a doua copiliță a regelui ți-a fost
 Prietenă și-ți este. Nu știe al vorbei rost;

Căci e nepricepută și slabă, dar iubește
 Nu zarea de lumină, ci umbra. Nu dorește
 S'auză glasul vesel al celui răzvrătit.
 În inima ei slabă e mai întipărit
 Al valului răsunet pe stânca cenușie
 Și aspră de cât glasul voios, care îmbie
 La râs.

(Se aud glasuri de seniori și curteni, care trec prin pădure,
 îndreptându-se spre castel).

SIR MANUS

P'aici e drumul.

MIHAIL

Frumoasă vânătoare!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR DONAGAN

Când am pornit cu toții la urmă 'n goana mare
 Era să-mi cază murgul.

MIHAIL

S'a 'mpiedicat?

SIR MANUS

Ba eu,

Văzui sărutând coama pe cineva.

MIHAIL

Ași!

SIR MANUS

Zău!...

Dar cine e?

MIHAIL

SIR MANUS

Să spue el singur...

SIR DONAGAN

Ba de loc!...

Doar m'am plecat pe gâtul fugarului!

SIR MANUS (Râzând, aparte lui Mihail)

E foc!...

MIHAIL

Se'ntâmplă lucruri d'astea. De ce vă supărați?
Nu e de cuviință acum să vă certați.

SIR DONAGAN

Nu ne certăm...

SIR ANGUS

Noi râdem, glumim

MIHAIL

Cum tremura

Inconjurat de haite! (Glasurile se depărtează)

FIONA

Sărmanul cerb!

SCENA III.

FIONA, SIR IVOR, REGINA DANA (apare deodată printre ierburile înalte ale iazului. Pe pumnul ei ține un șoim de vânătoare. E încruntată și vorba ei e tăioasă).

DANA

Aha!

Sir Ivor, văd' că'n fine te-ai reîntors! Se pare.
Că oboseala fuse într'adevăr prea mare.

De te-a copleșit astfel. Perzi vremea stând de-oparte
 Lângă o mică floare plăpândă!... Nu iei parte
 La vânătoare!... Unde se află Ilderim?...
 De nu visez, îmi pare, că toți ne amintim,
 Că Regele poruncă ți-a dat s'aduci cu tine
 Pe cavalerul cela răzvrătitor. Nu-mi vine
 Să crez, c'ai venit doară, ca un flăcău sfios,
 Furiș la întâlnirea de taină, drăgăstos,
 Nici că în ochi-ți aspri și 'ntunecoși trăia
 Ascunsă o duioasă privire și că ea
 Se îndrepta spre-o fată eșită abia din
 Copilărie; bolnăvicioasă și puțin
 Făcută să ia parte la joacă și vânătoare!...
 Ce zici?

BCU Cluj / Centrul de Cercetare și Bibliotecă Cluj

SIR IVOR

Regină Dana, îmi e 'ngăduit oare
 Să-ți dau ajutorință? Imi dai voie să iau
 Povara astei păsări, ce stă pe pumnu-ți?... Sau
 Că-ți sunt oboșiți ochii de vânătoare, ori
 Că mintea-ți rătăcește prin stele și prin nori
 Și țărături născocite, pe unde n'a călcat
 Piciorul tău vre-odată. Acum neapărat
 Că fiica ta, Domnița Fiona, se zorește
 Să meargă să-și găsească surorile. Dorește
 Să fie lângă ele. Mi-a spus, că aștepta
 Aci să se întoarcă și ele.

FIONA

Chiar așa. (Se grăbește să plece în spre castel).

SCENA IV.

DANA, SIR IVOR

SIR IVOR

Regina Dana are acum ceva de spus ?
 Ori ce poruncă fie, eu o aștept supus.
 Iar dacă 'nfățișarea mea e supărătoare,
 Cer voe ca la Rege să merg. (Vrea să plece)

DANA (Îl oprește cu un gest)

Când mi-a fost oare
 Vre-odată neplăcută înfățișarea ta ?
 Făcut-am vre-odată un semn spre-a arăta,
 Că aș dori plecarea-ți ? Găsesc, că n'ai cuvinte
 Să te ferești de mine. Ți-am dat și mai 'nainte
 Intotdeauna cinsti deplină, chiar de acând
 Erai copil în casa-mi. Dar parc'ai pus în gând,
 Că e tovărășia copiilor mai bună.
 Ia spune-mi: cum se face, că voi stați împreună ?
 Cu sarbăda-mi copilă eu te găsesc... Cu ea,
 Ce nu ese din casă nici la strigarea mea!...
 O trestie plecată, de câte ori ridic
 Eu glasul! Jocul firei, ce nu pot să-l explic,
 Făcu din ea o fiică a mea. N'ai fi văzând
 Vre-un farmec în ăst mugur mic, searbăd și plăpând ?...

SIR IVOR

Este întâia oară, când am vorbit vre-odată
 Cu frageda Domniță. Imi pare, că-i o biată
 Tulpină fără vlagă, ce simte trebuință
 De soare. Acest sânge, ce 'n trup cu prisosință
 Îți curge și îți face un suflet oțelit,
 Nu simte apropiere cu traiu-i ofilit.

Dar cred, că de la mamă o vorbă mai duioasă
A fi comoară pentru copilă sperioasă.

DANA

Prea aspră prin urmare mă socotești, lipsită
De duioșia mamei? Poate, că simți ispită
Să ții tu loc de soare în traiu-i întristat?!...
Pre legea mea îmi vine să râd, așa ciudat
Imi pare, că de-odată Sir Ivor cel tăcut
Apărător de fete bolnave s'a făcut!..

SIR IVOR

Credeam, frumoasă Doamnă, că este dreptul sfânt
De cavaler să aperi acilea pe pământ
Pe slabi și pe cei, care cer ajutor și gata
Să fii să le întinzi mână de sprijin. Învătat a
Regele nostru Nial vasalii săi să facă
Cea mai smerită faptă fără rușine, dacă
E bună și s'ajute pe cei îndurerați.

DANA

Deci fiica mea nevoie avea s'o apărați
Cavalerește!... Uite, din suflet mulțumesc
Pentru această grijă. Dar totuși socotesc,
Că s'ar cădea mai bine silințele-ți să 'ndrepti,
Unde e zor mai mare. Și poți să te aștepti,
Că-mi împlinesc deapururi deplina datorie
De mamă și regină. Îți pot da chezășie,
Că trandafirii adesea sunt plini de spini, când mâni
Străine, nechemate, le-ating bobocii...

SIR IVOR

Mâini

De ți-e dorința, Doamnă. să plec, mă voi pleca
Fără cărtire și voi urma porunca ta.

E mare lumea, spada-mi va fi 'ntrebuințată
Să apere pricina cea dreaptă. Nici odată
Nu va 'ntuneca umbra-mi intrarea casei tale.
Voi cere la stăpânul meu voe-și la cale
Mă voi porni. De-a pururi am fost un om stingher,
Ce la serbări ș'ospete a stat într'un ungher...
O amintire totuși în suflet voi păstra
Intotdeauna vie: e amintirea ta!...

Eram copil atuncea, când pentru 'ntâia oară
Mi-ai apărut, Regină! O flacăra ușoară
Părea, că arde în jurul obrazului frumos!...
Și soarele prin păru-ți roșcat lucea voios,
Iar ochi-ți verzi cu zâmbet prietenos priveau
Spre mină sfiosul, stângaciul și râdeau
Văzând, că rămăsesem încremenit de-așa
Priveliște 'ncântată. Iar dacă 'n urmă grea
Nemulțumire poate adusu-ți-am, încearcă
De înțelege: că sunt unele vieți, ce cearcă
Să se aline, fiindcă-s 'ursite din dorinți
Neîmplinite; cum sunt și inimi, ce cuminți
Stau tremurând în față la ușa fericirii
Și nu 'ndrăznesc să-i treacă nici pragul; iar a firei
Fugară bucurie, ce trece 'n fața lor,
N'o pot s'apuce în mâna stângace... Eu sunt dor
Un biet pribeag pe fața pământului. Așa...
Să uiți că 'ncrucișat-am în viață calea ta.

DANA

Și zori, când se revarsă și soare, când apune,
Eu le-aș uri, de n'ai fi la curte. E minune,
Ce 'ncet pricepe-acela, ce nu vrea să'nțeleagă!
N'ai înțeles, că pasul ți-aștept, că mi-este dragă

Vocea ta gravă, adâncă și dorul meu fierbinte
 E : ca ce-i mare în lume, de-acuma înainte
 De mâna ta să fie făcut?!... Nu prețuesc
 Nici una dintre mantii, ce-acilea se'nvârtesc
 În jurul meu, vârstate frumos, ca umbra, care
 Urmează pururi manta-ți întunecată!... Oare
 Ar fi nevoie pentru-o femeie să rostească
 Asemenea cuvinte, de n'ar fi să trăiască
 În lume și neghiobul, ce nu poate ceti
 În ochi-i adevărul?!... Tu nici nu te gânde
 Să pleci!... Lumina smulsă din zile mi-ar părea!
 Dară mândria-ți aspră și nepăsarea ta
 Eu le urăsc și felul acesta cum privești
 Mai sus și spre vedenii cu gându-ți rătăcești...
 Ia spune : e mic lucru să stăpânești iubirea
 Reginei? S'ai în mână o inimă? Simțirea
 S'o ții ca o comoară, ce bate?!... N'ai văzut
 Nimica, niciodată, nebun nepriceput!?...

SIR IVOR

Regină!...

DANA

N'ai fi singur! Nu ai mai sta afară,
 La poarta fericirii!... (Pauză) Doreai odinioară
 Părul roșcat... departe; acum ți-ar luneca
 Prin degete în valuri de flăcări!... Ce-ai visa
 Îmbătător în viață s'ar împlini 'ntro clipă!...
 Căci patima iubirii te poartă pe aripă
 Dincolo de ce-i bine și de ce-i rău!... Ce?!... Taci?!...

SIR IVOR

Regină, ar fi mai bine să plec... Sunt nedibaciu
 În toate ale dulcele iubiri și trist' ar fi
 Iubirea noastră. Ș'apoi n'aș mai putea pași

Pe pragul porței tale. Cum să mai întâlnesc
Privirea celui, care ar fi trădat? !... Slujesc
De ani Regelui Nial și cinstea mea mă leagă
Față de el. Regină, gândirea mea întreagă
Ți-o spun: a tale daruri așa neprețuite
Intr'un chivot de sticlă de ar fi îngrămadite,
Ar fi și mai bogate. Prin el s'ar prefira
Lumina lor, dar nimeni nu le-ar putea fura
Din strălucire. Tu ești atât de sus și-atât
De mare ți-e puterea și slava ta, încât
Toți ochii se-îndreaptă spre frumusețea ta !...
Și binecuvântarea aceasta, de-ai lăsa
Să fie ca lumina de soare, blândă, caldă,
Ce tutulor acelor, ce 'n razele-i se scaldă,
Aduce bucurie !... Tu fără chibzuială
Nu-ți arunca comoara ori-cui. Ar fi greșală,
Ca ceea ce-i al țării ș'al Regelui, să fie
Atins de mâini profane!... Și trebuie să știe
Regina înc'un lucru: că recunoscător
Va fi Sir Ivor pentru așa strălucitor
Har, ce-ai voit a-i face cinstindu-l totdeauna
Și ca copil ș'acuma, cât furăm împreună !...
Dă-i voe să-ți sărute mâinile albe. Iartă
Pe-acela, ce la curte, neștiutor în artă
De curtenire, fost-a un oaspete urât,
Intoarce-te spre altul, ce nu-i posomorât
Ca mine. Plec acuma. Stăpânul mă așteaptă
Cu veste despre slujba făcută...

DANA (jignită până în adâncul inimei de răspunsul lui Sir Ivor, cu glas vibrând de indignare și cu ură concentrată).

Înțeleaptă

Ți-e mintea !... Așa este, Sir Ivor, pierdem vreme
Aci. Dară ia seama de-acuma și te teme,

Ca soarele, cu care așa m'asămuești
 Să nu te dogorească! Să știi să te ferești.
 Și dacă s'o ascunde în nori atât de deși
 Incât de întunerice vei fi coprins!... Să eși
 Atunci din ei, zadarnic ai să te 'ncerci... Ascultă!
 S'apropie cu toții: ostași și curte multă;
 E timpul să dai seama, de ce te-ai înturnat
 Acilea singur, fără copilul răsfățat,
 Ce te îndatoraseși s'aduci!... Ce-ai să găsești
 De spus, ca să te aperi?... Nebun!... Disprețuești
 Norocul! Să lași cupa să treacă, fără ca
 Să sorbi!... Și trandafirul s'asvârli fără a-i bea
 Mireazma!... Dar un lucru mai trebuie să-ți spun:
 O să te sângereze cu spinii lui... Nebun
 Nătâng! In vine îmi curge foc, nu apă!...
 Batjocura în suflet adânc făgaș îmi sapă
 Și nu sunt din acelea ce uită!...

SIR IVOR

Știu.

DANA (arătând spre grădina castelului)

Aci

Te vom primi. Așteaptă de-oparte! Vor veni
 Indată rege, curte, oșteni. N'ai să stai mult!...
 Doar pân' se strânge lumea. (Se afundă în pădure mâ-
 nioasă. Se aude curând apoi galopul calului ei, care se de-
 părtează în goana mare).

SIR IVOR (salutând)

Regină, te ascult...

Păcat! Prea zvăpăiată e patima într'însa
 Și sângele-i prea îute s'aprinde 'n vine. Plâns-a
 Vreodată, ca să știe ce farmec e 'n durere
 Și că și 'n renunțare se află mângâere?...

TABLOUL II

La poalele zidului castelului lui Nial. In fund e o terață, pe ale cărei balustrade se cațără și șerpuesc trandafiri sălbatici în floare. De pe ea se vede în zare pădurea străbună și câmpia roșiatică. O bancă de piatră se întinde de-a lungul balustradei și perne scumpe și covoare de preț înseamnă pe ea locul, unde vor ședea suveranii. Pe jos în jurul aceluia loc e o profuziune de tapete și perne, căci copiii regali obicinuesc să șadă la picioarele regelui, când își primește el curtea pe terața cu rose.

PERSOANELE

<i>Regele Nial</i>	<i>Sir Ivor</i>
<i>Regina Dana</i>	<i>Sir Donagan</i>
<i>Marian</i>	<i>Sir Seumas</i>
<i>Fiona</i>	<i>Sir Angus</i>
<i>Rhona</i>	<i>Sir Manus</i>
<i>Mihail</i>	<i>Sir Ian</i>

Curteni, Pagi, Slujitori, Țărani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLOUL II

SCENA I.

SIR SEUMAS, SIR IAN, SIR DONAGAN, SIR ANGUS,
SIR MANUS, MIHAIL, MARIAN, RHONA, apoi NIAL.

SIR ANGUS

Iată-ne ajunși! Mi-e sete!

SIR SEUMAS (urmând o povestire)

A fost grozav!...

SIR MANUS (lui Sir Angus)

Și bere

Și vin s'aduce 'ndată.

SIR ANGUS

Ce bine!

SIR SEUMAS (ca mai sus)

Ce putere!...

SIR IAN

De cine este vorba?

SIR SEUMAS

De Donagan. De cine
Să fie? Tăia pulpa cu os cu tot...

SIR IAN

Nu-i mulțumit. Cu vine

SIR SEUMAS

Tot bine, că n'a tăiat și pomul,
De care se uproptise sărmanul cerb... Cluj

SIR IAN

Ei, omul
Nu poate face toate de-odată!... Când o fi
O altă vânătoare, încearcă...

SIR DONAGAN

Nu bârfi! (Toți râd).

SIR SEUMAS (încet lui Marian)

Ce fericit e vântul, Domniță!... S'a jucat
Prin părul țău.

MARIAN

Sbârlindu-l și'n urmă m'a lăsat
Să râdă și poeții de mine.

SIR SEUMAS

Cum se poate
Să spui astfel de vorbe răutăcioase! ?...

SIR IAN (către Rhona)

Toate

Sclipirile din ceruri în ochi-ți le gălesc,
Dar nu pe cea dorită

RHONA (zâmbind)

N'o fi pe lume...

SIR IAN

Cresc

Din zi în zi în taină dorințele-mi ș'o dată
Vor sfărâma pereții, ce le închid.
(Trec țărani ducând pe târgi de brad vânatul ucis de seniori).

RHONA

A, iată

Țăranii duc vânatul la curte!...

SIR IAN

O să fie

Ospăț în astăseară.

RHONA

Ți-e foame?

SIR IAN

Nu.

RHONA

Ba mie

Da.

NIAL (sosind din spre castel)

Unde e Regina? Nu ați văzut-o?

MIHAIL

Nu...

SIR IAN (Rhonei)

Ca cerbul, ce de haite e încolțit...

RHONA (nerăbdătoare)

Acu

Ai să 'ncepi iar l...

SIR IAN (urmând)

Ca cerbul, ce vede moartea 'n față,
Așa sunt, când cu ochi-ți mă fulgeri...

RHONA

Pe terață

Să ne suim. (Pornește în spre ziduri).

SIR IAN (încercând s'o oprească)

Ascultă, Domniță!

RHONA (fugind vesel)

Măine! Măine!

Să mă urmeze, cine mă place l...

SIR IAN

Ca un câine

Te voi urma de-a pururi. (Se repede după ea).

SCENA II.

Cei de sus, FIONA

NIAL

A!

FIONA

Tată! Bun venit.

NIAL

Fiona, trandafirul meu alb, de ce-ai pălit
Așa! Îți e obrazul ca varul. Nu cumva
Avuși vre-o neplăcere? Te-a speriat ceva?
Unde ai fost cu câinii? O să te obosești
Iar. Știi că nu ai voe prea mult să rătăcești.

FIONA

Are să vie îndată și mama. Am plecat
Lăsând-o cu Sir Ivor la iaz. Neapărat
Că are să-l aducă aici. Dar mi se pare,
Că i s'a mânjit rochia, când a trecut călare
Prin mlaștine.

NIAL

Dar bine, copilă, de ce-i scris
Așa fior de teamă pe fața ta? Nici vis
Nu e de vre-un pericol, când mama ta e cu
Sir Ivor. Au să vie îndată...

FIONA

Tată, nu

Mi-e teamă pentru mama. Dar Ivor... Așa tare
S'a supărat Regina pe el. Mi-e grijă mare.

Să nu se 'ntâmpale astăzi ceva !... Cu râsul său,
 Ce sună ca furtuna, îl știi, vestește-a rău !...
 Și el ca o statuie ședea încremenit
 În fața ei, privind-o. Atuncea am fugit...
 Sburau ca corbi sălbateci cuvinte de ocară
 Pe capul lui și dânsul sta... Eu am fugit. Dară
 Te rog să nu lași, tată, să-i facă rău, chiar de
 E singur. Nu-i nevoe de Ilderim. Nu ?

NIAL

Ce

Copilă! Ți-este graiul cu totul ne'nțeleș
 Și nu ai șir la vorbă. De unde ai cules
 Atâtea gânduri rele ? Cuprinsă de uimire
 Imi este mintea. Du-te în casă, la venire
 Sir Ivor, zău, nu are nevoe de-apărare ;
 El e destul de vajnic, primejdia chiar mare
 S'o depărteze singur.

FIONA

Tu nu mă pricepi, tată,
 El e viteaz ca leul și teamă niciodată
 Nu are ; nalt ca bradul, e falnic și e tare.
 Dar față de cuvinte nu are apărare,
 Și am văzut în juru-i cum flutura ceva
 Ca umbra morței...

NIAL

Lasă, Fiona, 'n mintea ta
 Mereu cercetătoare și slabă'ți născoceshi
 Vedenii de acestea bolnave. Tu vorbești

Chiar într'aiurea, sigur. Vezi lucruri, care sunt.
Doar arătări, ce nu pot să 'ncapă pe pământ.
Tu rătăcești stingheră și în singurătate
Stafiile pătruns-au și'n inima-ți, ce bate
Fricoasă și plăpândă. Hai, du-te și 'n curând
Tovarășe voioase ți-or șterge ori ce gând .
Urât...

SCENA III.

Cei de sus, DANA sosind, apoi SIR IVOR

Aha! Fetița sosi la adăpost
Mai iute de cât calul, ce m'a adus! N'a fost
Plăpândă de-astă dată! (Lui Nial) Ți-a spus, că a venit
Viteazul singur, fără învins? I-am poruncit.
Să vie să-ți dea seamă și sunt nerăbdătoare
Să văz cum lămurește atâta dezonoare!... (Către seniori)
Veniți, căci e aproape o clipă însemnată!...
Sir Ivor e aicea, poveste minunată
De Ilderim ne-aduce... Sunt cu adevărat
Grăbită să știu multe de el și la palat.
Când îl primim ca oaspe. Veniți cu toți, veniți
Acilea în grădină, la ziduri grămădiți,
Să ascultăm povestea năstrușnică, pe care
O să ne-o facă Ivor. S'aducă vin d'ăl tare
Și mult, căci vânătoarea fu grea și tuturor
Le este fript gâtlejul de sete! Hai, dați zor!...
Urmați-mă cu toții!... Vin Nial lângă mine!...
Așează-te și-așteaptă, căci în curând ne vine
Viteazul cel mai mare!...

MIHAIL (ingenunchiând și dând o roză Reginei)

O tu, cea mai frumoasă
 Intre femei, tiranul acestei țări, mă lasă
 Pe mine, rob sfielnic, ca să-ți aduc prinos
 Țst trandafir, în care petalele voios
 Iși colorează haina cu sângele luat
 Din inima mea.

DANA (luând roza și sărutând-o)

Iată! Pe buze apăsate
 Îl țin să simt cum bate în floarea 'mpurpurată
 Sângele scump, pe care-l aduci în dar.

SIR SEUMAS (zărind pe Sir Ivor)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A! iată

Sir Ivor!

TOTI

Vine! Vine!

SIR ANGUS

E singur!

SIR DONAGAN

Cum se poate!

SIR MANUS

Ce-o fi? A fost de-apururi învingător în toate.

SIR IAN

Ei! Se întâmplă multe...

(SIR IVOR sosește în fața regelui și i se închină).

NIAL

Sir Ivor, bun sosit
 Cu toți aicea suntem voioși, că ai venit
 Din nou, căci cercul nostru nu poate fi deplin,
 Când tu lipsești, viteze. Ia să aduceți vin
 Pentru Sir Ivor. Dânsul desigur însetat e
 După atâta cale pe țarmuri depărtate, —
 Sir Ivor, niciodată nu pleacă în zadar
 Vitejii noștri 'n lume. O știm cu toții. Dar
 Izbânda ta ne-o spune, dorim să te-auzim.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

Intreabă-l, Rege, unde rămase Ilderim?
 Ori zalele de aur atâta l'au orbit
 Și vârful spadei fost-a atât de ascuțit,
 Incât ostașul nostru a socotit cuminte
 Să stea departe...

NIAL

Dana, nu-mi plac așa cuvinte!
 Sir Ivor, hai, vorbește și spune-ne acum:
 De ce ți-ai lăsat prinsul, când ai pornit la drum?
 Căci ai înfrânt desigur pe mândrul svăpăiat
 Și cine știe unde sub pază l'ai lăsat.
 Când îl aduci?

SIR IVOR

O Rege, eu nu port veste bună
 Cu mine. N'aduc prinsul... Și tot ce-are să-ți spună

Cuvântul meu e ruga, ca altul să 'mplinească
 Cu spada-i, ce nu fuse în stare să sfârșească
 Sir Ivor.

DANA

A! Se pare, că am avut dreptate!
 N'a cutezat viteazul Sir Ivor a se bate
 Cu un potrivnic tare și atât de strălucit...
 Crezând, că-i Sfântul Gheorghe, și'o fi închipuit,
 Că poate să-l înfrângă cu crucea, sau căzând
 Nainte-i în genuchi!... Dar murgu-ți nechezând
 S'a dat 'napoi de spaimă ca tine? !...

SIR IVOR

E știut,

O Rege și ștăpâne, de toți e cunoscut:
 Că soarele-i mai tare ca viscolul și poate
 Indeplini, ce 'ncearcă zadarnic cellalt... Toate
 Desimele de neguri o rază de lumină
 Le sparge cu 'nlesnire. Durerea, ce suspină
 E slabă, bucuria-i mai tare. Eu ca veste
 Atâta doar pot spune, o Rege, și nu este
 Plăcută pentru mine: eu nu am fost în stare
 Să duc până la capăt această cercetare
 De tine 'ncredințată. Trimete să 'mplinească
 Un altul, ce lăsat-am neisprăvit.

SIR IAN (indignat)

Trăiască

Sir Ivor, înțeleptul, ce fuge de bătae!

SIR SEUMAS (asemenea)

Nici spada nu și-a scos-o din teacă!

SIR IAN

O văpae

De soare i-a lipit-o în teacă.

SIR SEUMAS

Și obrazul

I-a dogorit.

SIR ANGUS

Și roșu tot nu îi e.

SIR MANUS

Necazul

Lui, că nu dete dosul mai iute să-i mângâie
Căldura și spinarea !

BCU-Cluj / Central University Library Cluj

SIR DONAGAN

Mișelul !

SIR IAN

Cel dintâiu e

La fugă

SIR MANUS

E o vorbă : că fuga-i rușinoasă...

SIR IAN

Dar nu pentru Sir Ivor.

SIR MANUS (terminând)

Dar este sănătoasă.

DANA

Și liniștit acuma mi te întorci vorbind
 De umbră și lumină !... Dar și aci te prind
 Ușor. Dacă lumina învinge noaptea, oare
 Nu 'nvinge și ea ziua? Nu cu desgustătoare
 Și goală vorbărie te desvinovățești...
 Vorbește !... Haide !...

NIAL

Dana ! Ascultă ! Te pripești
 Prea mult. Se cade mie să cercetez pricina.
 Sir Ivor știe bine, că'n el mă'ncred. Creștina
 Invățătura zice să nu jignim așa
 Pe nimeni. Spune, Ivor, nu l'ai putut afla
 Pe Ilderim, sau este vre-un cuvânt, că n'ai
 Putut s'aduci dorința-mi la 'ndeplinire? Hai.
 Vorbește ! Știu, că mare ți-e dragostea și cât
 De tare ți-e voința și spada-ți... Nici atât
 Nu mă 'ndoesc de cinstea și de credința ta.
 De ce te-ai întors dară aci făr'a lua
 Cu tine nesupusul sglobiu, pe care bine
 Ar fi să-l ținem pururi aicea lângă mine
 Pentru orânduială și pace... A fugit
 În alte plaiuri oare copilul răsvrătit
 Și 'mprăștie și-acolo 'nvrăjbire, cum se pare
 Că a făcut aicea? Ori, poate, că dispare
 Fiind doar o nălucă fugară, care lasă
 Pe locul, unde trece, o urmă luminoasă
 Și care încontinuu de toți e urmărită
 Fiind o înșelare a minței nesfârșită !

Sunt gata lămurirea-ți s'ascult. Nu mă'ndoesc
De adevărul celor, ce spui.

SIR IVOR

Îți mulțumesc,
Stăpâne luminate, de-a ta mărinimoasă
Incredere. Am în suflet o rană dureroasă,
Că nu îți pot răspunde așa, precum aş vrea...
De Ilderim în cale am dat și spada mea
Am tras-o, ca la luptă să mă măsor cu el...
Dar s'a ivit atuncea ceva, ce din duel.
Făcea nelegiuire și din triumf rușine.
Și n'a rămas atuncea, stăpâne, pentru mine
Decât să-mi pun iar spada în teacă, să pornesc
Aci cu umilință și să-mi mărturisesc
Infrângerea în fața regelui meu.

TOȚI (râzând)

Ha! ha!

Ha! ha!

SIR ANGUS

Rușine mare!

TOȚI

Mișel!

DANA

Acel ceva,
Ce-a fost te rog, de spada în cale ți-a oprit?
Ești un copil, de umbre și stafii zăpăcit?...

Ori vre-o femeie poate c'un zâmbet te-a făcut
 Să nu-ți poți duce lupta pân' la sfârșit?... Tăcut
 Nu sta! Ce-ai spus e tainic. Imi pare cam ciudată
 Nedeslușita-ți vorbă și foarte încurcată !...
 O, Rege, cavalerii din juru-ți și cu mine,
 Regina, amănunte și limpezi și depline
 Pretindem.

SIR DONAGAN

Noi nu credem, că Ivor a eșit
 Infrânt din luptă. Pururi și-ori unde a dovedit,
 Că e căpetenia și pilda noastră. Dar,
 Dac'a avut menire anume, în zadar
 Ar căuta să scape cotiș. Noi nu vroom
 Să renunțăm la dreptul, ce-avem, ci să primim
 Răspunsul în cuvinte deschise, deslușit.
 De aceea ca tovarăș te 'ntreb : cum n'ai sfârșit
 Duelul tău, ci spada ți-ai pus-o 'n teacă ? Ești
 Dator să spui pricina, ca să ne liniștești.
 Chiar dacă e stăpânul un Rege iertător,
 Eu cred, că-i drept ce cerem și că ne ești dator
 Răspuns cinstit, așa cum se poate aștepta
 Dela un om de frunte, un om de seama ta.
 Isbânda fiecărui e cinste, bucurie
 Pentru noi toți ; alesul să facă o vitejie
 Este privit cu pizmă, căci toți am fi dorit
 S'o facem noi și poate c'am fi îndeplinit
 Insărcinarea dată. Atât e cu puțință :
 Isbânda sau o rană de moarte. Cu credință
 Slujește cavalerul. Și tu ne vii de-odată
 Cu mâinile deșarte și spada nepătată !...

SIR SEUMAS

Și ce noroc pe tine ! Trimes s'aduci legat
 Rivalul, ce cu toții-l doream ! Eu mi-aș fi dat
 Mulți ani din viață, ca să înving așa dușman !
 Și sigur sunt, că moartea de mâna lui liman
 Plăcut ar fi și parc'ai închide ochii lin
 Privind la răsăritul de soare.

SIR ANGUS

Prea puțin

Imi pasă, dacă este un Ilderim sau alt
 Dușman, însemnătatea nu stă aci. Inalt
 E țelul nostru. Cinstea nu poate să primească,
 Ca fără răni și fără vre-o pradă să sosească
 Sir Ivor. BCU Cluj / Central University Library Cluj

TOȚI

Da ! așa e.

SIR MANUS

Dorim să știm pricina !

SIR IAN

Noi, cavalerii, nu vrem și nu vrea nici Regina
 Să fie aici la curte un trădător !

SIR DONAGAN

Vorbește

Sir Ivor, toți așteaptă răspunsul tău !

SIR MIHAIL (Rhonei)

Privește,

Nu-i vine să răspundă.

SIR SEUMAS

Mişel!

TOȚI

Mişel!

SIR ANGUS

Rușine!

SIR IAN

Și-a dat acum arama pe față!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MIHAIL (izbucnind)

Da!

SIR MANUS

Mai bine!

Scăparăm de atâta înfumurare!...

TOȚI

Jos!

Cu el! Afară Ivor!

SIR MANUS

Vicleanul!

SIR ANGUS

Ticălos!...

DANA

Sir Ivor, noi cu toții îți așteptăm răspunsul.
 Dorim să știm azi totul și care-i neajunsul,
 Ce l-ai pățit. Tu fost-ai copil odinioară
 La masa noastră pururi îndestulat. Ușoară
 Ți-a fost aicea slujba. Ajuns la bărbăție
 S'a pomenit în țară de marea vitejie,
 Ce-o arătai! Trăit-am închipuiri deșarte
 Și vitejia fost-a părere? Tu de-oparte
 Ai stat și n'ai fost darnic vre-odată la cuvinte...
 Ascunzi tu oare-o taină nedovedită 'n minte
 Sub strania-ți purtare tăcută? Dureroasă
 Descoperire este s'aflăm, că sub frumoasă
 Infățișare nu ești în suflet de cât un
 Nemernic !...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR IVOR

O, Regină! Mă iartă, dacă-ți spun :
 Că nu se cade unei femei, ca să lovească
 In cel făr' de apărare și să batjocorească
 Pe cel, ce niciodată pricină nu i-a dat
 De îndoieli!... Regină, când păru-ți minunat
 Va 'ncărunți, atuncea vei ști, c'ai risipit
 Comorile-ți; căci firea așa te-a zămislit :
 Frumoasă, cum nu-s multe femei, care zâmbesc
 Sub soare; dar sămânța, ce, har Dumnezeesc
 O pune Domnul sfântul în inima smerită,
 Căzu la tine, Doamnă, pe stâncă și lipsită
 De viață stă ș'acuma. Ș'atunci, când în sfârșit
 Veni-va secerișul, cu toții însutit
 In juru-ți vor culege tot rodul binelui
 Ce au făcut, tu însă ședeai-vei locului

Cu ochii arși de friguri privind cu jind în zare
 Și fără de răsplata visată. Fiecare
 Speranță se va duce și nu se va opri...
 Și singură, Regină, te vor lăsa... Vei fi
 Mai vrednică de milă ca cerșetorul, care
 La ușă 'ți plânge. Spune, n'ar fi mai bine oare
 Să te ferești s'atingă în viață mâna ta
 Râni cu-adâncimi, ce mintea-ți nu poate măsura ?
 Și dacă ți se uită în ochi un om cinstit
 Și-ți cere îndurare, n'ar fi mai nemerit
 Să încetezi cu astfel de întrebări ? Tu ești
 Femea, mai de grabă ai drept să îndulcești
 Calea de spini, pe care o calcă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

Imblânziți

Să fie alții. Dară noi suntem întruniți
 Și vrem mărturisirea, ce n'ai făcut-o... Mare
 Ți-e iscusința, vorba ți-e dulce... Dar iertare
 Îți cer, de's nevoie să te socot mișel,
 De nu arăți pricina tăcerii tale. Cel,
 Ce va rămâne 'n câmpul mai sterp la secerat
 Dintre noi doi, vedea-vom atunci. M'am săturat
 Cu așa purtări de taină și 'ntunecate. Am
 Gândit că's învelișul virtuților. Credeam,
 Că sunt mai mari la tine, decât la alții. Știm
 Acum, ce se ascunde în tine... Îți mulțumim...
 Căci tu ne-ai deschis ochii.. Nedemn ne pari acum
 De pintenii de aur, ce ți-i târăști pe drum.

TOTI

Da! da!

SIR ANGUS

Aşa e!

SIR DONAGAN, SIR SEUMAS

Piară! Ruşine!

SIR ANGUS

Jos cu el!

SIR IAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Să plece!

SIR MANUS

Să-l gonească de aici!

SIR IAN

E un mişel!

NIAL

Ruşinea mă coprinde văzând așa purtare!
Urechea mi-e jignită de-o zarvă atât de mare
Şi necuviincioasă. Da! Unde-i curtenia,
Ce-aveaţi odinioară? Şi unde-i omenia
De cavaleri? Ce este aci? Vă poruncesc
Tăcere. Eu, stăpânul, așa mărturisesc:

Eu cred, că omul ăsta, ce stă aicea mut
 În fața voastră, faptă urâtă n'a făcut.
 Dacă n'a fost în stare să 'nvingă, s'a 'ntâmplat
 Ceva ascuns, ce nimeni de-aicea n'a aflat,
 Și aici declar, că'n cinstea lui cred, chiar de-ar cădea
 Și soarele din ceruri, anume ca să-mi dea
 Tăgadă. Pentru mine el e un fiu al meu
 Apropiat, cum nu mi-e un alt amic... și-i greu
 Să ai mai scump un frate. Nu cred, că e în stare
 Să știe, ce e teama... În sufletul lui tare
 Nici o nemernicie nu 'ncepe. Nu 'njosiți
 Un om ca el! Rușine e să-l batjocoriți.
 Urmează-mă, Sir Ivor. În casă stând cu mine.
 Cu Regele tău față. vei lămuri mai bine
 Pricina și cuvântu-mi va potoli 'ndoiala
 Supușilor mei, iară din cuget bănuiala
 Va șterge-o. Tu, frumoasă Regină, părăsește
 Mai bine locu-acesta și mergi de te-odihnește
 În camerile tale. Această vânătoare
 Ți-a întrecut puterea, și-a turburat prea tare
 Inchipuirea ; altfel nu văd nici o pricină
 La neobișnuita-ți asprime. Prea haină
 Te-arăți față de cela, ce pururi credincios
 Ne-a stat. Haidem Sir Ivor. Acum prietenos
 Te-oi asculta. Descarcă-ți deci sufletul. Hai.

SIR IVOR

Nu!

Stăpânul să-mi dea voie, ca să-i ating acu
 Regeasca-i mână pentru ultima oară... Da...
 Căci voi tăcea, chiar singur de-oi fi în fața ta.
 Trăește omu 'n raiul de vise, până când
 Un ceas cumplit deodată-l deșteaptă. Eu un gând

Greșit avui : crezut-am, c'al meu cuvânt va fi
Ținut în seamă și că nu-mi va tăgădui
Nici un prieten cinstea. Speranța m'a înșelat,
Dar să mă plâng n'am dreptul. Nu este de mirat,
Că nu primesc vitejii pe un om ca mine, care
Nu poate spune ce fel și 'n ce împrejurare
Și-a pus în teacă spada... Îți mulțumesc. Doar tu
Mi-ai arătat, o Rege, că 'n mine crezi ș'acu
In ceasul umilirei. Te rog să ierți, că n'am
Putut porunca dată s'o împlinesc. Voiam
Să 'ți cer ca rugăminte din urmă-o bunătate :
Dacă dușmanu-aceia, cu care nu m'aș bate
Nici când, dușmanul, care-a rămas nebiruit,
Veni-va vre-odată să bată nepoflit
La ușa ta, deschide-i să intre, precum lasă
In faptul zilei Comul, ca să-i pătrundă 'n casă
Lumina, ce se 'nalță venind din răsărit.
Cu toții veți fi veseli, c'aceia a venit
El, Ilderim... Și'n ceasul acela de departe
Eu binecuvânta-voi castelu, 'n care parte
De găzduirea-ți largă-i vei face, când va cere,
De dragul unei inimi, a căreia durere
Adâncă-i cunoscută de mine numai. Eu
Te rog să nu-l atingă aceia nici un rău.
Pe capul său, rog, mâna ta dreaptă să se pue,
Ca nu cumva vre-o spadă vicleană să-l răpue.
Furtuna să nu vie s'astupe veselia;
Să nu lași nici măhnirea să-i frângă vitejia;
Nici neagra desnădeje din sufletu-i senin
Să stingă licărirea. Iar când amurgul plin
De umbrele acelea, din care mi se pare,
Că-s plămădit, intra-va în camera'ți, tu, mare

Stăpân, o amintire trimite spre acel,
Ce-a fost înfrânt de soarta cea rea ș'al cărui țel,
Al cărui vis de-apururi și 'n ori ce loc era :
Ca viața pentru cinste și țară să și-o dea...
E largă lumea, Rege, și mulți mai buni ca mine
Se duc în țări departe să scape de rușine
Mormântul sfânt, pe care păgâni-l pângăresc.
Ca dâșii pentru cruce voesc să pribegesc.
Na-ți spada dată 'n ziua, care mi-a fost în viață
Mai scumpă. Un Sir Ivor n'o poartă, când în față
I-aruncă toți cuvântul nemernic. Cu smerire
Ți-o las. Tu ești cel, care cu marea-i strălucire
Sfințitu-m'ai cu rangul de cavaler.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NIAL

Păstrează

Această spadă, scumpe prieten. Nu cutează
Să ți-o ia nimeni. Nimeni nu are dreptul, ca
S'o ceară. Despre mine spun, că mi-aș rețea
Mai bine astă mână, decât să-ți iau un drept
Al tău. Da! Așa este. Cu mânilor pe piept
Vă spun, că vitejia-i și cinstea-i le privesc
Ca neîndoioase. Iată : din nou mărturisesc
Aceasta 'n fața voastră și vă întreb : vroîți.
Ca fără cercetare în mijloc să primiți
Pe acest om ? Sunt Rege, dar datina ne vrea
Așa : să nu pot ține doar cu voința mea
Un cavaler, pe care ceilalți nu îl cinstesc.
Vroîți să-i ziceți vrednic, așa cum socotesc,
In ciuda tainei, 'n care ș'ascunde fapta ?

SIR SEUMAS

Să facem?

Ce

SIR IAN

Nial are dreptate.

SIR DONAGAN

Așa e!

SIR ANGUS

E greu să luăm cinstea lui Ivor.

SIR MANUS

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Da.

DANA (înduioșată de privirea întrebătoare a lui Sir Ivor e gata să aprobe, dar zărește pe Fiona, care așteaptă hotărârea cavalerilor și atunci se scoală învrăjmășită și violentă).

Ar fi

Intâia dată 'n lume, când am putea privi
La curte o rușine și cercu-ar număra
Pe un mișel în rândul vitejilor !...

SIR DONAGAN

Așa!

Așa! E o rușine!

SIR SEUMAS

Să nu-l mai primim, ca
Să ne mânjească!

DANA (către cavaleri)

Haide, sculați și v'apărați
Dreptatea voastră. Nu vreți, nu trebui să 'ndurați
În rândurile voastre un om, care ascunde
Întunecată taină. Vorbirea lui pătrunde
În inima miloasă a Regelui, dar voi
Să nu lăsați voința-i să 'nvingă. Cu noroi
Vă va stropi prezența-i aci. El a călcat
Tot, ce-a jurat alături de voi. A arătat,
Că este un nemernic... Și trebuie să plece!

SIR DONAGAN

Da ! Da ! Are dreptate Regina...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR SEUMAS

Se întrece
Prea mult cu părtinirea Regele Nial !

SIR ANGUS

Să plece!...

Da!

SIR MANUS

Să se ducă nemernicul !...

SIR IAN

Pe cavaleri și țara !

Trăda

TOTI

Viclean! Nerușinat

Să plece! Ne mânjește! (Sir Ivor se depărtează încet. Dana împietrită îl urmărește cu privirea, apoi fugе în spre palat și păru-i de flăcări i se desprinde pe umeri. Cavalerii tăcuți și încruntați stau cu ochii plecați sub privirea muștrătoare a lui Nial, Fiona plânge cu capul în mâni pe pernele din josul Tronului).

NIAL (cătге Fiona ridicând-o, cu blândete)

Hai, vino în palat!

(Fiona se ridică și pornește încet spre palat, sprijinită de Nial)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTUL IV.

Căsuța, în care s'a retras Lady Igraine. În fund zidul de piatră, peste care se zărește în depărtare clopotnița monastirei Saint-Giles. O poartă mare de fier îl închide. În dreapta cerdacul unde lucrează Lady Igraine, iar în stânga începând aproape din fața casei se întinde parcul cu arbori seculari. În jurul celui mai apropiat de cerdac un colac mare de piatră servește de bancă.

PERSOANELE

Lady Igraine
Fiona
Modred
O servitoare

Sir Ivor
Ilderim
Un servitor

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTUL IV.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA I.

SERVITORUL, SERVITOAREA

SERVITORUL

Ascultă! Sună cornul!

SERVITOAREA

Ne vine cineva.

N'o fi sosit stăpânul?

SERVITORUL

Mai știi. O fi...

SERVITOAREA

E-așa

Puțin, de când se duse... Acum deschide poarta
Să intre.

SERVITORUL (ducându-se spre poarta din fund)

Să văd cine-i?

SERVITOAREA

De când ne-a gonit soarta
Din vechiul cuib de vulturi pe drumuri stă...

SERVITORUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj Pustiu
Ii pare acum castelul.

SERVITOAREA

E dânsul?...

SERVITORUL

Cu cine e.

Da !... Nu știu

SERVITOAREA

Nu-i singur?

SERVITORUL

Nu. Este cu o fată.

SERVITOAREA

Ei, asta-i chiar minune!

SERVITORUL

Taci! Iată-i!

SERVITOAREA

Fugi îndată

De-i ieși 'nainte!

SCENA II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SERVITORUL, SERVITOAREA, SIR IVOR, FIONA

SERVITORUL

Bine veniși, stăpâne!

SIR IVOR

Bine

V'am regăsit.

SERVITOAREA

Of, Doamne să fie oare?...

SERVITORUL

Cine?

SERVITOAREA

Taci! Nu 'ntreba!

SERVITORUL

Se poate!?...

SIR IVOR

Un scaun!

SERVITORUL

Da.

SIR IVOR

Colo

'N cerdac! Plecați acuma.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SERVITORUL

E gata, Sir. (Es)

SIR IVOR

Hai!

SCENA III.

FIONA, SIR IVOR

FIONA

O,

Ce obosită-s, Ivor!

SIR IVOR

Fiona, șezi! Smerit
Îți mulțumesc. Adus-ai în sufletu-mi rănit

O binecuvântare neprețuită. Când
 Te-am regăsit acolo în cimitir zăcând
 Pe un mormânt de piatră, de-o cruce rezemată,
 Ți-am spus să vii aicea. Și n'ai vroit de-odată...
 Dar ai primit în urmă și iată-ne aci.
 Pentru nepomenita sfortare de-a veni
 Spre mine, tu, atâta de slabă, ș'acea mare,
 Nespusă hotărâre statornică, cu care
 Te-ai încrezut în cinstea-mi, din nou îți mulțumesc
 Din inimă, Fiona ! Fiona !

FIONA

Te iubesc!

SIR IVOR

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O, zi! Mai zi odată! Și cerul cenușiu
 Se bucură, când vede, că sufletul pustiu
 Și singur își găsește tovarășă. Privește:
 Sbor pescărușii veseli spre noi, și se nălbește
 Văzduhul, când ei zarea cu-aripile lor dalbe
 O tae; iară marea cu crestele ei albe
 De valuri cântă acuma cântarea ei de mult.
 Cântarea ei de veacuri de dor nestins...

FIONA

Ascult.

SIR IVOR

Să tălmăcesc cântarea-i de bucurie mare?..
 In vraja-i fermecată și vecinică ori care

Găsește tălmăcirea ce vrea, la veselie
Sau la durere.

FIONA

Astăzi ascultă : ce sglobie
Și veselă e marea.

SIR IVOR

Se bucură și ea
De bucuria noastră.

FIONA

De fericirea mea...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR IVOR

Fiona !

FIONA

Ivor !

SIR IVOR

Spune, cum ai venit aici
Tu singură! ?... Fugit-ai de la castel și nici
Un gând n'a fost în stare să te oprească? Ce
Putere nemiloasă te-a fugărit. Nu te
Gândești, că fără mine tu ai fi tremurat
De frig îndurerată și 'n părăsire? Am dat
De tine... Dară dacă! ?... Așa de mică ești!
Te-aș duce tot în brațe să nu te obosești!...

O poștă!... Și ce dulce e să te țin așa!
Mâhnirea sboară până la vânt! Povara grea,
Purtată 'n mine, începe să se topească toată,
Cum se topește ghița de se preface 'n sloată
La razele de soare. Domnița mea bălae
Cum ai venit? De unde?

FIONA

Ți-au făcut rău? Așa e?

Au fost fără de milă, răutăcioși!... Am stat
Fără cuvânt, prea slabă, și nu mi-am ridicat
Nici ochii. Dâșii parcă din trupuri își smulgeau
Inima lor, sălbatec și aspru și-o striveau
Jos la pământ... Și tata era așa mâhnit!...
Dac'ar fi fost femeie, el ar fi izbucnit
In plâns. N'am fost în stare să mai rămâi. Simțeam
Orbește, c'am nevoie să te gălesc, doream
Să-ți spun: că niciodată nu am crezut, că ești
Nemernic... Cum spusese ceilalți. Și dușmănești
Veneau pe capu-mi valuri — așa mi se părea —
Și un vârtej de flacări de-asupra-mi pâlâia.
Am așteptat atuncea să plece toți. Pândeam
Lâng' o fereastră mică, și toată tremuram,
Când auzeam pe mama pășind încoa și 'ncolo.
In camera-i ca prinsul închis într'un ocol. O
Țineau în închisoare gândirile, iar lanțuri.
Sta remușcarea... Toate acestea 'și săpau șanțuri
Adânci aci în creier... Da! Pasu-i mă durea...
Neastâmpăratul sunet în tâmple îmi bătea
Piroane. Ghiceam, nu știu ce fel, ghiceam, că ea
Ardea de dor s'alerge la tine, că voia

Să te recheme ;... fapta făcută s'o desfacă...
Am aşteptat în noapte, ca pasul ei să tacă ;
M'am furişat în grajduri ; un om mi-a înşeuat
Un cal, fâgăduindu-mi secretul... Ş'am luat
Apoi pădurea 'n goană, mereu,... tot înainte,
Fără să ştiu de cale, fără nimic în minte
Dar alergând orbeşte după nevoia, ce
Simţeam în suflet !... Ivor, ştii bine cât sunt de
Sfioasă, slabă, lesne de speriat, cum n'ar
Fi potrivit să fie copila Danei, dar
Aşa sunt eu... In dosul oricărui pom credeam,
Că se ascunde un duşman şi îmi închipuiam
In ori şi ce desişuri o fiară nemiloasă,
Ce sta, ca să sfâşie copila sperioasă...
Apoi, când umbra nopţii s'a furişat... atunci
Imi păru rău aproape, că am venit !... Spelunci
Păreau în juru-mi codrii adânci ; spăimântătoare
Imi părea calea ;.. boarea de vânt îngrozitoare
Precum şi scârţitul de ramură strivită
De calu-mi sub copite. De cetini biciuită
Imi era faţa. Ele de plete m'apucau...
Le-am pus ca o maramă pe cap, dar se lăsau
Mereu în jos, căci părul mi-e foarte lung. Mi-era
O stavilă în cale. Aşa mă supăra !...
Odată eu şi Cormac căzurăm !... M'am ţinut
De gâtu i... Fără Cormac nici nu aş fi putut
Scăpa... Muream de sigur !... Odată am eşit
Din codri 'n locuri pline de stânci... M'am îngrozit !...
Căci stâncele acelea posomorâte stau
Ca namile lăsate pe vine, ce pândeau
Să trec să mă sfâşie. Cum este cel ce moare
Era la faţă luna gălbue... Trecătoare

Umbre de nori zăbranic de văduvă cernită
Puneau pe strălucirea-i. Eu rămâneam lipsită
De-a ei lumină. Nu știu, cum am putut petrece
O noapte așa lungă. Ș'a fost și alta : rece
Și 'ntunecoasă... și 'ncă o zi !...

SIR IVOR

Sărmana fată !...

FIONA

Atât de obosită eram, încât odată
Am stat la o colibă, unde mi-a dat ceva
Mâncare o bătrână. M'am încălzit... Manta
N'aveam... Plecasem grabnic... Și era frig!.. Mi-a spus
Pe unde este drumul spre Gorromalt. M'am dus
Apoi... Eu nu crezusem, că nopțile cuprind
Atâta spaimă, Ivor, ca 'n boalele ce-aprind
Inchipuirea 'n friguri... Și nopțile-au fost două!...
A! Noaptea, 'n care nu e lumină și tot plouă!...
Nu mai vedeam cărarea.. Atuncea m'am culcat
Sub un copac cu frâul în mână. N'a 'ncercat
Să fugă Cormac. Bietul, așa de ostenit
Era!... Ploua și haină n'aveam... Și am răcit...
In piept am o durere : aci... De câte ori
Răsufli... A!... Mă taie ca un cuțit... Din nori
In ziua mohorâtă și rece o subțire
Vargă de aur palid se prefira și știre
Imi aducea sub cerul cel cenușiu, c'ar fi
Aiurea 'n lume soare și cald .. dar nu aci !...

Nu 'n țara asta, unde și graiul te ucide !...
 Graiul de om... Și unde Reginele pot râde,
 Când inima în altul se frânge !...

SIR IVOR

Da...

FIONA

Apoi

A fost o zi tot rece ca noaptea. Vezi, la noi
 Eu cred, că nu se poate să fie cald. De-aceea
 Și vorbe nemiloase se spun așa... Scânteia
 De milă nu s'aprinde... O! Nu voi mai uita
 Cuvintele acelea !... Ți-au spus mișel! Da! Da!
 Tu, cavaler, ostașul ne'nvins, viteazul meu
 Au spus, că ți-a fost frică !... O, Ivor!... Iară eu
 Am stat tremurătoare, nemernică și n'am
 Sărit în apărarea-ți!... Pe cine întâlneam,
 Il întrebam de drumul spre Gorromalt. Ceva
 Mă îndemna într'acolo și mă călăuzea
 In cale... Și în faptul de zi în fața mea
 Se arătară turnuri înalte și era
 Castelul tău!... Spre dânsul atuncea am întins
 Brațele mele, parcă 'nșfârșit te-aș fi coprint
 Pe tine. Apoi acolo mânând în urmă-mi calul
 Sosii ca șchiopătatul pribeag, suind pe dealul
 Cu cimitirul, care parcă chema. Am vrut
 Să merg și mai departe, dar nu am mai putut...
 Și-n mărăcini căzută am stat. M'au sgâriat
 Cu spinii lor și pielea grozâv mi-au sângerat
 Și patul, peste care așa m'am asvârlit,
 Nu era tocmai moale... Te superi, c'am venit?

Se poate... Cu un oaspe ca mine nu vei ști
 Ce face. Dară lasă, că nu te voi opri
 Prea mult din drum. Acasă mă 'ntorc... Ți am povestit,
 Ce s'a 'ntâmplat cu mine și ți-am mărturisit,
 Ce m'apăsa pe suflet...

SIR IVOR (strângând-o pătimaș în brațe).

Fiona !

FIONA

Ivor !

SIR IVOR (desfăcându-se de ea, cu întristare).

Nu !
 Nu este cu putință ! Nu se mai poate acu !

FIONA

Nu este cu putință !?...

SIR IVOR

Ca să te țin așa,
 N'am dreptul. Trebuie să plec. Te voi lăsa...
 Ți mulțumesc, Fiona, pentru această clipă
 Și pentru strălucirea frumoasă, ce 'nfrică
 Iubirea ta în mine. E smulsă dintr'o lume.
 În care nu se poate să mai rămâiu. Eu nume
 De biet pribeag de-acuma purta-voi pe pământ.
 Această țară poate să-mi dea doar un mormânt!...
 Viu nu mă mai primește!... Mă iartă, dacă ți-am
 Făcut vre-un rău, când doară la mine mă gândeam

Și îți furam, iubito, un ceas de fericire!...
Să judece doar Domnul, dacă a mea iubire
Greșită fu. Mă lasă în față-ți să mă 'nchin,
Picioarele acestea să le sărut, s'alin
Durerea mea, căci ele atât de credincios
Te-au dus până la mine! In traiul tău frumos
In orice zi din viață fii binecuvântată!...
Și-a mea recunoștință, de-apururi înfocată
In inima-ți să stee, cântare nesfârșită
De mulțumire, pentru că 'n viața-mi oropsită
Tu ai adus blândețea ta!... Tu, Fiona mea!...
De aicea te voi duce... — în brațe te-aș purta! —
La bunele monahe dela Saint-Giles. Te las
Acolo 'n sfântă pază. Vei face un popas
Și vei trimite veste la mama ta, c'ai fost
In sfântă pribegie. Și-i drept. Nu fără rost
Adus-ai cu-a ta mână miloasă alinare
Acelui, care moare de rană îngrozitoare...
Te voi mai strânge odată la piept și voi porni.
Și te voi ține în brațe spre a ne înlănțui
Ultima dată!... Iată, Fiona, ce-ți mai cer:
Nu te căi vre-odată de gestul efemer,
Ce l-ai făcut! Și, dacă viața-ți mai ușoară
Va fi, când sunt departe; să-ți spui: că a fost doară
Un vis trimis de Domnul, un vis, ce l'ai visat
Cu altul, ce-i departe, dar care a păstrat
In veci în al său suflet această amintire!
Să nu-ți fie rușine de scumpa fericire,
Ce mi-ai adus-o astăzi și, când vei auzi,
Că se batjocorește numele meu, tu zi
In tine: că ții minte, cum ajungea de jos
Sgomotul mării până la noi, când drăgăstos

Ne 'mbrățișam !... (Se ridică).

FIONA

Da, Ivor.

SIR IVOR

Să mergi cu mine acum !
Vei odihni acilea 'n casă, nu în drum...
Și când și oboseala-ți se va fi domolit
Șezând aci la mama, așa am chibzuit,
Ca să te duci la schitul Saint-Giles. Are să-mi pară
Un vis 'frumos în viața-mi pustie și amară
Făptura ta bălae și scumpă.

FIONA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Da ?

SIR IVOR

Haidem !...

Îți trebuie 'ngrijire. Să nu. întârziem
Mai mult. S'arată mama acolo lângă trepte.

FIONA

E Lady Igraine ? Haidem, nu trebuie s'aștepte.

SCENA IV.

SIR IVOR, FIONA, LADY IGRAINE

SIR IVOR

Mlădița cea regească dorește adăpost
O mamă ! Și-i bolnavă și obosită. A fost

Pe drum mult timp călare pe vreme rea.

LADY IGRAINE

Să fie

Binevenită aicea, domnița! (către Sir Ivor) Stai să vie
Și Modred să-ți ajute...

SIR IVOR

Nu e nevoie, mamă.

Haidem Fiona!

FIONA

Haidem!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA V.

LADY IGRAINE, apoi SIR IVOR

LADY IGRAINE

Nu pot, ca să-mi dau seamă
De ce se 'ntâmplă astăzi cu Ivor!

SIR IVOR (venind din casă)

Tu dormeai,

Măicuță, ți-a fost somnul odihnitor? Visai
Și visurile tale te-au dus spre rai? Durere
Mai simți în pieptu-atâta de sbuciumat? Iți cere
Băiatul tău iar voe să plece. Și e poate
Călătoria lungă. Dar gândurile-i toate

S'or îndrepta spre tine ca păsări rătăcite
Spre cuibu'n părăsire găsit în drum, pripite
Neconținut ș'or bate aripele la geam.

LADY IGRAINE

Copilul meu, dar bine, nici nu mă așteptam
Să pleci din nou?! De ce-ți lași măicuța și pornești
Departat? Vrei în lume din nou să pribegesci?
Ia spune-mi: pleci acuma să cați izbânzi și faimă,
Sau te-a trimes iar Nial în dușmani să bagi spaimă,
Sau Dana să descoperi comorile visate
De ea să se nveșmânte.

SIR IVOR

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Măicuță, din păcate
Dușmanii cei mai ageri sunt ceia ce-i purtăm
În noi și să știi mamă, c'adesea pronunțăm
O vorbă: cinste. Ea e ca Dumnezeu mare.
În față-i toți se 'nchină... Dar nu-și dă fiecare
Și seama, că plecându-se 'n jos îl urmărește
Doar umbra, pe când cinstea, pe care n'o zărește,
Se 'nalță pe de-asupra ca și un curcubeu!...
Dar sunt atât de siguri, c'au strâns comori, că eu
Pricep de ce cred dânșii, că pot s'o folosească
Ca armă neînvinșă pe alții să-i sdrobească,
De-au apucat pe alte căi. Mamă, să nu-ți bați
Tu capul cu tot ceea ce-ți spun eu și să cați
Să-i pătrunzi rostul!... Eu sunt mereu tăcut... Așa
Încât, când stau ca astăzi privind la fața ta,
Las inima mea să se reverse ca izvorul,
Ca nu cumva să surpe 'ntr'o zi apărătorul

Zid, ce-am clădit în juru-i.

LADY IGRAINE (distrată)

Da, Ivor!

SIR IVOR

E ceva

Ce vrei să știi? Vre-o veste ce pot să-ți dau?

LADY IGRAINE

Da! Da!

Ai fost la curte, Ivor?... Și... Și... te-au întreat
De Ilderim!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR IVOR

Măicuță, am spus adevărat:

Că nu l'am învins. Dară n'am spus din ce pricină
Și m'am rugat la Rege: că, dacă o să vină
Fratele meu, vre-odată la dânsul, să-l primească,
De unde e și cine-i să nu mai iscodească...
La adăpost e-acuma. Și mamă, frumusețea
Lui Ilderim și vraja, ce-o lasă tinerețea
În juru-i, va ști sigur să-l scoată la liman. —
N'aibi teamă de copilu-ți iubit... În sat, la han
Sau la palat, ori unde, de ajuns să se arate
Și va pătrunde 'n inimi, întocmai cum răzbate
Lumina prin obloane crăpate. Cel ce poartă,
O stea de bucurie în față-i, la ce poartă
Va bate, se deschide și lumea se închină.
La farmecu-i. Puterea-i e mare, e deplină.

Aşa încât nimica nu i poate rezista.
Măicuță, spune-acuma, perit-a teama ta
Și pot să plec în lume fără de grijă?

LADY IGRAINE

Tu,

Copilul meu, așa e, că seamă-ți dai, că nu
Se poate să mai fie în lumea asta toată
Un om, cât de frumos ar fi el, ca să poată
Să-i fie de-opotrivă?... Așa desăvârșit
Nu-i muritor pe lume! Vezi tu?... L-a zămislit
Iubirea!... Bucuria i-a fost izvorul!... Da!...
De întâlnirea voastră, de gelozia ta
Eu mă temeam... Nespusa lui frumusețe oare
Nu-i nemaipomenită? El e născut din soare! —
Dar ce-ai spus despre dânsul?... Ai spus?...!

SIR IVOR

Măicuță, nu!

Doar că n'am fost în stare, ca să-l inving. Dar tu,
Când se va duce dânsul la curte, să-l vestești
Să nu mai pomenească de tine.

LADY IGRAINE

Da. Grăești

Cuminte. Ce nevoie mai e, ca o ființă
Așa desăvârșită să deie socotință.
Că are și o mamă. S'apoi de-atâția ani
Mă cred toți moartă!... Poate, că pentru ai lui dușmani
E chiar mai bine...

SIR IVOR

Dulceo, nu plânge! Căci nu pot
Răbda. Un strop de lacrimi din ochii tăi e tot

Aşa ca picătura de apă clocotită,
 Ce mi-ar pica aicea în inimă. Tihnită
 De vrei să stai, e bine : ca nimeni să nu lege
 De tine al său nume, căci lumea nu 'nțelege,
 Nu are milă. Crinul, ce crește în grădină
 Ea cată să-l mânjească. Și dacă fără vină
 Sau dinadins ți-ar rupe vre-o aripioară?!... Te-ar
 Zdrobi, fiindcă pe vremuri sburai prea sus... Eu chiar
 Simțit-am, vezi, puternic cum sunt, pumnalul lor.
 Cum ai putea, plăpândă, să stai nepăsător
 Nainte-le? Și dacă mă duc, cum sunt silit
 S'o fac, vreau să-ți las ție un trai măi liniștit...
 Dar să-ți aduci aminte, când eu voi fi departe :
 Că, dacă la venirea lui Ivor, n'avuși parte
 Să te pătrunzi de calda lumină a soarelui,
 N'ai cunoscut iubire mai mare ca a lui!...

LADY IGRAINE (distrată)

Da! Da!

SIR IVOR

Rămâi cu bine! E lungă calea mea!...
 Vor fi apusuri multe, pân' ce voiu mai putea
 Să fiu din nou aicea. Alătura să-ți fiu
 Din nou ca azi. Dă-mi, mamă, rămasul bun să-l țiiu
 Ca pavăză vrăjită și să mă ocrotească
 Ori unde 'n cale, maică!... Iar Domnul să păzească
 Și zilele și calea-ți de ori și ce mâhnire!

(Se apleacă să-i sărute mâna).

LADY IGRAINE (necăjită)

Încet cu cusătura!... Pe mijlocu-i subțire
 Are s'o poarte dânsul k... E-așa de înflorită
 Și grea, că mi pierd vederea!... E numai pomenită

Mulțimea cea de puncte de fir!...

SIR IVOR (cu mâhnire)

Măicuța mea,

Eu binecuvântarea-ți aștept... Căci — nu-i așa?... —
Tu știi, că plec departe peste puțin?... Da?...

LADY IGRAINE

Vai!

Băiatul meu! Hai, vino de îngenunchie!... Mai
Aproape... Să-mi pui mâna pe capul tău... Să nu
Mă uiți și mult departe să nu stai... Auzi tu!...
Am să-ți duc dorul, Ivor, și zilnic să privesc
Peste pustiu, ca doară să văd când vii...

SIR IVOR

Pornesc

Depart, pentru vreme mai multă... Nu 'nțelegi?...
Vor trece zile multe, cât nu poți tu să 'ncheși
Acum în mintea-ți, mamă! Un șir făr' de sfârșit!...
De-aceia și plecarea de-aceia mi-e cumplit
De grea!., Ilderim însă rămâne...

LADY IGRAINE

Voi avea

Pe Ilderim.. Așa e!...

SIR IVOR (oftând)

Așa!... Măicuța mea!...

De el să nu duci grijă... Cu toți-l vor iubi
Ca tine... E ferice și e frumos!...

LADY IGRAINE (cu satisfacție)

Va fi

Iubit de toți!... (Se scoală și intră în casă)

SIR IVOR (cu durere)

Adio, măicuță!...

SCENA VI.

BCU Cluj-Cristina Ureche Library Cluj

SIR IVOR, MODRED

MODRED (venind în grabă)

Unde pleci?

Și pentru ce? Din care pricină? Vrei să treci
Pe poartă fără vorbă!... Eu nu's neștiutoare!...
Ghicesc, că pleci în lume să intri în vâltoare
Pentru timp lung și poate chiar pentru totdeauna.
De ce? De ce?!... Hai, spune!... Te rog să-mi spui!

[Minciuna

La mine nu se prinde. Eu vreau să știu pricina...
Ce s'a 'ntâmplat?! In ce chip jicnitu-te-au?... Regina?...
A fost?... Hai, spune! Ce ți-au făcut?...

SIR IVOR

Nu mi-a făcut

Nimeni nimic. Te 'nșeală iubirea-ți, de-ai crezut

Altfel. De nimeni, Modred, n'am să mă jeluesc ;
Dar riul lin, pe care gândisem, că plutesc
Spre marele albastru al mării, deodată
S'a 'mpotmolit și puntea de-asupra-i așezată
S'a frânt sub pasu-mi, Modred !... Crezusem, că e sfânt
Un nume și-mi dă reazăm ! A fost svârlit în vânt !...
Mă încredeam în inimi !... Nu m'au urmat în calea
Plină de spini !... De-aceea aceste locuri, valea
Și dealul nu mai trebui să mă cunoască... Nu
Mai poate să 'ntârzie piciorul meu de-acu
Pe pragul ușei, care mi-e dragă !... Ingrijește
De scumpa părăsită, o, Modred !... Ocrotește
Blândețea ei ! Păzește-o de toate... Să nu știe,
Că am plecat de aicea îndurerat !... Să vie
Cel-lalt să stea acilea cu ea... Iar tu să-i spui,
Ca să se folosească de strălucirea lui
Nu numai pentru dânsul și viața-i egoistă
Ci-așa, ca să se simtă măicuța noastră tristă
Inconjurată 'n valuri de soare și purtată
Ca pe aripi... De pietre să nu s'atingă. Iată
Ce te mai rog, o, Modred !... Fă-l să 'nțeleagă bine,
Că 'n ori și ce petreceri din viață se cuvine
Să aibă al ei nume ca sfânt și nepătată
Să-i fie cinstea 'ntocmai ca mine... Eu îndată
Pornesc. Să-ți sărut părul acesta !... Cu ce foc
Il jumuleau adesea mănușile-mi în joc,
Când eram încă micul copil iubit !...

MODRED

Dar și

Acuma te iubește..., Fii sigur !

SIR IVOR

Nu vorbi !

Rămâi cu bine!... Grijă de mine să nu duci,
Deși cū spinu 'n suflet pornesc!...

MODRED

De ce te duci ?...

SIR IVOR

Așa a fost scris, Modred ! Să stee locului
Copacul nalt, pe stâncă oftarea vântului
Să sufle, dară nimeni pe lume să nu știe
De's obosiți de veghe, sau de-ar putea să fie
Și ei priviți vre-o dată cu binecuvântata
Lucire, ce îneacă pământul...

BCU LADY CIGRAINE (Din casă) ry Cluj

Modred !

SIR IVOR

Iată !

Te chiamă mama ! Dute !...

MODRED (cu durere)

O, Ivor !

SIR IVOR

Du-te ! (Modred ese)

SCENA VI.

SIR IVOR (Singur)

Da!

Așa mi-a fost menirea și n'o putem schimba
 Nici eu nici nimeni altul : să rățăcesc stingher
 Privind de se aprinde și steaua mea pe cer !...
 Zadarnic este totul ! Iubirea pentru mine
 Nu-i dată !... Ce s'aude în luncă ?... Cine vine
 Inconjurat de cântec de păsări și lumină ?...
 E Ilderim !... El, ziua frumoasă și senină !...
 Eu, umbra 'ntunecată și rece !...

SCENA VII.

SIR IVOR, ILDERIM

ILDERIM

Bucuros

Mă simt, iubite frate, că te 'ntâlnesc ! Pe jos
 Venii c'o sindrofie de păsări cântătoare...
 Eu zilnic mosafirii mi-adun de prin răzoare
 Și merg cu ei... Ieri, uite, m'ai fi găsit c'o ceată
 De cerbi, ce după mine veneau în turmă 'nceată
 Și blândă, iar prin arbori sărea din cracă 'n cracă
 O veveriță, oaspe voios !... Și, ce vrei, dacă
 Sunt toate 'ndrăgostite de mine : păsări, fiare
 Și vin la glasu-mi ? !... Frate tăcut, au știi tu oare,
 Ce 'nseamnă să ai soare în inimă și 'n dar
 Atâta fericire în suflet, încât chiar
 Ființele lipsite de grai, din strălucirea
 Ei pot trăi și pare văzduhul licărirea

Răspunsului la toată vrăjirea revărsată
 Ca un puhoi sălbatec curgând din nesecată
 Fântână... Știi, ce este să treci cuceritor
 Pe unde calci? Și grija s'o vezi trecând ușor
 De pe 'ncrețita frunte?... Să vezi o salutare
 De zâmbete voioase pe buze?... 'Mpreunare
 De mâni ca pentru rugă, doar fiindcă ai trecut
 Pe-acolo?... Iar mai dulce ca tot, să fi văzut,
 C'ai darul să dai graiul simțirilor din tine ;
 Că-ți lași pe spate capul și le reversi în line
 Torente de-armonie, ce limpede grăesc,
 Mai limpede ca ori ce cuvinte și uimesc
 Chiar și privighetoarea, ce-a dragostei cântare
 Și-o cântă?... E această putere-așa de mare,
 Că simt, c'aș putea prinde și stelele din cer
 Și valurile mării și inimii, care cer
 În piepturi izbăvire și lacrimi de sub pleoapă
 Plecată de păcate, sau mărturii, ce scapă
 Din gura celor, care-s mai răi, zâmbiri voioase
 Dela îndurerații, ce plâng și drăgăstoase
 Urări de bine de la acei, ce-ar fi dorit
 Să măucidă 'n ura lor!... Omule cernit
 Și mōhorât, tu, Ivor, răspunde, dacă poate
 Să înțeleagă mintea-ți întunecată toate
 Acestea ?...

SIR IVOR

Nu, căci mie de apururi mi-a părut,
 De mic, de când gândirea în mine s'a născut,
 Că inima îmi este de o groaznică povară
 Puternic apăsată. Și de-o dorință amară
 Mi-e sufletul plin, frate, și e înlănțuit
 De-acest pământ. Iar vorba, ce 'n lume am grăit,

Cădea ca piatra rece lovind tot ce doream
 S'alint și cea mai scumpă gândire mi-o simțeam,
 Că se preface 'n flutur de noapte 'ntunecat,
 Iar nu în fluturașul strălucitor, visat
 De mine... Știam bine, că mâna mi-e stângace
 Și fața ca o umbră cu trăsături posace,
 Ca și când o imensă durere-ar fi pornit
 În sbor, când eu pe lumea aceasta am venit...
 Știam, că mult mai lesne ar fi, ca să pleznească
 Și inima 'n mine, de cât să își vădească
 Iubirea, ca pe alta s'o 'nveselească... Ori
 Și unde 'mi făceam cale, stârniam cu pașii-mi nori,
 Ce ștergeau drumul. Mama nu a avut privire
 Spre mine decât numai mâhnită... Fericire
 În viața ei stingheră nu i-am adus... Așa
 C'am învățat să umblu, parc'aș laluneca
 Intocmai ca o umbră, pe-un țârm închipuit..
 Tu, Ilderim, ia spune: vre-odată ai simțit
 Așa ceva?... (Râd împreună)

ILDERIM

Dar spune-mi, pe unde pleci acum?...
 Pe mama înainte de a te porni la drum
 Ai liniștit-o? Spune: durerea i-a trecut,
 De când mărturisire deplină ți-a făcut
 De taina minunată, ce 'n suflet o ținea
 Inchisă?... Frate Ivor, îți spun: pre legea mea,
 Mă bucur, că-s de-un sânge cu tine!... Dar îmi pare,
 Că azi nu te 'ntorci, frate, dela izbândă mare...

SIR IVOR

Și drept vorbit-ai frate!... Mai drept chiar de cât crezi!
 Izbânzile vreau ție să ți le las... Căci... vezi:

Cântarea ta încântă și farmecu-ți vrăjește...
 Dar, frate scump, ascultă : te rog, făgăduiește
 Nainte de plecarea-mi, ce-ți cer ! Ai să te duci
 La curte — o știu sigur — te rog să nu te-apuci
 Să spui al cui ești fiul... De mama nu vorbi!...
 O cred cu toții moartă... Din umbră n'o trezi!...

ILDERIM

Și pentru ce aceasta, mă rog ? Te-aș întreba ?
 N'ar fi o mamă mândră de un fiu ca mine ?

SIR IVOR

Da!...

ILDERIM

Nu au s'o pizmuiască cu toatele, că m'ă
 Născut ? Când lumea întregă se 'ntrece, ca să-mi dea
 Dovadă de puterea, ce am, de ce să nu
 Iși ia și dânsa parte 'n renumele meu ?

SIR IVOR

Tu

N'ai fost menit, o frate, să vezi, că orice floare
 Aruncă și o umbră atuncea, când la soare
 Petalele-și deschide... Vezi doar o strălucită
 Culoare... Dar o umbră, chiar zina, stă pitilă
 In jurul rădăcinilor ei... Astfel, deși
 Ești întrupat cu totul din fericire, și
 Picioarele-ți aruncă o umbră, dacă sunt
 Privite prea de-aproape...

ILDERIM

Cum ?

SIR IVOR

Frate, pe pământ.

Sunt flori ca spuma mării de albe, care dor
 O zi trăesc și 'n urmă se vestejesc și mor
 Dar strigăt de izbândă spre cer le e mândrețea,
 Ce o revarsă ele. Cu toții frumusețea
 Le-admiră, dar n'aruncă o singură privire
 Tulpinei istovite!...

ILDERIM

Da, da...

SIR IVOR

Să nu te mire,
 Că-i slabă pilda dată. Eu n'o tăgăduesc...
 Dar crede, că-i mai bine ca cei, ce te 'ntâlnesc,
 Să creadă, că tu nu ești născut din muritoare,
 Ci ești ca o minune de foc, strălucitoare,
 Venită nu se știe de unde... O lumină
 Trimeasă chiar din soare și care însenină
 Pe cei de aci. De mama nu pomeni. Și chiar
 De-ar fi aceste rugi ce-ți fac eu ție, doar
 Năzbâtie deșartă, să nu mai pomeniști
 Numele ei. Nu-i bine să nu te-asemuești
 Cu nimenea?... Nu-i falnic să fii născut din soare?
 Să spui că obârșia îți e mareață? Oare
 Nu-i mândru doar cu zeii să te 'nrudești?... Să treci
 Prin lume ca și dânșii, minune, ce-ți petreci
 Aci câteva clipe cu cei, ce's întrupați
 Din țărână? Te gândește!... Așa e?... Suntem frați.
 Să nu-mi arunci dorința în vânt!... Acuma, frate
 Să-mi juri, c'al mamei nume nu-l spui.

ILDERIM

Da. Ai dreptate!...

Aşa să fie... Eu sunt cel ce i născut din soare !...
 Din stele 'nflăcărate!... O mamă muritoare
 Nu am avut!... Asemeni c'un zeu m'am coborât
 La oameni, desfătare să le aduc. Atât
 Voi spune, când la curte voi merge. Niciodată
 N'am să arăt la nimeni, c'am mamă. Mai ciudată
 Mi-e astfel vraja, care se răspândeşte-aşa
 De tainic... Iată mâna-mi... Făgăduinţa mea
 O ai... De şi ți-e dată de un neştiutor
 Al legii, o țin până la capul zilelor
 Ce-am de trăit. Dar spune-mi îmi pare, că vorbești.
 Ca și cum pleci?... Acuma, când te-am găsit, vroești.
 Să te desparti de mine? Nu văd de ce... Trăesc,
 E drept, mereu pe drumuri și nu sălășluiesc
 Mult timp în nici o casă, dar aş cutreera
 Cu drag întreaga lume cu tine.

SIR IVOR

Nu pot sta,
 Menirea mea e alta, pornesc ca cruciat
 Spre sfântul loc ; căci mie, cum vezi, nu mi-a fost dat
 Să pot să-mi mânuî spada pentru-al meu rege... Dar
 Atâta îți voi spune, și n'or fi în zadar
 Cuvintele acestea. Cel mai mărinimos
 Dintre stăpâni e dânsul... Te rog să-i dai frumos
 Cinstire ; de cuvântu-i s'ascuți... să-i împlinești
 Voința... E om falnic, măreț... Și te cinstești
 Slujindu-l... Iară, dacă printre domnițele,
 Pe care în palatul regesc de sigur le
 Vei întâlni, vedea-vei pe una, care are
 Ochi dornici, mari și albaștri... Cum e un frate mare,
 Fii tu către sfioasa-i măhnire și-i păzește
 Picioarele de pietre !... Cântarea, ce șoptește

Armonios adusă de vânt din depărtate
 Dumbrăvi de portocale din țările smălțate
 De flori îmbălsămate tu cântă-i-o... Și pune-i:
 În mânele-i flori dalbe cu dulci mirezme. Spune-i
 Vre-odată și de acela, ce-a trebuit să plece...

ILDERIM

Dar frate, spune-mi ce e aceasta... Trist și rece
 Te văd, că pleci în lume!...

SIR IVOR

Să nu mă 'ntrebi nimic!...
 Trăește, cum te duce îndemnul tău!... Nici pic
 De grijă n'aibi de mine!... Nu-ți bate capul să
 Pricepi o suferință, ce soarta nu-ți lăsă
 Pe lume!... Iau cu mine spre țarmuri depărtate
 Făgăduiala-ți... Dacă vei ține-o, să știi, frate,
 Că va veni spre tine cândva din depărtare
 Mărindu-ți bucuria, o binecuvântare,
 Cum stropul cel de rouă adaogă ceva
 La farmecul, ce-l are o floare... Nu uita
 Pe mama s'o înconjuri cu fericirea, care
 I-e dată doar de tine, când te arăți... E mare
 Iubirea ei... De sigur uitându-se la tine
 Uita-va cu 'nlesnire pe cel-lalt fiu... Cu bine! (ese)

ILDERIM

Cu bine, Ivor. Du-te cu bine, frate!... Eu
 Rămâi. Urmează-ți drumul precum urmez pe al meu.

Pe lume avut-am menire
 La toți să împart fericire,

Pe unde m'arăt, îmi zâmbește
Natura ; și omul, uitând
Necazu-i, cu drag mă privește.
Și 'n calea mea trec fermecând
Pe toți, căci avut-am menire
Pe lume s'aduc fericire !

— Cortina. —

ACTUL V.

O sală în castelul regesc. În stânga pe trepte de piatră acoperite cu covoare și perne scumpe se înalță scaunele Suveranilor. Pe fereastra prinsă în plumburi se revarsă soarele de primăvară. În fund e ușa masivă, care duce în parcul castelului, ce înverzit și îmbălsămat se întinde în jurul lui. De și e primăvară focul pâlpăe vesel în căminul uriaș.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTUL V.

SCENA I.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA, FIONA

DANA

Hai, vino! De ce pururi alegi acea odaie
Din turn și-mi stai răznită, cum stă o cucuvae
Sălbatică, Fiona?

FIONA

Mi-e dragă marea, mamă.
O văd d'acolo... Adesea îmi pare, că mă chiamă
Și că-i ajunge vocea din țărnul depărtat
Chiar pân' la mine.

DANA

Dară nimic n'ai de-așteptat

De peste nesfârșitul ocean. Și înspre tine.
Nu 'ncearcă nici o navă să 'nfrunte valul.

FIONA

Bine

Vorbești... Nenumărate sunt luntrile purtate
De pânze, dar tind toate spre maluri mai bogate
In fericire, mamă!... La mine nu gândesc
Să vie. Dară totuși îmi pare, că zăresc
O urmă, ce de o navă a fost lăsată, când
Plecă din țara noastră... Și mi-a rămas în gând
Intipărită aicea, cărarea luminoasă!..
Și simt câte odată, că 'n inima-mi, voioasă
Atunci, se 'ntoarce nava aceea..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

(Așezând pe Fiona pe un scaun și șezând alături de ea)

Fata mea

Îți rătăcește mintea... E aiureală rea
Aceasta... Tu acolo stai singură prea mult..
Să șezi de-acum aicea!... Nu vreau să mai ascult
Cuvinte d'astea!... Uite!... Acilea lângă foc
Mai poți s'auzi și altă vorbire. Este loc
Destul în sala mare. Ș'aicea mai privești
Și oameni, nu doar vise, cum ți le făurești
Tu

FIONA

Mamă, sunt prea slabă. Îți mulțumesc, dar eu
Mă simt mai bine-acolo în turn. Imi vine greu
Să stau cu voi. Știu bine, că n'o să se întoarcă
Trecutul cu tot ceea ce-a fost și totuși, parcă

Trăesc cu-a lui căldură. Cu glasuri sgomotoase
 Și râsete și larmă nu mă împac. Frumoase
 Or fi, dar ca o umbră, ce n'are trup: așa
 Mă aflu printre ele.. Imi place-a numără
 Atâtea flori, ce 'n viață mi-au înflorit în drum...
 Găsesc, că au fost multe. Mirezma lor și-acum
 E dulce... Aștept numai să vie primăvara
 Ș'atunci...

DANA

Ș'atuncea?... Spune !... Aruncă acea povară,
 Ce te apasă. Spune!... Prin ce lumini trăești?...
 De unde sorbi răbdarea, de poți să mai zâmbești,
 Când văd pe față-ți urme de lacrimi?... Tăinuit
 Ce ții de mine?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FIONA

Mamă, un vis neîmplinit,
 Nu taină, am în suflet. Dar visul meu se 'ntinde
 Cu atâtea fețe mândre, ce are, că cuprinde
 Ca curcubeul cerul întreg și ține 'n el
 Nădejdea, ce nu pierde vre-odată!... Eu de fel
 Nu-l pot atinge... Nu-l voi ajunge niciodată!...
 Dar de nimic nu poate să-i fie întuneca'ă
 Splendoarea lui... Nu poate nici noaptea, nici furtuna
 Să-l șteargă vreodată din zarea mea! Intr'una
 E-aicea. Nu mi e foame, nici sete; n'am durere...
 Visez și mă voi duce, când vremea o va cere.

DANA

Și ce gândești de Ivor, nemernicul!... Cel care
 Ne-a părăsit?... Mișelul, ce nu a fost în stare

Să 'nfrângă-un dușman tânăr!? Pe unde a plecat?

FIONA

Știi bine, că nemernic n'a fost!... Eu n'am aflat
 Pe unde l'a dus calea-i... Nu știi, de ți pare bine,
 Că a plecat, nici dacă s'o 'ntoarce... Știi ca mine,
 Că nu era în stare să-i fie frică!... Poate
 C'o știi și toți aceia din jurul tău, cu toate
 Că fără nici o milă l'au osândit... Au vrut,
 Ca să-i păteze cinstea! Cu toții au avut
 Invidie asupra-i, fiindcă avea putere
 Ș'avea mărinimie!... Il pizmuiau!... Durere
 Cumplită-au vrut să-i facă... Să-l nimicească spre
 A străluci în locu-i!

DANA

Fiona!...

FIONA

Așa e!...

Și o știi bine, mamă! (se ridică) Deci lasă-mă să plec!...
 Cu visele-mi sărace în pace să petrec,
 Ce mi-a rămas din zile!...

DANA (se scoală)

Nu!... Stai!

FIONA

Să stau acolo.

De ce?... Mai bine

DANA

Dară l...

FIONA

E bine pentru mine

Și pentru tine, mamă.

DANA (mânioasă)

Ei, dute dar l...

FIONA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mă duc... (Ese)

SCENA II.

DANA

La dânsul se gândește!... Acuma știu!... Apuc
 Să prinz mai bine firul gândirilor ei... Rece,
 Cum pare, și e toată de foc... Ce se petrece
 In ea doream să aflu, ș'acuma pizmuesc
 Tăria ei de suflet și 'mi pare c'o urăsc
 Acum, că știu, pe cine iubește și că moare
 De dorul lui!... Ce fire!... (Se aude un cântec afară. Dana
 [ascultă). Dar ce s'aude oare?
 E un cânt de veselie mai drăgălaș de cât
 Un ciripit de păsări voioase și atât
 De dulce!... În piept răsună!... E mai îmbătător
 Ca vântul în șoptirea-i și mai pătrunzător

Ca glasul bucuriei întregii firi... Și tot
 Se 'nnalță mai aproape și mai puternic!... (Se uită pe
 [fereastră).- Pot
 Acum să văd de unde pornește! (Minunată). Orbitoare
 Vedenie, ce 'nvinge 'n lumină chiar pe soare
 Și 'ntrece în strălucire albastrul cerului!...
 E-un tânăr... Stă călare pe-un cal alb... Zalea lui
 E aurită... Păru-i pe umeri e lăsat
 Și 'n jurul lui se 'nvârte în sbor neîncetat
 Și fluturași albaștri și albi și purpurii
 Și păsărele, care cu-aripile sglobii
 Bat tactul... Se oprește!... Descalecă și vine
 Incoace... E-o minune!... Dar cine este?!... Cine?!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA III.

DANA, ILDERIM

ILDERIM (afară)

Tu ești, Regină Dana? De care-am auzit.
 Vorbind atâta lume?... Aflat-am, c'ai simțit
 Printre supuși o lipsă: aceea a ființei
 Străbucioare, cum e și soarele. Dorinței
 Tale mă plec. Dar nu vii să fiu un rob, nici să
 Ascult de vre-o poruncă. Căci Domnul îmi lasă
 Puterea libertății deplină. Am venit
 Din țara mea de visuri... La tine-am pribegit
 Auzul să-ți-l farmec cu dulcea mea cântare
 Și să-ți aduc lumină: vrăjitul foc, din care
 Născut am fost, spre faima castelului tău. Eu,
 Regină, sunt sglobiul răzvrățitor, mereu

In cânt și veselie... La nimeni nu mă 'nchin.
Și nu primesc să-mi fie stăpân un gând străin...
Dar, dacă printre oaspeți dorești, ca să mă ai,
Sosesc adus la tine de primăvară. Hai,
Răspunde la 'ntrebare ! Mă lași să m'odihnesc
Sub umbra casei tale și să sălășluiesc
La curtea ta ?...]

DANA

Așteaptă ! (Merge de deschide ușa, Ilderim intră)

ILDERIM (înclinându-se adânc)

Îți mulțumesc, Regină !

Să-ți fie viața dulce și de 'ncântare plină !...
Deci ai loc pentru-acela, ce-ți este cunoscut
Sub numele cel straniu de Ilderim ? Știut
Ca magul cel mai tânăr de pe acest bătrân
Pământ ? Regină Dana, ți e voia să rămân
Să-ți cânt și armonia-mi în țări, care nu știu
De faima ta, să nu-mi port ? Îți mulțumesc și viu
Să stau, cât vrei, la curtea, la care m'ai primit,
Regină prea frumoasă.

DANA

Ne ești un bun venit,
Tu, Ilderim. Un oaspe ca tine 'ntotdeauna
Aduce bucurie în orice casă.

ILDERIM

Buna

Primire mă Imbie să crez, că toți aci
Sunt ca și tine, bună Regină.

DANA

Vor veni

Indată aici cu toții (chemând un servitor). Tu, du-te de
[vestește
Pe Rege, că un oaspe sosi acum. Grăbește.

SERVITORUL

Ascult, Regină! (Ese).

DANA

Spune-mi: De unde vii?

ILDERIM

De unde ?...

De nicăeri și totuși de peste tot.

DANA

Răspunde

Mai limpede, căci altfel nu te 'nțeleg.

ILDERIM

Ha ! ha !

Am să-ți răspund, Regină, cum vrei.

SERVITORUL (anunțând)

Măria Sa

Regele Nial....

SCENA IV.

DANA, ILDERIM, NIAL, MIHAIL, RHONA, MARIAN, SIR
DONAGAN, SIR ANGUS, SIR SEUMAS, SIR MANUS, SIR IAN,
CURTENI

ILDERIM (salutând pe Rege)

Rege, mă 'nchin !

DANA

E Ilderim !..

NIAL (cordial)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mă bucură venirea-ți, voinice. Te primim
Cu drag. Aci la curte de toate ocrotit
Vei fi ; căci ne ești oaspe și-am făgăduit
Aceasta lui Sir Ivor Mac Duach la plecare
Când a pornit de-aicea...

ILDERIM

Lui Ivor ? !..

DANA

Ivor !..

NIAL

Mare

Mi-a fost atunci mâhnirea !.. Mi-era ca un copil
Iubit... In locu-i fi-vei deci tu de-acum. Azil

Palatul meu să-ți fie, cât vei voi să șezi
 La noi. Iară, de-ai gândul pe viață să te-așezi
 La curte, bucuria ne va fi mare. Nu
 I-așa, Regină Dana ?...

DANA

Așa e.

NIAL

Deci acu,
 Că ești primit la curte cu dragoste, cu-ai mei
 Curteni fă cunoștință mai de aproape. Ei
 Sunt dornici toți de sigur să se 'mprietenească
 C'un cavaler ca tine.

ILDERIM

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O să le folosească

Șederea mea 'ntre dâșii. Să nu te superi, Rege,
 Dar, dacă mintea-mi prinde, ce vede și 'nțelege
 Adâncul rost din cele, ce se întâmplă ; îmi pare,
 Că e cam trist la curte la voi. Regină mare,
 Dă voe, ca supusul cel nou să descrețească
 Atâtea frunți sbârcite. (La un semn de încuviințare al
 Reginei, Ilderim cântă):

Veștmintele de sărbătoare
 Și'mbracă natura. O floare
 Imensă-i câmpia smăltată
 Ș'adie mirezme, ce 'mbată
 Mai tare ca vinul spumos.

Iubiți ! Trăiți !...

Trăiți ! Iubiți !...

(Mare mișcare și emoție printre curteni, pe fețele cărora se
 zugrăvește minunarea, admirațiunea, veselia).

SIR SEUMAS (entuziasmat)

Ah! Cin' să zugrăvească
In versuri frumusețea lui Ilderim! Vădit
E, că pe lângă cântul acestui aurit
Copil sunt o nimica, un biet făuritor
De stihuri, ce ca fluturi din aripile lor
Bătând încearcă bieții s'ajungă pân' la sborul
Vulturului, ce 'n ceruri se 'nalță!..

SIR IAN

Meteorul

Acesta te vrăjește!.. E minunat!..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIR SEUMAS

Așa el ...

SIR DONAGAN

Când cântă el, în vine îmi simt ca o văpae
De tinerețe!..

RHONA (lui Marian)

Bine, că a venit!

MARIAN (către Rhona)

Privește

Cum fulgeră sideful în gură-i, când zâmbește!

RHONA

O să petrecem bine !...

MARIAN

Ah! Numai de ar sta
Mai mult aici la curte !...

MIHAIL

Ca să rămâie, aş da
Şi calul meu şi zale şi chiar nepreţuita
Comoară, ce am : spada, dac'ar avea iubita
Făptură vre-o dorinţă s'o aibă !...

BCU Cluj / Centrul de Cercetări Literare Cluj

RHONA (lui Mihail)

Să dai tot
Numai să stea aicea !...

MARIAN (rugător)

Da, Mihail !...

SIR ANGUS (lui Sir Donagan)

Nu pot
Să înţeleg ce farmec mă face să mă bat
Cu pumnul pe genunche râzând ca un băiat
De serv... fără măsură !... Ştrengarul !... (Ride vesel).

ILDERIM

Cine vrea
Să 'nveţe un joc vesel eşit din mintea mea ?...

RHONA

Eu !..

MARIAN

Eu !..

MIHAIL

Și eu !..

SIR SEUMAS

Cu toții vrem dascăl să ne fii

La jocuri !

SIR DONAGAN

Da !..

SIR ANGUR (lui Sir Donagan)

Bătrâne !.. Și noi suntem copii

La minte, când ne-o cere !..

NIAL (Danei)

Regină, vezi acum

Ce faptă rea făcut-ai, când ai svârilit în drum
 Pe cavalerul negru ?... Putea să se măsoare
 Cu Ilderim, de sigur... Dar prea strălucitoare
 E vraja lui, ca Ivor să nu se fi gândit,
 Că e păcat s'avânte un fier nesocotit
 Spre inima lui... Ș'astfel plecând m'a și rugat
 Să ocrotesc dușmanul, cu care n'a luptat..

Regină, îți dai seamă de ce-ai făcut?...

DANA (nerăbdătoare)

Ia lasă

Dojenile acuma! S'a dus și nici nu-mi pasă
De el!... In schimb aicea avem pe Ilderim
Cu zalele-i de aur lucios!... Să mulțumim
Lui Dumnezeu și vrerea-i să n'o mai judecăm!...

NIAL (oftând)

Așa să fie, Dana!...

ILDERIM

Regină!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

Ce?

ILDERIM

Jucăm

Un joc frumos. In curte ne ducem. Ne dai voe?

DANA

Ce întrebare?!...

ILDERIM

Spune, regină!

DANA

Nu-i nevoie

Făceți ce vreți!

ILDERIM

Ne ducem.

RHONA

Haidem!

TOTI (râzând vesel)

Ha! ha! ha! ha! (Es toți)

SCENA V.

DANA, NIAL

DANA (cu o nuanță de regret)

Sburat-a tinerețea de-acilea!... Și așa
Mă simt de obosită! Pe toți i a întremat
Și 'ntinerit... Nici Angus, nici Donagan n'au stat
Cu noi în urmă!... Joacă cu toți copiii!... Noi
Rămas-am singuri, Nial...

NIAL

Nu suntem bine? Regină, amândoi

DANA

Parcă-mi lipsește...

NIAL

Ce?...

DANA

Nimică...

SCENA VI.

DANA, NIAL, FIONA

FIONA (intrând palidă și înfiorată)

Ah! Mamă! Mamă!

DANA (repezindu-se spre ea)

Ce e?

NIAL (îngrijat)

Fiona, ce-i?!
BCU Cluj / Central University Library Cluj

FIONA (tremurând)

Mi-e frică!...

M'a prins un fior rece, cum n'am simțit vre-odată!...
Și n'am vrut să stau fără de voi!...

NIAL

Fiona!

FIONA (cu durere)

Tată!

Mă duc și eu departe și pentru totdeauna...
Cum a plecat ș'alt suflet, ce te iubea...

DANA (dojenind-o)

Intr'una

Vorbești prăpăstii d'astea!... Ia șezi aici. E bine
Și cald.

FIONA (tristă)

Nu mai e bine pe lume.

DANA

Acum vine
Și Ilderim... Cântarea-i o să te înveselească.

FIONA (tresărind)

A! Vreau să-l văd.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

Da!

FIONA

Tată! Vroesc să cântărească
Inima mea, de nu e minunea asta mare
Mult mai prejos ca omul cernit și trist, pe care
Voi l'ați infrânt... Să vie!... Să vie Ilderim!
Mai iute!...

NIAL

Să trimetem să-l cheme.

DANA

Da.

SCENA VII.

DANA, NIAL, FIONA, ILDERIM, MARIAN, RHONA
(Ilderim, Marian și Fiona intră veseli cu crengi verzi de fag
în mână)

ILDERIM

Venim
Regină, cu crengi mândre de fag. E sărbătoare
In toată firea astăzi.

FIONA (grav și încet)

Și azi Fiona moare!..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

Veniți! Veniți mai iute!..

ILDERIM

Dar ce e?

NIAL (arătând pe Fiona)

Nu vedeți?!...

RHONA

Fiona, ți-e rău?!

MARIAN

Ce ai?

FIONA

Nimica. Să n'aveți

De mine grijă !...

ILDERIM (aparte)

Ea e !... (apropiindu-se) Domniță, sunt acum
 Mai multe luni de-atuncea. am întâlnit în drum
 Un cavaler, ce 'n lume n'a fost învins. El m'a
 Rugat să-ți aduc florile-acestea și așa
 Mi-a spus : că sunt culese de el. Iar ce cuvinte
 Adaos-a, sunt sigur, Domniță, că în minte
 Ți le a șoptit pădurea și glasul primăverii...
 Mantauai-era neagră, dar îi erau severii
 Lui ochi plini de credință. In urmă a plecat
 In calea lui, departe...

FIONA (luând pățimaș buchetelul de flori vestejite, ce i l-a
 dat Ilderim din partea lui Sir Ivor).

Fii binecuvântat

Cum e și el ! El umbră și tu lumină... Soare
 Tu, el o rază blândă a serei... Nu mi-e mare
 Destul să le cuprindă pe toate inima
 Mea ; dânsa se sfâșie de-așa povară grea.
 Eu pribegesc pe drumul, pe care a trecut
 O mantie cernită, ce umbră a așternut
 In urma ei... A !... Tată !... Adio !... Ma.....

NIAL

S'a dus !...

DANA

Ba nu ! Deschide ochii !...

FIONA (expirând, cu fața transfigurată de o bucurie nespusă)

Tot el e mai presus !...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLOUL II

Era seara ajunului Crăciunului.

Focul arde în cămin, căci afară e iarnă și prin geamuri se zăresc pomii încărcăți de zăpadă și de chiciură ce se îndoaie în viscolul năpraznic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLOUL II

BCU-Cluj / Central University Library Cluj

SCENA I

DANA

Ce iarnă! E alb totul și pomii 'nchiciurați
Par mândre candelabre de sticlă. Înfrigurați,
Curtenii, sêrvitorii, se-adună lângă foc
Și așteptând Crăciunul grămadă la un loc,
Stau strânși și gluma sboară săgeată de la unul
La altul. Sub zăpadă stă îngropat cătunul
Și zgribulite vrăbii cu-aripile în geam
Lovesc, cătând căldură și adăpost... Ce am,
De-mi sboară mintea astăzi la cei perduți pe veci?...
Fiona, umbră mică cu ochii mari și reci,
Albaștri cum e cerul, la cine tot privești
De-asupra mea, departe?... Ce cale urmărești

In zare?... Ce?... O! Ivor!.. Desmetic și nebun?!...
A!... Ce văd?... (se retrage în ungherul ferestrei).

SCENA II.

DANA, RHONA, ILDERIM (venind din castel cuprinși de mâini
și privindu-se cu dragoste în ochi)

ILDERIM (punând pe fruntea Rhonei o cunună roșietică
de sânger).

Rhona, lasă pe capul tău să pun
Coroana. Păru-ți roșu se 'mperechează bine
Cu crengile de sânger. Ia uită-te la mine!
Minune, care arde 'n văpăi, nemistuită!...
Comoară de iubire ne mai închipuită!...

RHONA

Taci, Ilderim!...

ILDERIM

Nu, Rhona! Tu ai făcut minunea
De necrezut, rebelul încătușându-l! Spune,
Cum pot fi ochi-ți limpezi smaragde vii?... Cum poate
Să 'ncapă în rubinul guriței tale toate
Lucirile de perlă a din'ilor tăi?... Cum
Ești marmură și totuși ești focul viu, ce scrum
Făcut-a, ce pusesem mai sus în lume și
Mă dete rob pe viață iubirei?... Eri cerși

Viteazul cel de aur un zâmbet ; azi, de nu
Mi-l dai, mă duc în lume !...

RHONA

Nu !..

ILDERIM

Da !

RHONA

Nu !

ILDERIM

Plec acu !

RHONA

E frig și e zăpadă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ILDERIM

E-atâta foc în mine,
Că n'am să simt nimica !... Mă duc !...

RHONA (cu blândă muștrare).

Dar se cuvine

Să-mi ceri astfel de lucruri ?

ILDERIM

La cei ce se iubesc

Ingăduit e totul. (o sărută).

RHONA

A! Ilderim !...

ILDERIM

Cerșesc

Acu din nou sărutul, ce ți-am luat!

RHONA

Nu pot!...

ILDERIM

Nu mă iubești!...

RHONA

Rușine să-ți fie, dacă tot
Te plângi ș'acuma!...

ILDERIM

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cine?

RHONA

Tu!

ILDERIM

Eu?

RHONA

Da! Da! Tu!...

ILDERIM

Eu

Mă simt acum în lume mai mândru ca un zeu,

Atât îmi e de mare în pieptu-mi fericirea !...
 Vroesc să cânt în versuri...

RHONA

Da ! Cântă-ne iubirea !...

ILDERIM

Totul tace. Fără șoapte
 Trece vântul: un fior...
 Mă strecor ușor în noapte
 Să-i cânt dragei de amor.
 Pe aripi de dor nebune
 Vreau s'o port în paradis.
 Ochii ei sunt o minune
 Și surâsul ei un vis !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cercetând privirea-i lină
 Vreau să cat, de-i oglindit
 În ea dragul, ce-mi alină
 Chinul dorului cumplit
 Și de trec în goana mare
 În smaragdul ochilor
 Printre umbre de 'ntristare
 Și sclipirile de-amor.

Prins în mrejile făpturei
 Ei, ce strâns m'a 'ncătușat,
 Să pândesc în colțul gurei,
 Unde doru-mi s'a 'ncuibat,
 O zâmbire să mă 'mbie
 Și s'o prind pe veci pe loc
 C'un sărut de nebunie,
 De iubire și de foc!...

SCENA V.

DANA, NIAL, ILDERIM, RHONA, MARIAN, MIHAIL,
SIR DONAGAN, SIR SEUMAS, SIR IAN, SIR MANUS, SIR
ANGUS, CURTENI.

ILDERIM (urmându o convorbire)

De când s'a început

Să fie lumea, fost-au și oameni minunați
Cu mume neștiute, ce pe pământ lăsați
Au fost din roditorul belșug al firii și
Care-au trăit în viață de toți iubiți ș'aci
Rămas-au încă 'n inimi la toți...

SIR SEUMAS

E chiar așa l...-

SIR DONAGAN

Are dreptate.

ILDERIM

Poate, că tatăl meu e-o stea
Strălucitoare, care s'a 'mpreunat vre-odată
Cu spuma alburie din unda sbuciumată,
Ce se avântă 'n doru-i nebun, făr' de noroc,
Pe coasta cea de stâncă spre chipul lui de foc...

SIR ANGUS

Mai știi minune? !...

ILDERIM

Poate un vultur îndrăgit
De-o floare ca zăpada pe-un munte 'ncărunțit

Crescută și răpită de viforul nebun
Și dusă 'n cuib ..

SIR IAN

Se poate...

ILDERIM

Sau poate fost a vre-un
Sfânt pustnic ș'o regină venit-a de departe
Din chinuri îndurate și lui să-i facă parte
Cu spovedirea...

MARIAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lasă! Sfârșește, Ilderim!...

ILDERIM (arătând pe Sir Seumas)

Dar cin'l-a pus să'ntrebe? !... N'a început el?...

SIR DONAGAN

Ba știm.

Că el e vinovatul.

ILDERIM

Vreau să sfârșesc șiragul
De tați! (Toți râd).

NIAL

Ce nebunatec!... De când călcat-a pragul

Doar răs și veselie e aici la noi !...

ILDERIM

Imi pare,
C'am auzit odată de-un fulger aprig care,
S'a năruit din ceruri spre-o lebădă pe lac ;
Și de copile mândre ce au făcut pe plac
Pribegilor zei, care pe vremuri le venise
Ca oaspeți în palatul lor...

SIR SEUMAS

Astea au fost scrise
Și'n cântece.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ILDERIM

Vezi bine!... Dar și mai de crezut
Imi pare: că pe soare de tată l'am avut.
El într'o dimineață de vară s'a 'ndrăgit
Cu-o fată pământească și printr'un zid cioplit
De piatră sărutând-o se și sălășlui
Sub inima ei, până ce într'o bună zi
Mă născui eu !...

SIR DONAGAN

S'aceasta se poate....

ILDERIM

Fie-care
S'aleagă acuma basmul, ce-i place! Mi se pare,
Că sunt destul de multe. (Lui Sir Seumas). De ce m'ai
[ispitit?....
Sunt Ilderim !... Ce-ți pasă de unde am venit ?

TOȚI

Are dreptate!... Așa-e!... Ha! ha! Ce om hazliu!

RHONA

Mai cântă-ne mai bine ceva!

MIHAIL

Ca tine!... Aș vrea să fiu

NIAL

Ei, Regină, ce zici?...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DANA

Nimica, Rege,
Dar n'o să treacă vreme și soarta va alege.
Ce e cu Dana.

ILDERIM

Cine se joacă în zaruri?

SIR ANGUS

Joc șah cu Manus.

Eu

SIR SEUMAS (lui Sir Ian).

Are prea mult noroc.

SIR MANUS

Mi e greu

Să mă mai prind. Pierz banii mereu. Mai bine să
Jucăm carola!...

RHONA

Bravo!

MARIAN

Da, da!

SIR IAN (urmând o povestire miucinoasă)

Când își lăsă

Puternic pumnul proașcă-l făcu!...

MIHAIL (întrecându-se cu Sir Ian în palavre)

Cu o fringhie

Să leg pădurea, ș'apoi o car aici... (Râsete ironice)

ILDERIM (de asemenea)

Ba mie

Să-mi dați o nucă! Suflu... Și norii toți gonesc
Peste ocean și vara v'aduc din nou!... (Toți râd)

NIAL

Glumesc

Copii, Dana

DANA (tresărind)

Rege, ce vrei?

NIAL

Nu vrei și tu

Să-ți risipești povara gândirilor și cu
Aceștia la o laltă să răzi ?...

DANA

Ba chiar îndată (către Ilderim)

Viteazule de aur, știut-ai vre-odată,
Că eu mă prind la luptă cu spada cu ori care
Ostaș și că e brațul meu tot atâta de tare
Ca al ori cui? Cu voia stăpânului noi doi
Să tragem spada astăzi acilea chiar. Eu voi
Să mă întrec cu tine în dibăcie. Sunt
Sătulă de atâta ninsoare pe pământ
Căzută, sunt sătulă de nemișcarea mea ;
Sint sângele-mi c'adoarme ca ursu'n vreme rea
De iarnă. De o muncă mai aspră mi-este dor
Și de petreceri mult mai vijelioase. Mor
De ciudă, că în viață n'am fost bărbat!

ILDERIM *

Regină,

Cu adevăr greșală era, dac' o divină
Putere-ți făcea gustul, căci noi am fi pierdut
Înc'o minune, dacă tu nu te-ai fi născut
Femeie, dacă părul tău n'ar fi fluturat
Peste pământ în valuri de aur înfocat.
Avem nevoie 'n viață și de făpturi ca tine,
Regină. Arătarea-ți ne-aprinde nouă 'n vine
Tot sângele și dorul de fapte vitejești
În inimile noastre, Regină, tu-l trezești.

De nu găsim în tine blândețea, ce-o visează
Ori-care om s'o strângă la pieptu-i, te urmează
Dorința noastră vie, ca să ne măsurăm
Puterea împotriva-ți, pe urme să-ți călcăm,
Precum urmează omul o stea strălucitoare,
Căci ne călăuzește spre fală. Eu, călare
Pe-un armăsar ca focul aș vrea să te admir
Pășind în fruntea oastei!... Pe fruntea ta un fir
De aur ca un fulger încovoiat, o blană
De leopard pe umeri și 'n mâna-ți diafană
O sulită, ce-ar face lumină 'n întuneric!...
Apoi aș trece 'n goană pe drumul cel feeric,
Croit de tine, după o fericire, care,
Fugind mereu nainte-mi, ar fi o 'ntruchipare
Frumoasă neatinsă mereu!... Și m'aș lupta!...
In bătălii, dușmanii frângând, m'aș avânta
Nestăvilit de nimeni!... Prin umbra nopței, duși
De lancea-ți lucitoare, noi te-am urma supuși,
Chiar dacă înfocarea-i ne-ar duce la peire!...
In adevăr, Regină, eu cred, că la venire
Izvoare răcoroase am căuta... Nu ești
Născută, fericirea aci s'o făurești
Doar pentru unul singur, ci pentru ca să fii
Căpetenia unei oștiri, ce 'n vitejii
Fără de seamăn merge spre cele mai mărețe
Izbânzi!...

DANA

Și de ce oare n'aș fi așa? Semeț e
Cuvântul tău!... Ia spune, cam ce-ar împiedica
Pe 'nvingător cu lauri încununat a sta.

Când se sfârșește vrajba, la pieptul meu, cătând
Norocul? De ce oare crezi, că n'aș fi având
Blândețe sub puterea-mi?...

ILDERIM

Imi pui o întrebare

Cu greu răspuns, frumoasă Regină. Nu știi oare,
Că omul, când se uită la soare, nu visează
Să strângă 'n brațe focul lui?... Nu se 'nviorează
Un om, când biciuește furtuna apa mării...
Dar simte-odihnă doară în clipa îmbunării,
Când vede curcubeul boltindu-se pe cer.
El știe, că-i nălucă și știe și că pier
Nălucile și nu sunt menite să le ajungă
Vre-o mână de om... Nimeni în lume nu le alungă...
Admiri pantera în saltu-i, puterea-i, viclenia-i
Șireată-ți place poate și chiar sălbăția-i
Neînvinșă; dară totuși dorești pe căprioară
Cu ochi sfioși alături s'o ai și c'o ușoară
Atingere pe păru-i s'o netezești. O floare
De cactus te vrăjește. Focoasa-i arătare
Din trâmbițe de flacări drumeții toți îi cheamă
Să o privească, dară pe nebăgatu 'n seamă,
Pe ghiocelul fraged te pleci, ca să-l culegi,
Ș'aproape de obrazu-ți să-l pui!... Mă înțelegi.
Regină, sunt în viață puține clipe. 'n care
Simțim dorința luptei și sunt întâmplătoare!...
Dorim în vizuină la leu să ne jucăm
Mai rar; mai rar ne place craterul s'admirăm!...
Ș'ades simțim nevoie de-un dulce ciripit
De păsări, de albastrul de cer, de-un bâzâit

De-albine și de umbra grădinei sărutate
 De soare, de verdeața cea verde din smăltate
 Livezi, prin care curge un limpede izvor !...
 Regină, după luptă le place tuturor
 Să-și odihnească truda pe blânde mâni, ce știu
 În liniște deplină să stea ; pe tactul viu
 Și dulce al unei inimi, care se dă și bate
 Duios și să-și lipească și buzele 'nsetate
 Pe gura, ce vorbește de 'ncredere și de
 Statornică iubire. Regină, așa e
 Și așa a fost, de când e și lumea. Un ostaș
 Visează să-și urmeze stindardul, pe vrăjmaș
 Să-l nimicească ; dară, când se întoarce-acasă,
 Își păturește steagul neprețuit, își lasă
 Și platoșă și spadă și-așteaptă să găsească
 Zâmbiri și flori și albe mânute să-i grijească
 De răni cu duioșie.

DANA (ironică și iritată)

Eu nu făgăduesc.

Nimic din toate astea ? Da ! Nu făgăduesc !...
 Dar cine-a fost vre-odată să vază, ce-i ascuns
 În soare ? Cine-oare a fost, care a pătruns
 În marea turburată, în sân la vijelii
 Și a venit să spuie, ce a văzut ? Dar, știi,
 De te-ai urca în ceruri pe curcubeu, simțirea
 Ce te-ar cuprinde, dumnezeiasca ademenire-a
 Văpăilor din munte și chinul mângâierii
 Ghiarei de leu și blânda strânsură a panterei ? !...

Dar sunteți toți aicea prea mici, cu prea puțină
Putere, iar curajul vremelnic vi-i!...

ILDERIM

Regină !..

DANA (exaltându-se)

De-aș fi bărbat, pe culme urcându-mă, aș răpi
Din cuibul lor chiar puii de vulturi!... Aș vroi
Să măsur adâncimea oceanelor, căldura
Din fulger, dogoreala craterelor, din gura
Mea graiul să vrăjească și fiarele, viclean
Momindu-le să vie lá mine, suveran
Al lor!... Destule vorbe!... Am poștă să cobor
Din tronul meu!... Cu tine vreau spada să-mi mășor!..
Căci degetele-mi, poate, că nu cunosc blajina
Mângâietură, dară's vânjoase și Regina
Iubește fulgeratul oțelului. (lui Mihail) Indată
Te du și adu-mi spada, ce este atârnată
La patul meu, copile, și adu-mi și mânușă
De vânătoare!... Nial, să stai să vezi acușă
O clipă prea frumoasă, când îmi voi măsura
Cu răzvrătitu-acesta sburdalnic forța mea!...
El, cel iubit de toate femeile, model
La toți vitejii țării și eu!... Va fi astfel
Un ceas plăcut și pentru nestăpânitul sânge
Al Danei.

MIHAIL (se reîntoarce)

Iată, mamă!

NIAL (a parte).

Mânia iar o strânge

In clește!...

DANA

Hai, copile să te sărut! Ş'acum
La luptă!... (începe duelul).

SIR SEUMAS

Ce frumoasă privelişte!

SIR IAN

Şi cum

Loveşte!...

SIR DONAGAN

Se aprinde din ce în ce.

SIR MANUS

De tine,
O să se întâmple poate nenorocire!... (Se aude larmă,
cântece, uşile se deschid cu sgomot. Intră călugări purtând
o raclă şi torţe aprinse în mână).

NIAL

Cine

Cutează? Ce e asta? Ce vreţi? De ce intraţi
Aci la mine astfel, călugări?! Ce purtaţi?

ŞCENA VII.

CEI DE SUS, CĂLUGĂRI (purtând cadavrul lui SIR IVOR)
LADY IGRAINE, MODRED

CĂLUGĂRII (cântând)

Suntem doar ţărână şi umbră,
Când trecem de poarta cea sumbră

A morței! Aibi Doamne, îndurare
De noi, când la ziua cea mare
Eși-vom cu toți din mormânt!

(Lady Igraine își face drum lângă năsăliile lui Sir Ivor.
Fața îi e acoperită cu un zăbranic negru).

NIAL (către ea, fără s'o recunoască).

Ce vrei? Dorești dreptate?... Adăpostire? Ce?...
Ești oaspe. Poruncește în casa mea!...

(Lady Igraine dă la o parte vălul, care acopere fața
cadavrului).

ILDERIM (făcând spre ea o mișcare, iute reprimată)

A!... E...

BCU Cluj / Central University Library Cluj
DANA (văzând cadavrul)

Sir Ivor!

VOCI (asemenea)

E sir Ivor! Sir Ivor s'a întors!...

LADY IGRAINE

Da! E Sir Ivor, omul, din pieptul cui a-ți stors
Și inima și viața! E omul, ce-a-ți ucis
Cu clewetirea voastră vrăjmașă!... Cel proscris
De voi din dușmănie!... Ș'acea am venit
Să spun la toți pe față acum de ce-a murit!...
In locul ăstor buze tăcute voi vorbi
Eu, să-i redau iar cinstea!... Căci dânsul mă iubi

Și o pierdu de dragul meu...

DANA (minunată)

Cum?!...

VOCI (mirate)

De dragul ei?

LADY IGRAINE (ridicându-și zăbranicul de pe față)

De dragul meu. Sunt mama lui Ivor. Cu temei
Pot spune: că în lume el mai presus de toate
M'a pus și eu, orbită, nu am văzut, ce poate
Mărinimia-i! Tocmai ca voi eu i-am călcat
Pe inimă! Ș'acuma eu drumul mi-am tăiat
Prin viscol și zăpadă, după sicriu, aci
La curte... Toată ziua umblai... Și nu pot ști,
Cum am făcut această minune, eu, ce n'am
Putere; eu, ce până acum nu îndrăzneam
Să ridic capul!... Iată, că stau cu nepăsare
In fața voastră astăzi!... Dorința mea cea mare
E să v'arăt, cât fost-a de sfânt!.. Să vă 'nchinați
Evlavios în fața lui, voi, nerușinați
Curteni, ce cu necinste la moarte l'ați trimes!..
Aceasta mi-e povestea. Ritos, pe înțeles
Am să v'o spun... Dea Domnul cuvinte potrivite
Dreptăței s'am putere să aflu...

SIR DONAGAN

Zăpăcite

Sunt mințile-mi!...

SIR MANUS

E mama lui Iyor!...

SIR ANGUS

Igraine!...

LADY IGRAIME

Știți

Voi, cine-i acest tânăr, pe care îl iubiți
 Atâta?... Cântărețul pădurilor, rebelul
 Neînfrânat, ce lumea o 'ncântă și 'n castelul
 Acesta fermecal-a pe tânăr și bătrân?
 Priviți-l bine!... Este chiar fiul meu!... In sân
 Eu l'am purtat!... Ciudată mi-o fi mărturisirea,
 Dar e așa. Și Domnul cunoaște și iubirea
 Nebună, ce am avut-o eu pentru el. Ce mult
 L-am sărutat pe păru-i de aur!... Când l'au smult
 Departe, câte lacrimi am plâns în lipsă-i!... Cum
 Pândeam s'aud că vine, la 'ntorcerea-i din drum
 Și cum eram ca scoasă din minți de fericire,
 Când glasu-i de departe i-l auzeam!... Iubire
 Intreagă pentru dânsul aveam și îl lăsam
 Pe cel-lalt de o parte și nici nu mă gândeam
 La el!... Și dânsul faima-și jertfi spre a scăpa
 Pe mama-i de povara rușinei.

NIAL

Ce-a spus?..

LADY IGRAIME

Da

Aşa e! Nu vă pasă să ştiţi, cine a fost tată
 Lui Ilderim. Desigur v'a spus şi el vre-odată,
 Că s'a născut din soare!... Şi drept e, că atât
 De mare-i frumuseţea şi vraja lui, încât
 De sigur, că luceafăr a fost, cine-a merit
 Venirea lui pe lume şi aicea l-a pornit
 Să lumineze ţara de negură. Dar nu i-
 Am spus lui Ivor taina şi 'n tinereţea lui
 Am jefuit pe primul născut spre folosinţă
 Copilului din soare, cătând cu. iscusinţă
 Să-l tănuesc! Ce oarbă am fost! Nu am văzut
 Iubirea lui, sărmanul!... Şi nu am priceput
 Durerea lui şi dorul şi inima-i deşartă!...
 Primeam închinăciunea-i şi 'n loc să se împartă
 Iubirea mea, doar unui i-am dat cu duioşie
 Tot sufletul meu!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NIAL (făcându-şi cruce)

Doamne!

LADY IGRAINE

Am stat în pustnicie
 Cu Ivor ani de zile închisă 'n Goromalt,
 Tovarăşă tăcută. Păstram acestuilalt
 Tot dorul meu, căci dânsul era departe; iar
 Când Ilderim se 'ntoarse, n'am stat un ceas măcar
 Să mă gândesc şi fiul cel mare l'am lăsat
 Indurerat ş'alături de-acesta am plecat!...
 Deşi n'avea nevoie de o mamă să-l alinte,
 Căci avea soare 'n suflet şi veselie 'n minte!...
 Aşa e însă lumea: comorile se dau
 La cei bogaţi, de-a pururi, iar nu la cei, ce n'au!...

Și totuși păstram taina și Ivor n'a aflat,
 Că are-un frate, care în inima-mi i-a luat
 Și locul lui!... Dar Domnul pedeapsă 'mi pregătise!..
 Și într'o zi, o Rege, voința ta-l trimise
 Pe Ivor, cavalerul, ce nu fusese 'nvins,
 Să caute rebelul nestăpânit și prins
 Să ți-l aducă aicea!...

NIAL

Acum pricep tot. El e
 Nevinovata jertfă ..

LADY IGRAINE

BCU Cluj / Ce în fața casei mele, Cluj

În pragul ușei mele, ei au descălicat
 Și s'au lovit în luptă!... Ei au încrucișat
 Cu ură spada!... Dară eu am oprit în loc
 Pornirea ucigașă. Și cel fără' de noroc
 Ucis a fost de mine în ziua cea cumplită
 De toamnă!... Căci pe Ivor l-am pus, ca să-mi promită
 Să nu ridice brațul în contra fratelui
 Său niciodată! Ș'astfel, nebună, îl făcui,
 Ca să-și răpună viața pentru cel-l'alt!... Atât
 Pot spune: nu-mi dam seamă de ce făceam!... Și că
 De blând mi-a dat răspunsul!.. Nici nu mi-a dat
 [prin gând
 Că i sfărâmasem viața și viitorul, când
 Cu patima mea oarbă făceam un izgonit
 Din cel, care fusese ostașul mai vestit
 Al țării și la care toți se 'nchinău!...

NIAL (izbucnind)

Ruşine !..

Ruşine să vă fie, curteni !..

SIR DONAGAN (cu amărăciune)

In veci nu-i bine

S'ascuți de 'ndemnul urei !..

LADY IGRAINE (către Dana)

Iar tu, Regină, care

Ești socotită cea mai frumoasă. Fie care

Să alle, că doar fiindcă nu a răspuns la 'ndemnul

Tău pătimaș și josnic, tu ai făcut nedemnul

Gest de-a-l goni și nu i-ai dat voie să trăiască !

I ai mânjit cinstea !.. Pus-ai pe toți să-i osândească

Și numele !.. Târât-ai voința tuturor

In urma urei tale !.. Și s'au sculat de zor

Asupra lui, ce 'n față-ți, ca Christ hulit, ședea

Și fără a zice-o vorbă tăcea și ascundea

Păcatul mamei sale !.. (Lui Nial). Iar ție 'ți mulțumesc

Smerit, căci știu, că faptul acela dușmănesc

A fost fără de voia-ți și singur tu ai stat

Alături de dânsul și nici nu te-ai lăsat

Târât de răzbunarea acelei, ce ar fi

O binecuvântare pentru răniți, de ar ști

Să fie bună, nu doar frumoasă ; ce ar fi mâna

Alinătoare peste durere și slăpâna

Duioasă ; dar îi place mai bine fără milă

Să 'njunghie orice inimi, și să domnească 'n silă

Asupra le și 'n urmă, de se împotrivesc
Ei, să le și arunce la câini !..

DANA (imperios)

Destul !..

LADE IGRAINE

Privesc

La tine. Ești frumoasă... Te-a binecuvântat
Natura c'un trup falnic, cu chipul minunat,
Cu plete ca apusul de soare, dar pe toate
Le ai să urzești lațuri, în care omul poate
Găsi peirea. Oare întins-a mâna ta
Vreodată băutura la cel, care o cerea
In ceasul morții ? 'N ochi-ți găsiră cei trudiți
Locașul de odihnă?... Aflat-au cei mârniți
Vre-odată alinare pe-ai tăi genunchi ?.. Oj nu !...
Regină Dana !... 'N lume ca vijelia tu
Ai vrut să treci de-apururi, trufașă, 'ncovoiând
Tot sub neînduplecata-ți voință și călcând
Pe cel, ce sta 'mpotriva puterei tale !... Ai
Aprins porniri urâte !... La tineri le răpeai
Avântul bun, în germen strivindu-l ?... Ah, de ce
Nu se ridică acuma copila-ți ! ?... Unde e
Să te părăscă ? !... Unde ? !... Prinseseși 'ură mare
Pe dânsa la gândirea, că blânda-i arătare,
Ca dulcea adiere a vântului, putea
Pătrunde în cetatea, ce nu vroia să-ți dea
Ceruta închinare !..

DANA (tot mai imperios)

Destul !

LADY IGRAINE

Ce-ți mai rămâne

Din râvna ta ? !... Crezi oare, că ziua cea de mâine

O vei opri?... Că păru-ți n'o să încărunească?
 Și vârsta n'o să-ți sape obrazul, să-ți pocească
 Mândrețea feței tale?!... Că n'o să 'mbătrânești?!...
 Că n'ai să înveți vreodată și tu să te căești
 De căile, pe care umblat-ai?!... Dar târziu
 Să fie și să pice pe inimi, ce nu știu
 S'asculte plânsu-ți!... Iară tu să rămâi privind
 Pustiul și întrânsul nimic ne mai zărind
 Să cazi cu desnădejde cu fața la pământ
 Ca fiul meu cel falnic, ce la orașul sfânt
 Căzut-a lângă ziduri și n'a putut intra!...
 Dar a murit în brațe-mi și bine cuvânta
 Durerea, ce în suflet mi-l adusese iară!...
 Iar tu, Regină Dana!...

DANA (cu glasul tunător)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Să taci! De nu, afară

Pui să te-asvârle!... Este destul!... Îți poruncesc
 Să taci! Păcate-s multe pe lume și greșesc
 Toți oamenii, dar nu se cuvine să vorbești
 Tu de greșeli și p'alta s'o învinovățești
 De-o faptă, 'n care parte avut-ai!... Se prea poate
 Să fiu ca vijelia, ce nimicește toate
 În cale-i, dar sunt una din forțele naturei!...
 Dar tu, ce vii aicea și din îndemnul urei
 Grăești, cu tremuratul, cu zâmbetul și cu
 Iubirile-ți ascunse, ce rău n'ai adus tu
 În viață?!... Ai spus acuma, cum ai nedreptățit
 Pe fiul tău; iubirea-i, cum ai disprețuit!...
 Dar eu?... Ia spune-mi vina, ce-mi affi!... Nu i-am dat
 Bătaia caldă a vieții?!... Nu i-am înaintat
 Spre buze cupa plină?!... I-ai luat-o dela gură.
 Când îi ardea de sete!... Și nici o picătură
 Nu i-ai lăsat!... De alta să nu vorbești!... În viață
 Mai multă turburare aduce o dulceață

Vicleană, de cât brațul vânjos, care lovește!...
 Un vânt curat ia boala și'n larg o risipește,
 Dar aburul cald, care aproape de pământ
 Se târâie hoțește, te împinge spre mormânt!...
 Ia-ți seama la cuvinte!... Se pot întoarce-ușor!...
 De ce-ai lăsat pe Ivor să plece?... Și ce dor
 Ți-ai arătat, când dânsul porni nemângâiat
 Cu oștile pribege? Nimica nu i-ai dat
 Lui, cerșetorul, care cerea iubire!... Mie
 Mi-a aruncat în față comoara!.. Ce prostie!...
 Și nu era un lucru puțin!... Te rog să crezi!...
 Căci jumătate viața ș'ar da-o, câți îi vezi
 Aici, ca să atingă doar mâna mea odată!...

NIAL

Regină, taci!

LADY IGRAINE

N'am să-i mai văd ochii niciodată?
 N'am să-i mai aud glasul! Și traiu-mi amărât
 O să se scurgă acuma, căci tu l'ai omorât.
 Dar nu-ți ajunge atâta!... Mai am un fiu și-l vrei
 Și pe acesta... Unul n'ajunge!... Cați să-l iei!...
 În laț să prinzi acuma și omul de lumină,
 Căci omul cel de umbră peri!... Și vrei, Regină,
 În ochi-i cu podoabe de preț să te fălești.
 Și pletele-ți ca focul resfiri, și-l ispitești
 Cu brațele atâta de albe, cu duiioase
 Priviri, ce pe sub pleoape s'arată drăgăstoase
 Fermecătoare!... Silă inii e!... Și e prea mult!...
 Dă-mi cel puțin pe fiul, ce mi-a rămas!...

DANA

Te ascult

Cu milă! N'am nevoie de-acest strălucitor
 Lăstar, să-mi veselească vederea!.. E ușor

Aci la curte s'aflu, ce vreau. Rușine ție!...
 Cuvintele-ți arată necaz și gelozie!...
 E vreme să pui capăt la lungă-ți aiurare.
 Și să pornești de-aicea!...

NIAL

Eu. Lady, cer iertare

De nedreptatea mare, ce-atuncea se făcu
 Fiului tău, viteazul cel credincios, ce fu
 Iubit de mine-atâta!... Iubirea i-a fost mare.
 Și povestirea-ți taie în inima-mi cărare
 Adâncă de mâhnire. E cea din urmă oară,
 Că mai privesc la lume cu inima ușoară,
 Ca înainte vreme... Vasalii mei, veniți!...
 La cel, fără de milă nedreptătit, priviți!...
 Priviți la frumusețea-i, priviți și imitați
 O pildă de iubire și jertfă!... Ridicați
 O rugă în tăcere, ca ziua cea din urmă
 Pe voi să vă găsească în ceasul, care curmă
 Durerile, ca dânsul neprihăniți! Cinstită
 Să-i fie amintirea în veci!... Nestăpânită
 Făptură, ingenunche lângă acel, ce nu
 Mai poate să te ierte!... Privește lung și tu
 La fața lui tăcută de mucenic și dacă
 Nu te-o învăța nimica înfățișarea-i... iacă
 Îți spun atuncea, Dana, că 'n adevăr tu ești
 Nevrednică de mine alături să domnești!...

DANA (înaintând încet spre cosciugul lui Ivor, îl privește în față cu ochii mari și umezi și apoi cade în genuchi lângă el)

Iertare! Ivor!.. Ivor iertare!... Ce-am făcut
 Din tine, cavalerul iubit!... Iertare!... Am vrut...

(Cuvintele-i sunt întrerupte de sunetul vesel de clopote, care vestesc nașterea Mântuitorului).

CĂLUGARII (intonând cu voioșie cântecul mântuirii).

Cântați! E zi de veselie :
Mântuitorul s'a născut.
Se clatină din temelie
Așezământul din trecut.

Cântați! E zi de sărbătoare!
O viață nouă ne-a zâmbit
Și fericirea viitoare
S'arată omului uimit.

Cântați! Pe cruce o să piară...
Dar sângele-i mântuitor
Va fi 'ntr'o zi de primăvară
Răscumpărarea tuturor!...

BCU Central University Library Cluj
TOTI (cu evlavie și veselie)

Crăciunul! E crăciunul!...

DANA (plângând lângă coșciugul lui Ivor)

O! Ivor! Inc'odată
Iertare!

MIHAIL (mergând la ea și încercând s'o ridice)

Haide, mamă, te scoală!... Spune-i tată!...

ILDERIM (înaintează). Inspirat, el recită versurile triumfale, care celebrează puterea luminei, binelui, frumosului și a vieții în toată firea).

Lăsați durerea! Dânsa trece ca toate 'n lume. V'ați
[oprit
În prag și stați în noaptea rece, când doar un pas
[v'a mântuit!...

Goniți din suflete tristețea, din cuget doru-ucigător !
Priviți : în lume-i frumusețea și 'n viața noastră e
[amor !..

Cât timp e 'n cer un mândru soare, spre el avântul
[să 'ndreptăm !

Cât timp mai e pe lume o floare, de-al ei parfum să
[ne 'mbătăm !

Cât timp în viață e iubire, să fim ferice ne e dat.

Cât timp în cer e izbăvire, să fie Domnul lăudat !

(Dana se ridică, transfigurată de o rază de speranță. Veselia reappare pe toate fețele în mirajul fericirii de pe lume. Chiar Lady Igraine se însuflețește de nădejdea bucuriei viitoare).

LADY IGRAINE

O, Ilderim ! Așa e ! Lumina e mai tare
Ca umbra. Bucuria învinge orice 'ntristare
Și viața 'nfrânge moartea. Iar cât ar fi durerea
De mare, o alină speranța. Invierea
Mai tare e ca cel mai adânc și trist mormânt !..
Slăvit să fie Domnul în cer și pe pământ !..

(Călugării reiau imnul nașterii. In veselia generală,
cortina cade).

— SFÂRȘIT. —

6378

2